

FLETORJA ZYRTARE

E

REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Botim i Qendrës së Publikimeve Zyrtare

Nr. 10

2002

Prill

P Ë R M B A J T J A

		Faqe
Rregullore e Ministrisë së Financave nr.1, datë 11. 2. 2002	Për transferimin e çmimeve	237
Udhëzim i Ministrisë së Financave nr.1, datë 11. 2. 2002	Për akcizat në Republikën e Shqipërisë.....	240
Udhëzim i Ministrisë së Financave nr. 2, datë 11. 2. 2002	Për tatimin mbi biznesin e vogël	245
Udhëzim i Ministrisë së Financave nr. 3, datë 11. 2. 2002	Për tatimin mbi të ardhurat	255
Udhëzim i Ministrisë së Financave nr. 4, datë 11. 2. 2002	Për tatimin mbi vlerën e shtuar	276
Udhëzim i Ministrisë së Financave nr. 5, datë 11. 2. 2002	Për procedurat tatimore	297

R R E G U L L O R E
Nr.1, date 11.02.2002

PËR TRANSFERIMIN E ÇMIMEVE

Në mbështetje të nenit 36 të ligjit nr.8438, datë 28.12. 1998 "Për tatimin mbi të ardhurat" dhe të pikës 4.4 të Udhëzimit në zbatim të këtij ligji, Ministri i Financave

U D H Ë Z O N :

Kjo Rregullore ka për qëllim tu krijojë mundësi autoriteteve tatimore të korrigjojnë çmimet e vendosura nga "personat e lidhur" në marrëdhëniet e tyre me kompani të tjera. Klauzolat e kësaj Rregullore vlejnë vetëm për rastet e "Personave të Lidhur".

Sikurse përkufizohet në nenin 2, paragrafi "c" të ligjit "Për tatimin mbi të ardhurat", "persona të lidhur" ndaj njeri tjetrit, në veçanti janë:

-bashkëshortët, prindërit e tyre, apo fëmijët e tyre.

-një shoqëri, apo çdo person që zotëron drejtpërdrejt apo tërthorazi 50 përqind, ose më shumë, në vlerë apo në numër të aksioneve apo të fuqisë votuese të një shoqërie tjetër.

-dy ose më shumë shoqëri, nëse një person i tretë zotëron drejtpërdrejt apo tërthorazi 50 përqind ose më shumë në vlerë apo në numër të aksioneve ose të fuqisë votuese në sejcilën shoqëri.

Në bazë të nenit 36 të Ligjit "Për tatimin mbi të ardhurat", administrata tatimore ka të drejtë të ndryshojë çdo çmim për të cilin kanë rënë dakort "personat e lidhur". Në mënyrë që të harmonizohet qëndrimi i administratës tatimore për këtë problem, në bazë të Udhëzimit "Për zbatimin e Ligjit për tatimin mbi të ardhurat", autoritetin për zbatimin e nenit 36 të Ligjit e ka Komisioni i Transferimit të çmimeve i cili është në përbërje të Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve dhe caktohet nga Ministri i Financave.

1. TË PËRGJITHSHME

1.1. Kjo Rregullore përcakton parimet kryesore, në bazë të të cilave do të veprojë Komisioni i Transferimit të Çmimeve. Këto parime bazohen në orientimet e OECD-së për këtë qëllim, të botuara në Udhëzuesin e muajit Korrik 1995.

1.2. Kur palë të pavarura (persona jo të lidhur) zhvillojnë transaksione me njëra tjetrën, kushtet tregtare dhe financiare të marrëdhënieve të tyre (p.sh. çmimet e mallrave apo shërbimeve të furnizuara) përcaktohen në përgjithësi nga faktorët e tregut. Ndërsa, tek personat e lidhur që zhvillojnë transaksione me njëri tjetrin, marrëdhëniet tregëtare dhe financiare të tyre mund të mos ndikohen direkt në të njëjtën mënyrë nga forcat e tregut. Në këtë rast, shpesh personat e lidhur synojnë të bien dakort midis tyre për dinamikën e forcave të tregut nëpërmjet përcaktimit të çmimeve lidhur me transaksionet që zhvillojnë me njëri tjetrin. Në këto kushte, administrata tatimore jo në mënyrë automatike, por duke u mbështetur në argumenta, mund të supozojë se personat e lidhur kanë synuar të manipulojnë fitimet e tyre. Por këtu mund të ekzistojnë vështirësi reale që kanë të bëjnë me përcaktimin e saktë të çmimit të tregut, në mungesë të faktorëve të tregut apo sidomos kur adoptohet një strategji tregëtare e veçantë. Prandaj, është shumë e rëndësishme të kemi parasysh se është e domosdoshme për të bërë rregullime, me qëllimin për t'ju afruar vlerës reale të tregut në këto transaksione, pavarësisht nga detyrimet kontraktuale të ndërmarra nga palët nëpërmjet të cilave ato vendosin çmime të veçanta me synim për të minimizuar shumën e tatimit që duhet të paguajnë.

1.3. Është e domosdoshme që çmimet në kushtet e tregut të lirë mes palëve të pavarura (çmimet e tregut) të merren për bazë edhe në transaksionet e kontrolluara që zhvillohen midis "personave të lidhur". Në mënyrë që një gjë e tillë të bëhet në mënyrë sa më reale, duhet që krahasimi të bëhet për situata me karakteristika ekonomike të ngjashme, pra që janë efektivisht të krahasueshme.

1.4. Faktorët që përcaktojnë krahasueshmërinë janë, ndër të tjera, karakteristikat e mallit apo shërbimit që furnizohet, analizat funksionale, kushtet kontraktuale, rrethanat ekonomike dhe strategjitë e biznesit.

1.5. Për përcaktimin e çmimit të tregut (çmimit real jo të manipuluar midis personave të lidhur), Komisioni i Transferimit të Çmimeve, është i detyruar të përdorë një nga metodat e mëposhtme :

2. METODAT PËR PËRCAKTIMIN E ÇMIMIT TË TREGUT

2.1. METODA E ÇMIMIT TË PAKONTROLLUAR TË KRAHASUESHËM (METODA MCP)

Metoda e çmimit të pakontrolluar të krahasueshëm (MCP) bazohet në krahasimin e çmimit të zbatuar për mallin apo shërbimin e furnizuar në një transaksion të kontrolluar midis personave të lidhur, me çmimin e zbatuar për mallin apo shërbimin e furnizuar në një transaksion të pa kontrolluar midis personave të pavarur, në rrethana të krahasueshme. Nëse midis këtyre dy çmimeve ka diferencë, kjo tregon se kushtet e marrëdhënieve tregëtare dhe financiare mes personave të lidhur nuk përputhen me kushtet e tregut. Në këtë rast, është e nevojshme që çmimi i përdorur në transaksionin e kontrolluar (mes personave të lidhur), të zëvendësohet me çmimin që përdoret në transaksionet e ngjashme të pa kontrolluara midis personave të pavarur.

2.2. METODA E ÇMIMIT TË RISHITJES

Metoda e çmimit të rishitjes konsiston në gjetjen e çmimit me të cilin produkti i blerë nga një person i lidhur, i është rishitur një personi të pavarur. Ky çmim (çmimi i rishitjes), reduktohet me një nivel normal fitimi bruto (marzh tregtar), i cili përfaqëson shumën me të cilën rishitësi do të mbulonte shpenzimet e tij operative e të shitjes dhe do të realizonte një fitim normal (duke marrë parasysh edhe asetet e përdorura si dhe rrezikun e mundshëm). Pjesa që mbetet pas zbritjes së fitimit bruto (marzhit tregëtar), pasi korrektohet përsëri me shpenzimet e tjera që lidhen me blerjen e produkteve (p.sh. taksa doganore, etj), konsiderohet “çmim i tregut” (çmim normal i pa manipuluar) për transferimin origjinal të mallit apo shërbimit midis personave të lidhur. Kjo metodë mund përdoret dhe të jetë efektive, në operacionet tregtare të cilave u njihet çmimi i rishitjes.

Marzhi i çmimit të rishitjes (fitimi bruto) për rishitësin në transaksionet e kontrolluara, mund të përcaktohet duke ju referuar marzhit (fitimit bruto) që i njëjti rishitës realizon për mallra të blera dhe të shitura në transaksione të pavarura të krahasueshme, dhe që ai i realizon me persona të pavarur. Ky marzh i çmimit të rishitjes (fitimi bruto) i realizuar me persona të pavarur në transaksione të pakontrolluara dhe të krahasueshme, mund të shërbejë për administratën tatimore si tregues orientues për vlerësimin e transaksioneve të kontrolluara midis personave të lidhur.

2.3. METODA KOSTO PLUS

Metoda kosto plus bazohet në vlefën me të cilën furnizuesi (shitësi), furnizon blerësin që është person i lidhur me mallra apo shërbime, në një transaksion të kontrolluar. Në këtë rast, vlefës së mësipërme u shtohen shpenzimet e kryera nga blerësi si dhe një përqindje e arsyeshme fitimi, e cila merr parasysh në mënyrë të përafërt realizimin e një fitimi normal në bazë të operacioneve të kryera dhe të kushteve të tregut. Shuma që rezulton pasi shtohet kjo përqindje mbi shpenzimet (koston), konsiderohet “çmim i tregut” për transaksionin e kontrolluar. Kjo metodë përdoret në rastet kur mallrat e papërfunduara (gjysëm produktet) shiten midis personave të lidhur.

Mënyra më e mirë për përcaktimin e përqindjes që i shtohet shpenzimeve në transaksionet e kontrolluara është ajo që bazohet në përqindjen (rentabilitetin) që i njëjti furnizues realizon në transaksione të pakontrolluara (midis personave të pavarur). Pra, këtu mund të merret për bazë rentabiliteti i realizuar nga një subjekt i pavarur në transaksione të krahasueshme. Niveli i saktë i rentabilitetit përcaktohet në raste të veçanta nga Komisioni i Transferimit të Çmimeve në Drejtorinë e Përgjithshme të Tatimeve.

2.4. METODA TË TJERA

Metodat e përmendura më sipër janë mënyrat më direkte për të gjykuar nëse kushtet e vendosura në marrëdhëniet tregëtare dhe financiare midis personave të lidhur janë reale (pra nuk kemi të bëjmë me manipulim të çmimeve me qëllim transferimin e fitimit dhe shmangien nga tatimet). Por megjithatë, kompleksiteti i situatave reale të biznesit mund të krijojë vështirësi praktike në mënyrën e

zbatimit të këtyre metodave. Në të tilla situata të veçanta, kur nuk disponohen të dhëna të vlefshme ose kur të dhënat në dispozicion nuk mjaftojnë që të mbështetemi në njërën nga tre metodat e mësipërme, atëherë këto metoda nuk mund të përdoren dhe administrata tatimore mund të përdorë metoda të tjera, sikurse sqarohet në Udhëzuesin e Transferimit të Çmimeve të OECD-së të botuar në korrik të vitit 1995.

3. TRANSAKSIONET E KRAHASUESHME

Në bazë të parimit të përcaktuar në pikën 1.3. të kësaj Rregulloreje, një transaksion i pakontrolluar (midis personave të pavarur) është i krahasueshëm me një transaksion të kontrolluar (midis personave të lidhur) për qëllime të metodave të përshkruara më sipër, nëse plotësohet një nga kushtet që vijojnë:

a. Asnjë nga ndryshimet (nëse ka të tilla) midis transaksioneve që krahasohen ose midis palëve që i kryejnë ato transaksione nuk do të ndikonte faktikisht në vendosjen e çmimit në tregun e lirë; ose

b. Rregullime korrekte të arsyeshme bëhen për të eliminuar efektet faktike të diferencave të tilla.

4. PROCEDURAT E PËRCAKTIMIT TË ÇMIMIT TË TREGUT

Përcaktimi i çmimit të tregut në transaksionet midis personave të lidhur, bëhet vetëm nga Komisioni i Transferimit të Çmimeve në Drejtorinë e Përgjithshme të Tatimeve. Ky përcaktim do të bëhet vetëm nëqoftëse ka prova dhe fakte të pakundërshtueshme që transaksionet janë zhvilluar midis palëve “të lidhura”, pra që operatorët janë “persona të lidhur” sipas përkufizimit të Ligjit për këtë qëllim. Përcaktimi i çmimeve të tregut nuk mund të bëhet nëqoftëse personat nuk janë të lidhur, pavarësisht nga fakti se mund të kenë marrëdhënie tregtare shitblerje të lëndëve të para dhe produktit të gatshëm në një apo disa vende. Degët e Tatimeve në rrethe, për çdo rast kur kanë të bëjnë me tatimpagues “persona të lidhur”(pasi më parë të jetë marrë mendimi zyrtar i D.P. të Tatimeve), dërgojnë zyrtarisht pranë këtij Komisioni dosjen përkatëse me të dhënat e plota të tatimpaguesit, përfshirë këtu bilanci, çmimet e aplikuara, detyrimet e llogaritura dhe të derdhura, etj. si dhe çdo të dhënë tjetër që kërkon Komisioni. Komisioni i Transferimit të Çmimeve në Drejtorinë e Përgjithshme të Tatimeve, nga ana e tij pasi shqyrton secilin rast, merr vendimin përkatës i cili pasi nënshkruhet nga Drejtori i Përgjithshëm i Tatimeve, i dërgohet zyrtarisht tatimpaguesit dhe degës së tatimeve për zbatim. Në punën e tij për përcaktimin e çmimit të tregut, Komisioni i Transferimit të Çmimeve duhet të përdorë, së pari, metodën e çmimit të pakontrolluar të krahasueshëm (MCP), dhe vetëm në pamundësi të gjetjes së këtyre çmimeve mund të përdoren metodat e tjera sikurse u sqarua në pikën 2 më sipër. Korrigjimi i detyrimeve nga Komisioni i Transferimit të Çmimeve do të bëhet vetëm sipas kushteve të pikës 3.13.6 të Udhëzimit nr. 3, datë 13.4.2000 për zbatimin e ligjit “Për tatimin mbi të ardhurat”, pra mbas datës 31 tetor të çdo viti fiskal.

MINISTRI
Anastas Angjeli

U D H Ë Z I M
Nr.1, datë 11.2.2002

PËR AKSIZAT NË REPUBLIKËN E SHQIPËRISË

Në mbështetje të nenit 11 dhe 13 të ligjit nr.8437, datë 28.12.1998 "Për akcizat në Republikën e Shqipërisë", Ministria e Financave nxjerr këtë,

U D H Ë Z I M:

Prodhuesit dhe importuesit e mallrave të tatueshme me akcizë janë personat fizikë a juridikë vendas dhe të huaj, që i nënshtrohen këtij tatimi mbi një numër të kufizuar mallrash për konsum masiv të brendshëm.

Në zbatim të nenit 3 pika "B" të ligjit për artikujt verë dhe konjak, uzo, votka, fërnjet, ponç, likerna, viski, campari, rum, martini dhe pije të tjera alkoolike" me fjalën "vlerë" do të kuptohet:

- për prodhimin e vendit, çmimi para tatimit;
- për importin, vlera doganore (përcaktuar mbi bazën e ligjit nr.8449, datë 27.1.1999 "Kodi Doganor i Republikës së Shqipërisë".

Në importet e artikujve "konjak, uzo, votka, fërnjet, ponç, likerna, viski, campari, rum, martini dhe pije të tjera alkoolike", subjektet importuese kanë deklaruar vlerën e tyre doganore në 400 lekë për litër dhe kanë blerë pulla akcize (në Drejtorinë e Përgjithshme të Tatimeve) me vlerë 40 lekë për litër, ndërsa në momentin e zhdoganimit vlera doganore e llogaritur e këtyre mallrave rezulton më e lartë se 400 lekë për litër, në këtë rast, degët e doganave nuk do të kryejnë zhdoganimin e tyre deri në momentin e e pagesës së diferencës së akcizës (nga 40 në 350 lekë për litër) nga subjekti. Kjo pagesë në Bankën e Kursimeve do të konfirmohet nga dega e tatimeve ku është kaluar dhe pagesa e parë (sipas kapitullit IV, pika 1).

Edhe për artikullin "verë" do të veprohet si më sipër. Për alkoolin e importit, subjekti do të deklarojë pranë Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve sasinë e alkoolit që do të importojë dhe njëkohësisht të paraqesë dokumentin e pagesës së akcizës të alkoolit (50 lekë për litër). Drejtoria e Përgjithshme e Doganave nuk do të kryejë zhdoganimin e alkoolit të importuar nga subjekti pa konfirmimin e Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve për pagesën e akcizës.

Në zbatim të nenit 3/1 të ligjit, organet tatimore në rrethe do të regjistrojnë të gjithë importuesit, prodhuesit dhe tregtarët me shumicë të mallrave me akcizë. Për këtë qëllim, ato kërkojnë që çdo tatimpagues, i cili importon, prodhon apo tregton me shumicë mallra akcize, të regjistrohen për akcizën. Për këtë qëllim, tatimpaguesit ekzistues janë të detyruar që të plotësojnë dhe të paraqesin brenda datës 31 janar të çdo viti formularin përkatës, forma dhe përmbajtja e të cilit është bashkëngjitur këtij udhëzimi. Me plotësimin e këtij formulari dhe paraqitjen e tij në degën e tatimeve në rreth, tatimpaguesi quhet i regjistruar për akcizën. Tatimpaguesit që regjistrohen të rinj gjatë periudhës në vazhdim, në qoftë se do të kryejnë aktivitet në fushën e importimit, prodhimit apo tregëtimit me shumicë të mallrave të ekcizueshme, janë të detyruar gjithashtu që brenda 30 ditësh nga fillimi i aktivitetit të plotësojnë dhe të paraqesin formularin përkatës. Një kopje e çdo formulari, dërgohet nga dega e tatimeve në rreth në Drejtorinë e Përgjithshme të Tatimeve, brenda 30 ditëve nga dita e plotësimit dhe e paraqitjes së tij nga tatimpaguesi.

Mosregjistrimi në organet tatimore i tatimpaguesve, aktiviteti i të cilëve ka të bëjë me importimin, prodhimin, ruajtjen apo tregtimin me shumicë të mallrave që taten me akcizë, në zbatim të nenit 10 të ligjit, është shkelje dhe përveç pagimit të shumës së skcizës që duhet paguar dënohet edhe me konfiskimin e mallrave të tatueshme me akcizë.

Në zbatim të paragrafit të dytë dhe të tretë të nenit 4 të ligjit, tatimpaguesit prodhues të birrës janë të detyruar të deklarojnë dhe të paguajnë akcizë për të gjithë sasinë e birrës të prodhuar në fakt. Organet tatimore kontrollojnë në vazhdimësi vërtetësinë e deklaramit të sasisë së birrës së prodhuar. Për këtë, ato marrin parasysh konsumin e maltos si lëndë e parë për prodhimin e birrës sipas kushtit teknik në bazë të të cilit me çdo kilogram malto të konsumuar prodhohen 5 litra birrë. Në rastin kur, nga kontrolli tatimor rezulton se sasia e birrës së prodhuar për çdo kilogram malto të konsumuar është më e vogël se 5 litra, organet tatimore korigjojnë në rritje sasinë e deklaruar të birrës.

Të gjithë tatimpaguesit, tregtues me shumicë të maltos janë të detyruar të shesin malto vetëm për tatimpagues të regjistruar si prodhues birre duke shënuar në faturën e shitjes së maltos të dhëna të hollësishme për blerësin prodhues birre, si emrin dhe mbiemrin e tij, numrin e pasaportës, emrin tregtar të tatimpaguesit blerës, NIPT-in dhe kodin fiskal të tij, adresën, etj. Ato nuk lejohen të shesin malto për individë që nuk janë të regjistruar në organet tatimore si prodhues birre (pasi malto nuk konsumohet nga individët apo nga tatimpagues të tjerë) apo për persona që nuk japin apo nuk kanë të

dhënat identifikuese të përcaktuara si më sipër. Tatimpaguesit, tregtues me shumicë të maltos, të cilët nuk veprojnë si më sipër, detyrohen të paguajnë 294 lekë akcizë për çdo kilogram malto të shitur për persona të paregjistruar si prodhues birre apo për persona që nuk japin të dhënat e kërkuara identifikuese.

Në zbatim të nenit 4, paragrafi i fundit i ligjit, për mallrat e importuara përmendur në nenin 3 të ligjit, akciza e të cilave është në përqindje, llogaritja e akcizës bëhet në bazë të vlerës doganore plus taksën doganore.

Në zbatim të gErmës "a" të nenit 5 të ligjit, për mallrat e prodhuara në vend që tatohen me akcizë dhe akciza e të cilave nuk paguhet nëpërmjet blerjes së pullës fiskale, akciza llogaritet në çastin e lëvizjes së mallrave nga vendi i prodhimit. Kjo do të thotë se akciza llogaritet në momentin që malli del jashtë vendit të prodhimit, pavarësisht nga fakti nëse ai shkon për shitje apo, për zhvendosje jashtë vendit të prodhimit si në magazinë, dyqan etj., pa kaluar në shitje. Akciza e llogaritur si më sipër deklarohet dhe paguhet për periudhën 1 deri më 15 të muajit brenda datës 20 të po atij muaji, ndërsa për periudhën 16 deri me 31 të muajit, brenda datës 5 të muajit pasardhës.

Për artikujt e duhanit dhe pijeve alkoolike të destinuara për eksport ndalohet aplikimi i pullave fiskale dhe asnjë rimbursim nuk jepet në të tilla raste.

Në zbatim të nenit 7 të ligjit, akciza paguhet edhe për mallra të akcizueshme të prodhuara në vend me lëndë të para të importuara dhe të akcizueshme në import. Kjo do të thotë se akcizës i nënshtrohen edhe prodhime të tilla si pijet alkoolike të të gjitha llojeve, të prodhuara në vend me alkool industrial të importuar, për të cilën është paguar akcizë në momentin e importimit.

Pullat fiskale të artikujve të duhanit dhe të pijeve alkoolike janë letra me vlerë të ruajtjes së rreptë dhe monopol i shtetit, dhe për ruajtjen e administrimin e tyre zbatohen dispozitat ligjore në fuqi, si dhe vendimi i Këshillit të Ministrave nr.309, datë 15.7.1987 "Për përgatitjen, ruajtjen dhe shpërndarjen e dokumenteve që i nënshtrohen kontrollit të rreptë".

Personat fizikë dhe juridikë që zhvillojnë veprimtarinë e prodhimit, importimit, magazinimit apo hedhin në qarkullim në Republikën e Shqipërisë artikujt të duhanit e të pijeve alkoolike janë të detyruar të vendosin pullën fiskale të Ministrisë së Financave nën letrën e tejdukshme të çdo pakete cigareje dhe mbi kapak të çdo shisheje me pije alkoolike apo ambalazhim tjetër të pijeve alkoolike.

Artikujt e duhanit dhe pijeve alkoolike, në të cilat do të vendosen pullat fiskale të Ministrisë së Financave, janë sipas listës bashkëngjitur këtij udhëzimi.

I. Për prodhimin e pullave fiskale

1- Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve përcakton nevojat vjetore për pulla fiskale të ndara sipas kategorive të cigareve, puros dhe pijeve alkoolike, sipas llojit dhe litarshit përkatës dhe, në zbatim të dispozitave ligjore në fuqi, lidh kontratën me Bankën e Shqipërisë për prodhimin e pullave fiskale.

2 - Emetimi i pullave fiskale bëhet nga Ministria e Financave sipas konfigurimit dhe ngjyrës së miratuar më parë prej saj. Për këtë, kontrata midis dy institucioneve shoqërohet me aneksin përkatës ku, përveç konfigurimit dhe ngjyrës së miratuar, jepen edhe elementët e sigurisë së letrës. Këto elemente dhe mënyrat e kontrollit të tyre, Drejtori e Përgjithshme e Tatimeve ia bën të njohura me shkrim në një material sekret degëve të tatimeve e doganave në rrethe.

3 - Pullat prodhohen nga Banka e Shqipërisë dhe ruhen e shpërndahen në ambientet e saj sipas procedurës së përcaktuar në kapitullin III pika 4 e këtij udhëzimi.

II. Kontrolli i elementëve të sigurisë të pullave

1- Ngarkohet Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve dhe Drejtoria e Përgjithshme e të sigurojnë menjëherë pajisjet e nevojshme (dedektore ultraviolete) për kontrollin e elementeve sekret të sigurisë së pullave.

2 - Urdhërohen Policia Tatimore e Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve dhe Departamenti Operativ Hetimor i Drejtorisë së Përgjithshme të Doganave, të zbatojnë dispozitat ligjore në fuqi për konfiskimin e të gjitha artikujve të duhanit dhe pijeve alkoolike të papullosura që importohen, prodhohen, tregtohen dhe qarkullojnë pa pullë. Çdo inspektor në Policinë Tatimore dhe Departamentin Operativ Hetimor të instruktohet me hollësi rreth elementëve të sigurisë të pullës dhe mënyrës së kontrollit të tyre.

III. Furnizimi i pullave

1. Kërkesa për blerje pullash nga subjekti paraqitet dhe depozitohet në Drejtorinë e Përgjithshme të Tatimeve, shoqëruar me këtë dokumentacion:

- Vendimin e regjistrimit në gjykatë të subjektit;
- vertifikatën e regjistrimit në organin tatimor të rrethit ku ushtron veprimtarinë prodhuese a tregtare si dhe NIPT-in përkatës të regjistrimit në TVSH;

- vërtetimin nga Dega e Tatimeve për pagesën e detyrimeve tatimore ndaj shtetit deri në datën e paraqitjes së kërkesës, si dhe një herë në tre muaj vërtetim nga Drejtoria e Përgjithshme e Doganave për shlyerjen e detyrimeve në doganë;

- kontratën (të noterizuar) me firmën prodhuese ose tregtare të cigareve apo pijeve alkoolike.

2. Për dokumentet e mësipërme, nga Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve hapet dosje e veçantë për çdo subjekt me numër rendor dhe të protokolluar konform rregullave.

3. Subjekti që kërkon të blejë pulla fiskale do të paraqitet në Drejtorinë e Përgjithshme të Tatimeve ku do të dorëzojë një kërkesë me shkrim lidhur me nevojat mujore dhe vjetore për pulla. Për çdo tërheqje të veçantë subjekti do të njoftojë me shkrim të paktën 3 ditë përpara.

4. Punonjësi i Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve i ngarkuar me mbajtjen e dosjeve dhe regjistrave përkatës si dhe magazinieri, shoqëruar me dy policë tatimor, pasi kanë njoftuar më parë sektorin përkatës në Bankën e Shqipërisë furnizohen me sasinë e pullave të kërkuara nga subjekti. Pullat tërhiqen brenda ditës së furnizimit nga presidenti i firmës ose personi i autorizuar prej tij me prokurë. Për furnizimin pasardhës me pulla fiskale, subjekti të deklarojë për gjendjen e pullave të furnizimit paraardhës.

Me tërheqjen e pullave përpilohen dokumentet e mëposhtme:

- Fletë dalje nga Banka e Shqipërisë për Drejtorinë e Përgjithshme të Tatimeve me çmimin e vendosur në kontratë.

- Mandatarkëtimi nga Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve dhe mandatpagese për subjektin, me çmimin e miratuar nga Ministri i Financave.

IV. Pagesa e akcizës

1. Pagesa e akcizës bëhet vetëm pranë Bankës së Kursimeve të Shqipërisë dhe një kopje e urdhërzhirimit a mandatarkëtimin përkatës, depozitohet pranë Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve të paktën 3 ditë përpara. Kopjet e urdhërzhirimit ose amdnat arkëtimin duhet të kenë shënimin e mëposhtëm nga Dega përkatëse e Tatimeve: "Vërtetojmë kryerjen e pagesës". Ky shënim pasohet nga firma e Kryetarit të Degës së Tatimeve dhe vula e Degës së Tatimeve. Me tërheqjen e ekstratit bankar, Dega e Tatimeve bën brenda ditës kontabilizimin përkatës në llogarinë e akcizës.

2. Në nenin 3 të ligjit nr.8437, datë 28.12.1998 "Për akcizat në Republikën e Shqipërisë", shkronja a, për cigarete e kategorisë së parë, të dytë e të tretë, vlera e akcizës është për paketë (me 20 cigare paketa, sipas standartit shtetëror STASH 1456-88). Pra vlera e akcizës e parapaguar është përcaktuar për një paketë që përmban 20 cigare. Për paketat që përmbajnë më tepër se 20 cigare bëhen llogaritjet përkatëse për pagesën e akcizës. Kështu p.sh. për paketat e kategorisë së dytë të importit me 25 cigare vlera e akcizës për një pullë rezulton 13.75 lekë (25 cigare x 11 lekë : 20 cigare). Kështu do të veprohet për çdo lloj pakete e cila ka më shumë ose më pak se 20 cigare.

V. Marrëdhëniet me Doganën

1. Për çdo tërheqje të pullave, Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve njofton me shkrim Drejtorinë e Përgjithshme të Doganave dhe i komunikon emrin tregtar të shoqërisë, sasinë dhe llojin e pullave të blera, shumën e akcizës së paguar për to, datën dhe numrin përkatës të certifikatës tatimore dhe NIPT-it. Nga ana e saj, Drejtoria e Përgjithshme e Doganave brenda ditës së marrjes së shkresës për blerjen e pullave nga subjekti, njofton degët e saj në rrethe, të cilat regjistrojnë në regjistra të veçantë të dhënat e deklaratës së eksportit të pullave e më tej të mallit të pullosur.

2. Drejtoria e Përgjithshme e Doganave për subjektin që importon cigare, puro dhe pije alkoolike me pullë fiskale do të bëjë verifikimin me të dhënat e marra nga Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve, që lloji e sasia e mallit të importuar përputhet me llojin e sasinë e mallit për të cilin subjekti ka paguar akcizë.

3. Drejtoria e Përgjithshme e Doganave përpara se të llogarisë Tatimin mbi Vlerën e Shtuar do të saktësojë shumën e akcizës së paguar me blerjen e pullës, për ta vendosur në deklaratën doganore, siç është vepruar deri më sot.

4. Drejtoria e Përgjithshme e Doganave çdo muaj të dërgojë në Drejtorinë e Përgjithshme të Tatimeve sasinë e zhdoganuara sipas llojeve të cigarave dhe të pijeve alkoolike, datën e zhdoganimit, për kryerjen e rakordimeve me sasinë e pullave të tërhequra për import nga subjektet.

V. Rakordimi me subjektet.

1.Në fund të vitit kalendarik,. Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve nëpërmjet organeve të saj tatimore bën bilancin nëpërmjet rakordimit me subjektet lidhur me përdorimin e pullave, shlyerjen e detyrimeve të tjera fiskale si dhe inventarin e pullave (gjendje në Shqipëri apo tek prodhuesi) dhe mallit të pullosur gjendje. Për cigaret, në fund të vitit kalendarik, mbas plotësimit të saktë të të dhënave të mësipërme, nëpërmjet akt rakordimit të paraqitur pranë Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve, subjekteve do t'i jepet 0.5 për qind e pullave të tërhequra, si pullë fiskale e dëmtuar dhe hedhurinë.

2.Të gjithë subjektet importues të artikujve të duhanit dhe të pijeve alkoolike për sasinë e pullave që do të eksportojnë të kenë deklaratën doganore të eksportit të pullave. Me kryerjen e rakordimit ndërmjet tyre dhe degëve të tatimeve në çdo tremujor, subjektet të deklarojnë sasinë e pullave tek importuesi dhe adresën e plotë të firmës prodhuese, si dhe të paraqesin një kopje të deklaratës doganore të eksportit të pullave.

Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve çdo muaj të përpunojë në mënyrë të kompjuterizuar të dhënat dhe të nxjerrë evidencë mujore për sasinë e pullave të blera, subjektet përkatëse dhe akcizën e paguar.

Ky udhëzim hyn në fuqi menjëherë.

MINISTRI
Anastas Angjeli

Artikujt e duhanit dhe pijeve alkoolike në të cilat do të vendoset pullë fiskale

I.Duhani

1. Cigare

2. Puro

3. Duhan kaush

II. Pijet alkoolike

1. Verë dhe shampanjë

2. Raki

3. Vodka

4. Konjak

5. Uzo

6. Fërnjet

7. Ponç

8. Wiski

9. Xhin

10. Rum

11. Martini

12. Campari

13. Të gjithë llojet e likernave

14. Të tjera pije alkoolike të pashënuara sipër.

V.O. Mbyllet me numrin 14 (katërmëdhjetë).

Dega e Tatimeve dhe Taksave të Rrethit _____

1. Emri i firmës _____

2. Adresa _____

a) Salia _____

b) Vendi/vendet, ku ushtrohet veprimtaria ekonomike _____

3.Pronari, përfaqësuesi ligjor i prokuruar ose personi kontaktit i prokuruar (emër, mbiemër)

4. Numri i telefonit _____

5. Numri i NIPT-it _____

6. Numri i certifikatës tatimore _____

7. Lloji i aktivitetit

A - Importuesi i:

- duhan-cigareve

- karburanteve
- pijeve alkoolike
- etj.

B - Prodhuesi i:

- Duhan-cigareve
- Karburanteve
- Pijeve alkoolike
- etj.

C - Tregtues me shumicë të:

- duhan-cigareve
- karburanteve
- pijeve alkoolike
- etj.

8.Numri përkatës rendor i regjistrit në Degën e Tatimeve

9.Tatimpagues i trajtimit në:

- a - sektorin e 200 të mëdhenjve,
- b - biznesin e madh
- c - biznesin e vogël.

Pronari
Emër, Mbiemër

Vërtetohet
Kryetari i Degës

Firma

U D H Ë Z I M Nr.2, datë 11.2.2002

PËR TATIMIN MBI BIZNESIN E VOGËL

Për zbatimin e ligjit nr.8313, datë 26.3.1998 "Për tatmin mbi biznesin e vogël", ndryshuar me ligjin Nr.8715, datë 15.12.2000 dhe ligjin nr.8842, datë 11.12.2001, Ministri i Financave nxjerr këtë:

U D H Ë Z I M:

1.Subjektet e tatimit mbi biznesin e vogël

Subjekte të tatimit mbi biznesin e vogël janë të gjithë tatimpaguesit të cilët realizojnë xhiro (qarkullim) deri në 8 milion lekë në vit kalendarik dhe që nuk i nënshtrohen tatimit mbi vlerën e shtuar. Pra kriteri i vetëm për të përcaktuar se cilët janë tatimpaguesit e tatimit mbi biznesin e vogël është volumi i xhiros (qarkullimit) që ato realizojnë, pavarësisht nga forma juridike e tyre.

2.Objekti i tatimit mbi biznesin e vogël

2.1 Objekt i tatimit mbi biznesin e vogël është xhiro (qarkullimi) në lekë. Xhiroja (qarkullimi) nënkupton të ardhurat në lekë të arkëtuara nga shitja e mallrave apo shërbimeve në çdo vend biznesi gjatë një viti kalendarik.

2.2 Tatimi mbi biznesin e vogël nënkupton tatimin me kuotë fikse, i cili paguhet nga tatimpaguesit që realizojnë xhiro deri 2 milion lekë për çdo vit kalendarik, si dhe tatimin mbi xhiron në masën 4 për qind, i cili paguhet nga tatimpaguesit për xhiron nga 2 deri në 8 milionë lekë në vit.

3.Tatimi me kuotë fikse

3.1 Tatimit me kuotë fikse i nënshtrohen të gjithë tatimpaguesit e regjistruar sipas kërkesave të ligjit dhe që realizojnë një xhiro deri në 2 milionë lekë në vit kalendarik. Llojshmëria e aktiviteteve dhe shërbimeve të ndryshme që përfshin ky tatim është specifikuar në disa grupe si vijon:

A.Tregti me pakicë

Në pikën 1 përfshihen të gjitha pikat fikse (dyqanet, njësitë, barakat etj.) të tregtimit të mallrave të ndryshme me pakicë.

Në pikën 3 përfshihen dyqanet e veshjeve, dyqanet e modës, të luksit, (boutique) si dhe parfumeritë.

Në pikën 2 përfshihen dyqanet që tregtojnë bizhuteri argjendi, floriri e materialesh të tjera të çmuara.

B.Prodhimi

Në pikën 1 të grupohen tatimpaguesit që ushtrojnë veprimtari prodhimi, përpunimi dhe tregtimi si: përpunim duralumini, përpunim metali, përpunim druri, tapicerie, prodhim tullat, tjegulla, blloqe betoni, furra gëlqere, etj., të ngjashme me to.

Në pikën 2 grupohen prodhimet me karakter ushqimor si: prodhime ëmbëlsirash, mishit, peshku, bulmeti etj. Të ngjashme me to.

Në pikën 3 përfshihen furrat e bukës.

C.Riparime

Grupohen tatimpaguesit që kryejnë veprimtari në njësi e dyqane për riparimin e artikujve elektro-shtëpiake, radio televizorë, frigoriferë, lavatriçe, manjetofofon, pajisje fonie e të tjera të ngjashme me to.

D.Shërbime

Në pikën 1 përfshihen llojet e shërbimeve të tilla si ato të studiove të fotografive (bardh e zi apo kolor), shtypshkrime, fotokopje e shërbime të tjera të kësaj natyre.

Në pikën 2 përfshihen: disko, sallone bukurie, autoservise, kurse për makina (autoshkolla) për traktorë, për kompjuter e për parukeri, agjenci doganore, agjenci këmbimi valute, agjensi turizmi, pikat e shërbimit të makinave (autoservis), parkimi i makinave, lantëritë, pastrimi kimik, shërbime të rojeve civile, sallat e lojrave të ndryshme (gjimnastikë, aerobi, cirqe, kënde lojrash për fëmijë, ping pong, etj.) e të tjera shërbime të ngjashme me shërbimet e lartpërmendura. Këtu grupohen edhe sallonet e bukurisë që bëjnë punime kozmetike, ondulacioni, masazhi etj., që kanë mbi një vend (poltron) pune, si dhe parukeritë.

Në pikën 3 përfshihen bar-bufetë dhe ambientet e llojit kafe-internet.

Në pikën 4 përfshihen restorantet e çdo lloji dhe që shërbejnë produkte të natyrës së ushqimit social krahas pijeve. Në këtë kategori përfshihen restorantet tradicionale, fast-food-et dhe çdo biznes shërbimi në ushqim social që ka kuzhinë dhe gatuan produkte bujqësore apo blegtorale.

Në pikën 5 përfshihen motelet, qarkullimi i të cilave është më pak se kufiri i regjistrimit në TVSH.

Në pikën 6 përfshihen bar-bufetë që janë brenda ambienteve të dikastereve dhe institucioneve shtetërore dhe që kanë si klientelë punonjësit e institucionit apo individë që shkojnë për punë zyrtare në këto institucione. Pra këto njësi nuk janë të hapura për publikun e gjerë.

Në pikën 7 përfshihen bilardot, tatimi i të cilave përcaktohet në bazë të numrit të tavolinave dhe të shumës gjithsej të tyre. Tatimi për një tavolinë në qytetet e Tiranës e Durrësit është 3.75 mijë/lekë në muaj (45 mijë lekë tatimi vjetor për një tavolinë, pjesuar me numrin e muajve 12) dhe 2.5 mijë lekë në muaj për të gjitha qytetet e tjera. Në rastet kur në një sallë bilardoje ka edhe një bar-bufetë, tatimi llogaritet në mënyrë të veçantë për çdo aktivitet, pra llogariten dy tatime, një për bilardon dhe një bar-bufetë.

Dh.Profesione.

Në pikën 1 përfshihen tatimpaguesit që ushtrojnë veprimtarinë e avokatit apo noterit.

Në pikën 2 përfshihen shërbimet në klinikat e specialiteteve të ndryshme mjekësore, shërbimet në laboratore komplekse për diagnostifikim etj.

Në pikën 3 përfshihen profesione të tilla si mjek, mjek-laborant, stomatolog, farmacist, kur këto veprimtari zhvillohen individualisht dhe jo në kuadër klinike.

Në pikën 4 përfshihen ekonomistët kontabël të miratuar, ekspertët kontabël të autorizuar, mësuesit, veterinerët, agronomët, botues, e të tjera profesione me arsim të lartë që ushtrojnë veprimtarinë e tyre private, pavarësisht nëse punojnë në lokale të veçanta apo në mënyrë ambulante.

Në pikën 5 përfshihen inxhinierët, arkitektët, projektuesit.

Në pikën 6 përfshihen studiot e arit të piktorëve, skulptorëve dhe artistëve të tjerë që prodhojnë dhe tregtojnë objekte artistike.

Në pikën 7 përfshihen institucionet jobublike të edukimit (shkolla, kopshtet apo çerdhet) në rastet kur nuk e kalojnë kufirin e regjistrimit në TVSH.

E.Ambulant, artizanat.

Në pikën 1 grupohen tatimpaguesit që nuk kanë një vend fiks për ushtrimin e veprimtarisë së tyre, pra janë tregtarë apo shërbyes lëvizës (ambulator), në kërkim të klientës.

Në pikën 2 përfshihen artizanë të ndryshëm si: bojaxhi, hidraulik, elektrikist, ilustraxhi, këpucar, marangoz riparimi, pemëtar, pylltar, zëtorist, kombanier, llamanirnist, laborant, murator, teneqepunues, riparues biçikletash, orëndreqës, tavapjekës, fotograf e të tjera aktivitete të tjera të ngjashëm me to.

Në pikën 3 hyjnë profesionet individuale të berberit (jo floktore të natyrës së sallonit), si dhe të rrobaqepësit.

Në pikën 4 hyjnë tatimpaguesit që shesin fruta-perime dhe mallra të përdorura në tregjet e miratuara nga organet e pushtetit vendor.

F.Transport.

Këtu grupohen të gjithë tatimpaguesit që merren me transport mallrash apo udhëtarësh, pavarësisht nëse kemi të bëjmë me transport brenda qytetit e rrethit apo jashtë tij.

3.2 Për efekt të ndarjes së qyteteve sipas kategorive, në qytete të kategorisë së tretë përfshihen të gjithë qytetet që nuk përfshihen në kategorinë e parë dhe të dytë. Pra janë qytete të kategorisë së tretë të gjitha bashkitë (që me Ligj kanë statusin e bashkisë) dhe që nuk përfshihen në kategorinë e I dhe të II të pikës "2" të nenit 3 të ligjit.

3.3 Në rastet kur tatimpaguesit regjistrohen për herë të parë dhe e fillojnë veprimtarinë në një muaj çfarëdo të vitit, (apo në rastet e ndërprerjeve të përkohshme dhe të mbylljeve të veprimtarive) për përcaktimin e tatimit me kuotë fikse, tatimi llogaritet në bazë të numrit efektiv të muajve të veprimtarisë. Kështu për shembull nëse një tatimpagues që do të ushtrojë aktivitetin e tregëtisë me pakicë në qytetin e Tiranës, regjistrohet për herë të parë në organin tatimor në muajin korrik, masa e tatimit vjetor të tij llogaritet duke shumëzuar kuotën fikse të tatimit në tabelë me raportin e numurit të muajve të mbetur të vitit, (përfshirë muajin e regjistrimit) me numrin e muajve gjithsej të vitit ($80 \times 6/12 = 40$ mijë lekë). Si muaj regjistrimi merret muaji me të cilën tatimpaguesi, është pajisur me certifikatën e Ushtrimit të Veprimtarisë në organin tatimor pavarësisht në ç'datë të këtij muaji është bërë regjistrimi.

3.3.1 Për tatimpaguesit e biznesit të vogël, të cilët regjistrohen për herë të parë dhe masa e detyrimit tatimor u përcaktohet vetëm për periudhën e mbetur të vitit në vazhdim, sikurse sqarohet në paragrafin 3.3 më sipër, krahas dokumentacionit të kërkuar ligjor, në dosjen përkatëse të subjektit vendoset edhe një procesverbal me firmën e inspektorit që mbulon subjektin, punonjësit të Policisë Tatimore që mbulon zonën dhe kryetarit të degës, nëpërmjet të cilit vërtetohet se ky tatimpagues nuk ka zhvilluar veprimtari para datës që kërkon të regjistrohet në organin tatimor.

3.3.2 Në rastet kur tatimpaguesit regjistrohen për herë të parë në një muaj çfarëdo të vitit, por ka të dhëna se ky tatimpagues ka zhvilluar veprimtari edhe para datës në të cilën kërkon të regjistrohet, tatimi mbi biznesin e vogël do të llogaritet për të gjithë vitin. Në këtë rast, si të dhëna shërbejnë proces-verbalet e konstatimit të Policisë Tatimore, të inspektorëve të kontrollit, si dhe të dhëna të tjera që vërtetojnë se subjekti ka zhvilluar veprimtari para datës në të cilën kërkon të regjistrohet.

3.4 Në rastet e reregjistrimit të përvitshëm të tatimpaguesve, tatimi mbi biznesin e vogël llogaritet dhe derdhet për të gjithë vitin kalendarik. Pra një tatimpagues i cili reregjistrohet në degën e tatimeve përtej afatit ligjor (28 shkurt) është i detyruar që krahas dënimit për këtë shkelje, të paguajë për vitin në vazhdim tatimin me kuotë fikse në masë të plotë, si dhe tatimin mbi xhiro (për xhiro mbi 2 milion lekë).

4.Regjistrimi dhe detyrimet ndaj tij

4.1 Regjistrimi në organin tatimor për tatimpaguesit e biznesit të vogël është i përvitshëm. Riregjistrimi bëhet brenda datës 28 shkurt të çdo viti. Në momentin e ripërtëritjes së Certifikatës së Ushtrimit të Veprimtarisë kryhen veprimet rakorduese për aktivitetin e vitit të mëparshëm duke shlyer, në qoftë se ka, detyrimin tatimor vjetor të vitit të mëparshëm (kuotë fikse plus tatim mbi xhiro), së bashku me penalitetet.

4.1.1 Për tatimpaguesit e biznesit të vogël, të cilët regjistrohen për herë të parë, organet tatimore kërkojnë:

- Kërkesë me shkrim e tatimpaguesit për çeljen e veprimtarisë, ku përcaktohen lloji apo llojet e veprimtarive që do të ushtrojë, si dhe adresat e sakta të vendeve apo vendit të biznesit;
- dokumenti identifikues i tatimpaguesit (certifikatë e lëshuar nga zyra e gjendjes civile);
- vendimi i gjykatës;

- mandat pagesa për taksën e regjistrimit në organin tatimor;
- proces verbali për instalimin e arkës regjistruese (kur është i detyruar të pajiset me arkë) nga Qendra e Informatizimit Financiar;

- kontrata me sigurimet shoqërore;
- deklarata parashikuese e xhiros për vitin në vazhdim;
- dy fotografi;
- Informacione të tjera kontakti;

4.1.2. Për subjektet që reregjistrohen (për biznese në vazhdim) kërkohet:

- dorëzimi i Çertifikatës së Ushtrimit të veprimtarisë të vitit të mëparshëm;
- shlyerja e të gjitha detyrimeve tatimore të vitit të mëparshëm;
- deklarimi me shkrim për xhiron e realizuar gjatë vitit të mëparshëm;
- deklarata parashikuese e xhiros së vitit në vazhdim;
- kontrata me sigurimet shoqërore;
- dy fotografi.
- informacione të tjera kontakti.

4.2. Në zbatim të pikës 5 të nenit 4 të ligjit, një person që ushtron biznes në dy ose më shumë vende biznesi, do të pajiset me Çertifikatë të Ushtrimit të Veprimtarisë për çdonjerin vend biznesi. Pajisja me Çertifikatë për çdo vend biznesi do të bëhet duke ruajtur të njëjtin Kod Fiskal dhe duke ndryshuar vetëm adresa e biznesit dhe numuri serial i Çertifikatës.

4.3 Një tatimpagues i regjistruar në një rreth p.sh. në rreth "A", i cili hap një vend të ri biznesi edhe në një rreth tjetër, p.sh. në rrethin "B" është i detyruar që për vendin e biznesit (njësinë) në rrethin "B" të pajiset me Çertifikatë të Ushtrimit të Veprimtarisë në Degën e Tatimeve dhe Taksave të rrethit "B", duke paraqitur Vendimin e Gjykatës të rrethit "A".

4.4 Veprimtaritë ambulante regjistrohen vetëm në organin tatimor ët rrethit ku tatimpaguesi është regjistruar në gjykatë dhe ka banesën e tij. Gjatë ushtrimit të veprimtarisë së tyre ata duhet të mbajnë me vete Çertifikatën e Ushtrimit të Veprimtarisë për të vërtetuar se janë të regjistruar në organin tatimor.

4.5 Fotokopja e Çertifikatës së Ushtrimit të Veprimtarisë është e pavlefshme dhe tatimpaguesi që përdor atë konsiderohet si i papajisur me Çertifikatë. Në rast humbjeje të Çertifikatës, tatimpaguesi pajiset me dublikate të saj e cila lëshohet nga organi tatimor në bazë të kërkesës së tatimpaguesit. Për lëshimin e Çertifikatës dublikate njoftohet me shkrim organi i Policisë Tatimore.

4.6 Në momentin e regjistrimit, krahas dhënies së Çertifikatës, organi tatimor i jep tatimpaguesit edhe fletënjoftimin tatimor për aktivitetin e vitit në vazhdim, të ndarë veç për tatimin me kuotë fikse, dhe veç për tatimin mbi xhiro për xhiro mbi 2 milion lekë.

5. Llogaritja e tatimit dhe deklarimi

5.1 Tatimpaguesit e biznesit të vogël, të cilët realizojnë xhiro nga 2 deri në 8 milion lekë, përveç tatimit sipas kuotave fikse të përcaktuara në nenin 3 të ligjit, paguajnë edhe 4 për qind tatim mbi xhiro për çdo lek xhiro mbi shumën 2 milion lekë. Kështu për shembull, kur një tatimpagues i regjistruar në qytetin e Tiranës zhvillon veprimtari tregtimi me pakicë dhe realizon gjatë një viti xhiron prej 8 milion lekësh, ai përveç kuotës fikse prej 80 mijë lekësh, paguan edhe tatim mbi xhiro për 240 mijë lekë (6 milion x 4% = 240 mijë lekë). Pra gjithsej ky tatimpagues do të paguajë 320 lekë tatim.

5.2. Tatimpaguesit e biznesit të vogël janë të detyruar të mbajnë regjistrimet e kërkuara nga ligji për të evidentuar xhiron (qarkullimin) që ata realizojnë. Ata janë gjithashtu të detyruar që krahas evidentimit të xhiros, të regjistrojnë në librin përkatës edhe blerjet që realizojnë për qëllime biznesi. Mbi bazën e dokumentimit të xhiros së realizuar, tatimpaguesit e biznesit të vogël derdhin detyrimin e tatimit mbi xhiron (në dy këste, brenda muajve shtator dhe nëntor), si dhe deklarojnë brenda datës 28 shkurt të vitit pasardhës xhiron e realizuar gjatë vitit parardhës, duke derdhur edhe diferencat e tatimit të paderdhur gjatë vitit (për tatimin mbi xhiro i cili i përket xhiros së realizuar nga momenti i derdhjes së kështit të dytë deri në fund të vitit).

5.3. Gjatë vitit, organet tatimore kontrollojnë rregullshmërinë e regjistrimeve të kërkuara ligjore për tatimpaguesit e biznesit të vogël. Për këtë qëllim ato kontrollojnë: lëshimin e kuponit tatimor, të dëftesës tatimore apo faturës së thjeshtë, si dhe regjistrimin e çdonjërit prej këtyre dokumenteve në librin e xhiros (të shitjeve). Organet tatimore kontrollojnë gjithashtu edhe evidentimin dhe regjistrimin nga tatimpaguesit e biznesit të vogël të blerjeve (nëpërmjet

dokumentacionit përkatës) të realiuara për qëllimet e biznesit (rishitje apo përpunim). Për saktësimin e të dhënave të tatimpaguesve të biznesit të vogël, organet tatimore shfrytëzojnë edhe burime të tjera informacioni me të cilët tatimpaguesi ka operuar (si të dhënat e veprimeve me Thesarin, të dhëna nga shkëmbimi i informacionit, të dhëna nga zbërthimi i shitjeve të tatimpaguesve të mëdhenj inportues apo prodhues etj.). Mbi bazën e regjistrimeve korrekte të mbajtura gjatë gjithë vitit, tatimpaguesit e biznesit të vogël llogarisin dhe derdhin tatimin mbi zhiro sipas afateve të përcaktuara në Ligj (brenda shtatorit dhe nëntorit të vitit në vazhdim).

5.4. Organet tatimore, për rastet kur konstatojnë se dokumentacioni i blerjeve dhe shitjeve nuk është mbajtur konform kërkesave ligjore, që do të thotë se: tatimpaguesi nuk pasqyron në mënyrë korrekte xhiron, nuk lëshon në mënyrë korrekte dokumentin e kërkuar për do shitje, nuk pasqyron në librat e blerjes të gjitha furnizimet që ka kryer etj, kanë të drejtë të përdorin metodat alternative të vlerësimit të detyrimit tatimor. Metodatat alternative të vlerësimit janë sqaruar në ligjin "Për procedurat tatimore në Republikën e Shqipërisë" dhe në udhëzimin përkatës të tij. Gjithashtu këto metoda do të përdoren edhe në rastet kur tatimpaguesit nuk deklarojnë fare të ardhurat e realizuara. Për rastin e tatimpaguesve të biznesit të vogël këto metoda do të përfshijnë (por pa i kufizuar vetëm në to) sondazhet dhe fotografimet e kreyra lidhur me zhiron, sipërfaqet e prodhimit apo të shërbimit që disponon tatimpaguesi, pozicioni i vendit të biznesit (qendër apo periferi) detyrimet e llogaritura nga tatimpagues të rregullt, por që kanë afërsisht të njëjtat kushte biznesi sikurse tatimpaguesit të cilit i bëhet vlerësimi etj.

6. Mbajtja e regjistrimeve dhe dokumentacionit

6.1. Tatimpaguesit e biznesit të vogël janë të detyruar të mbajnë regjistrime dhe të përdorin dokumentacionin si përcaktohet në nenin 7 të këtij ligji. Për regjistrimin e veprimtarisë, tatimpaguesit janë të detyruar të mbajnë:

6.1.1. Librin e xhiros. Në këtë libër tatimpaguesi regjistron xhiron (qarkullimin) që realizon çdo ditë dhe në mënyrë progresive nëpërmjet kuponit tatimor, dëftesës tatimore dhe faturës së thjeshtë tatimore. Libri i xhiros ka përmbajtjen sipas modelit nr.1 bashkëngjitur këtij udhëzimi.

6.1.2. Libri i blerjeve. Në këtë libër tatimpaguesi regjistron të gjitha blerjet e mallrave dhe shërbimeve që realizon për llogari të biznesit të tij. Për blerjet e realizuara në tatimpaguesit e regjistruar për TVSH-në, si dokument për regjistrim në librin e blerjeve do të shërbejë fatura tatimore me TVSH, ndërsa për blerjet e realizuara në tatimpaguesit e biznesit të vogël, si dokument për regjistrim në librin e blerjeve do të shërbejë fatura e thjeshtë tatimore. Ky libër ka përmbajtjen sipas modelit nr.2 bashkëngjitur këtij udhëzimi. Nuk janë të detyruar ta mbajnë këtë libër tatimpaguesit që ushtrojnë veprimtaritë: "profesione", "ambulant, artizanat" dhe transport".

6.1.3. Sigurimi i librave të blerjes dhe librave të shitjes bëhet nga vetë tatimpaguesi, me kushtin që të përmbajnë të gjitha të dhënat e kërkuara në këtë udhëzim. Libri i xhiros dhe libri i blerjeve që do të përdoren nga tatimpaguesi, validohet (vulohet dhe sekretohet) në degën e tatimeve çdo vit, para fillimit të veprimtarisë vjetore. Validimi nënkupton vendosjen e numurit rendor në çdo faqe të tij, si dhe firmosjen dhe vulosjen (apo vendosjen e simboleve të veçanta) në çdo faqe të tij.

6.2 Tatimpaguesit e biznesit të vogël janë të detyruar të përdorin dokumentacionin e shitjeve sipas kërkesave të nenit 7 të ligjit, për çdo shitje që realizojnë. Ky dokumentacion përbëhet nga:

6.2.1 Kuponi tatimor, i cili lëshohet nëpërmjet arkës regjistruese. Ky kupon i jepet klientit për çdo shitje të kryer. Mospërdorimi i arkës regjistruese dhe moslëshimi i kuponit tatimor përbëjnë shkelje administrative dhe dënohen sipas nenit 9 të këtij ligji dhe sipas ligjit "Për dokumentimin dhe mbajtjen e llogarive për tatimet". Nuk janë të detyruar të përdorin arkën regjistruese dhe të lëshojnë kuponin tatimor: veprimtaritë ambulante, profesionet e lira dhe njësitë artizanale.

6.2.2. Dëftesa tatimore është dokument që një tatimpagues u lëshon individëve (klientëve) të veçantë për shitjen e sendeve, si dhe për kryerjen e punimeve apo shërbimeve për klientët. Dëftesa tatimore lëshohet për blerësin nga tatimpaguesi e biznesit të vogël, të cilët nuk detyrohen me vendim të KM të pajisen me arkë regjistruese. Dëftesa tatimore lëshohet gjithashtu edhe nga të gjithë tatimpaguesit e tjerë, të cilët detyrohen të pajisen me arkë regjistruese dhe e përdorin atë, por për shkaqe ligjore dhe të parashikuara në legjislacionin përkatës mbi arkat regjistruese e kanë arkën regjistruese përkohësisht në legjislacionin përkatës mbi arkat regjistruese e kanë arkën regjistruese përkohësisht jashtë funksionimit. Dëftesa tatimore ka përmbajtjen sipas modelit nr.3 bashkëngjitur këtij udhëzimi. Prodhimi i dëftesës tatimore është i lirë. Gjithashtu edhe shitja e dëftesave tatimore është e lirë. Dëftesat tatimore përgatiten në dy kopje me letër vetëkopjuese nga të cilat njera i jepet

klientit. Tatimpaguesit e biznesit të vogël të cilët detyrohen në bazë të ligjit të lëshojnë dëftesën tatimore, duhet që në fillim të vitit, të paraqesin për validim pranë degës së tatimeve të rrethit përkatës një numër të përafërt dëftesash tatimore të tilla që të plotësojnë nevojat afërsisht të një 6-mujori. Tatimpaguesve, të cilëve gjatë vitit u mbarohen dëftesat e validuara, kanë detyrë të paraqesin për validim një sasi të vlerësuar fëtesash që të plotësojnë nevojat vjetore. Në rast se subjektit i rezultojnë dëftesa tatimore të papërdorura nga viti i mëparshëm, ai duhet t'i deklarojë ato pranë degës së tatimeve të rrethit përkatës. Degët e tatimeve të rrethe validojnë të gjitha dëftesat e paraqitura me një vulë të veçantë numurative. Vulosja bëhet në secilën dëftesë të veçantë duke e numëruar njëkohësisht atë. Degët e tatimeve në rrethe shënojnë në një regjistër të veçantë të dhënat e mëposhtme:

- emri i tatimpaguesit,
- emri tregtar (nëse ekziston),
- kodi fiskal,
- numri i kuponave tatimore të validizuar.

6.2.3. Fatura e thjeshtë tatimore. Fatura e thjeshtë tatimore, e cila lëshohet vetëm nga tatimpaguesit e biznesit të vogël, të cilët shesin mallra, punime apo shërbime për klientë të cilët nuk janë konsumatorë finalë të mallit, punimit apo shërbimit, por i kryejnë këto blerje për qëllim përpunimi apo rishitje, pra janë subjekte të regjistruar për tatime. Në këto raste, tatimpaguesit e biznesit të vogël, krahas kuponit apo dëftesës tatimore, do të lëshojnë edhe faturë të thjeshtë tatimore, e cila ka përmbajtjen sipas modelit nr.4, bashkangjitur këtij udhëzimi. Prodhimi dhe siguri nga tatimpaguesit e biznesit të vogël të kësaj fature është i lirë. Çdo fillim viti, tatimpaguesi duhet të validojë (vulosë dhe sekretojë) në degën e tatimeve të rrethit përkatës një numër faturash të vilat të përmbushin nevojat vjetore të tatimpaguesit. Validimi nënkupton firmosjen dhe vulosjen (apo vendosjen e simboleve të veçanta) në çdo faqe të tij. Degët e tatimeve dhe taksave mbajnë regjistrime të veçanta për çdo faqe të tij. Degët e tatimeve dhe taksave mbajnë regjistrime të veçanta për çdo tatimpagues lidhur me numurin e faturave të validuara.

7. Pagimi i tatimeve

7.1. Tatimpaguesit e biznesit të vogël, të cilët kanë më shumë se një njësi apo dyqan ku ushtrojnë biznes, janë të detyruar të paguajnë detyrimin tatimor për çdonjërin prej njësive ku zhvillojnë veprimtari. Xhiroja (qarkullimi) në këtë rast llogritet për çdo njësi apo dyqan më vete.

7.2. Tatimi i tabelës me kuotë fikse paguhet në dy këste. Në rastet e reregjistrimit të përvitshëm, pagesa e kështit të parë bëhet në momentin e marrjes së Certifikatës së Ushtrimit të Veprimtarisë, pra deri në datën 28 shkurt dhe pagesa e kështit të dytë deri në datën 30 qershor. Për subjektet që fillojnë veprimtari për herë të parë në një muaj çfarëdo të vitit, kështi i parë paguhet në momentin e regjistrimit (me fillimin e veprimtarisë), kurse kështi i dytë deri më 15 dhjetor.

7.3. Në rastet kur tatimpaguesi e paguan tatimin me kuotë fikse njëherazi me marrjen e certifikatës, atëherë atij i bëhet zbritje e tatimit në masën 10 për qind.

7.4. Tatimi mbi xhiro në masën 4%, që i përgjigjet xhiros nga 2 deri në 8 milionë lekë paguhet dy herë në vit. Kështi i parë paguhet brenda muajit shtator të vitit në vazhdim dhe kështi i dytë paguhet brenda muajit nëntor të vitit në vazhdim. Për përcaktimin e xhiros (qarkullimit), i cili tatóhet me 4 për qind, dega e tatimeve merr parasysh mbajtjen e rregullt të dokumentacionit dhe regjistrimet korrekte të tatimpaguesit si dhe të dhëna të tjera të siguruar nga kontrollet, shkëmbimi i informacionit etj. Brenda muajit shtator derdhet detyrimi mbi xhiron, deri që i përket xhiros mbi 2 milion dhe që është realizuar deri në datën e derdhjes së këtij kështi (pra maksimalisht deri në fund të shtatorit), ndërsa në muajin nëntor derdhet tatimi mbi xhiro që i përket xhiros mbi 2 milion të vlerësuar të subjektit, e cila realizohet deri në mbyllje të vitit ushtrimor. Diferencat eventuale (që mund t'i përkasin xhiros së muajit dhjetor, xhiro, e cila në fakt mund të rezultojë e ndryshme nga vlerësimi i bërë në muajin nëntor), do të derdhen gjatë rakordimit dhe reregjistrimit të tatimpaguesit për vitin pasardhës.

Tatimi mbi biznesin e vogël paguhet në degën e bankës apo të postës së rrethit ku tatimpaguesi është regjistruar. Një tatimpagues që ka njësi apo dyqane në më shumë se një rreth, tatimin e paguan për secilin prej tyre në rrethin ku është pajisur me certifikatën e Ushtrimit të Profesionit.

8. Ndërprerja e përkohshme e veprimtarisë

8.1. Në zbatim të fjalisë së fundit të pikës 4 të nenit 3 të ligjit, tatimpaguesit që ushtrojnë veprimtarinë e tyre në njësi apo dyqane mund të ndërpresin përkohësisht veprimtarinë në rastet e mëposhtme:

8.1.1 Në rastet e dhënies me qera të njësisë apo dyqanit ku ushtrohet veprimtaria. Për këtë, së bashku me dorëzimin e certifikatës së ushtrimit të veprimtarisë, tatimpaguesi paraqet edhe kontratën e noterizuar me palën qiramarrëse, si dhe fletë njoftimin e tatimit si subjekt i tatimit të të ardhurave personale për qiranë.

8.1.2. Në rastet e rikonstruksionit të njësisë apo dyqanit ku ushtrohet veprimtaria. Për këtë, tatimpaguesi dorëzon në organin tatimor certifikatën e ushtrimit të veprimtarisë.

Për rastet e ndërprerjes së përkohshme të veprimtarive të përmendura më sipër, organi tatimor është i detyruar të kryejë kontrolle fizike dhe të mbajë në tre kopje procesverbalin e verifikimit në vend të kërkesës së tatimpaguesit për ndërprerje të përkohshme të veprimtarisë. Procesverbali mbahet nga një komision verifikimi i përbërë nga 3 inspektorë, nga të cilët njëri është inspektori që trajton dosjen e subjektit. Një kopje e procesverbalit arshivohet në arshivën e degës së tatimeve, një kopje i dorëzohet policisë tatimore për ndjekje dhe një kopje mbahet në dosjen e hapur për tatimpaguesin nga inspektori përkatës.

Organi tatimor kontrollon çdo muaj nëse kryejnë aktivitet tatimpaguesit që kanë dorëzuar në mënyrë të përkohshme certifikatën e ushtrimit të veprimtarisë, duke e vërtetuar këtë me procesverbalin përkatës të konstatimit.

8.2. Tatimpaguesit ambulantë, apo që e ushtrojnë veprimtarinë e tyre në transport, në zbatim të pikës 7 të nenit 4 të ligjit, mund të ndërpresin përkohësisht veprimtarinë deri në dy herë në vit, por jo më pak se 30 ditë për çdo herë, dhe vetëm në rastet e mëposhtme:

8.2.1. Në rastet e lejelindjeve dhe për arsye të tjera shëndetësore (shtrim në spital etj.) vërtetuar me dokumentin përkatës.

8.2.2. Në rastet e riparimit kapital të mjeteve të transportit.

8.3. Organi tatimor, për të gjitha rastet e ndërprerjes së përkohshme të veprimtarisë, (si për dyqanet e njësitë, ashtu edhe për ambulantet dhe transportin) hap regjistrin e dorëzimit të përkohshëm të certifikatës së regjistrimit ku regjistrimet bëhen në mënyrë kronologjike. Në regjistër shënohet numri rendor kronologjik i veprimit, emri dhe adresa e tatimpaguesit, kodi fiskal, arsyeja e ndërprerjes së veprimtarisë, numri i procesverbalit të verifikimit në vend, data e dorëzimit, afati i ndërprerjes dhe data e rimarrjes së Certifikatës së Ushtrimit të Veprimtarisë. Në momentin e rifillimit të aktivitetit tatimpaguesit i rijepet Certifikata e Regjistrimit, duke firmosur deklaratën e tij për vazhdimësi veprimtarie.

9. Shfuqizime dhe hyrja në fuqi

Udhëzimi nr.2, datë 5.2.2001 "Për tatimin mbi biznesin e vogël" shfuqizohet.

Ky udhëzim hyn në fuqi menjëherë.

MINISTRI
Anastas Angjeli

Model 3

Nr. Serial

Dëftesë Tatimore

Shitësi _____

Kodi fiskal _____

Adresa e biznesit _____

Adresa e shtëpisë _____

Artikujt apo shërbimet e shitura

Nr. Rend.	Lloji	Njësi	Sasia	Çmimi	Vlefta

Model 4
F A T U R Ë
Nr....., datë.....

Shitesi(emri i subjektit)
Kodi Fiskal.....
Adresa.....

Bleresi(emri i subjektit)
Kodi Fiskal.....
Adresa.....

Nr. Ren.	Lloji i mallit apo i shërbimit	Njësia	Sasia	Çmimi	Vlefë

Emri dhe firma e shitesit Emri dhe firma e blerësit
(.....) (.....)Vula

Model 1
LIBRI I XHIROS
Muaji

Nr. RRen.	Data e muajit	Xhiro ditore	Xhiro progresive	Shënime
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				
18.				
19.				
20.				
21.				
22.				
23.				
24.				
25.				
26.				

27.				
28.				
29.				
30.				
31.				

Inspektori i tatimeve

.....

Libri i Blerjeve

[illegible]

Shënim: Në këtë libër regjistrohen të gjitha blerjet e mallrave apo të shërbimeve
Për blerjet e bëra me tatimpaguesit e regjistruanr në TVSH, regjistrohet fatura tatimore me numrin serial.

Për blerjet e bëra me tatimpaguesit e biznesit te vogel, regjistrohet fatura e thjeshtë tatimore.

Nr. 3, datë 11.2.2002

PËR TATIMIN MBI TË ARDHURAT

Në mbështetje të nenit 40 të Ligjit nr.8438 , datë 28.12. 1998 ndryshuar me ligjin nr. 8711, datë 15.12.2000 dhe ligjin nr. 8841, datë 11.12.2001 "Për tatimin mbi të ardhurat", Ministri i Financave,

UDHËZON:

1. DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

1.1. OBJEKTI I LIGJIT

Objekt i tatimit mbi të ardhurat janë të ardhurat personale të individëve, fitimi i personave fizikë e juridikë subjekte të këtij Ligji, si dhe të ardhurat për të cilat tatimi mbahet në burim.

1.2. PËRKUFIZIME

Termat: "tatimpagues", "person", "individ", "person fizik", "person juridik", "ortakëri", "persona të lidhur" dhe "seli e përhershme", kuptimi i të cilave jepet në Ligjin "Për tatimin mbi të

ardhurat”, do të kenë të njëjtin kuptim si edhe në ligjet e tjera specifike tatimore dhe në terminologjinë e përdorur në traktatet dypalëshe për eliminimin e tatimeve të dyfishta mbi të ardhurat dhe kapitalin që Shqipëria ka lidhur me shtete të ndryshme.

Paragrafi “2” i nenit “2” të ligjit, sqaron hollësisht kuptimin e “selisë së përhershme” dhe jep rastet kur një biznes i caktuar konsiderohet ose jo si seli e përhershme, duke nënkuptuar edhe të drejtën për të tatuar ose jo të ardhurat e kësaj “selie të përhershme”. Përkufizimi i “selisë së përhershme” është i ngjashëm me përkufizimin e këtij koncepti të dhënë nga modeli i konventës së OECD-së dhe që me disa modifikime është përdorur si bazë edhe për modelin shqiptar për këto konventa.

Qëllimi i përkufizimit të “selisë së përhershme” është që të qartësojë rrethanat kur një kompani e huaj (jorezidente) ushtron biznes në Shqipëri nëpërmjet një selie të përhershme (në kuptimin që ky term ka në këtë ligj), pa krijuar një person juridik shqiptar.

1.3. REZIDENCA

Në nenin 3 të Ligjit jepen kriteret e përcaktimit të rezidencës për individët, për personat juridikë (paragrafi 3) dhe për personat fizike (paragrafi 4).

Për individët jepen dy kritere.

- Në paragrafin e parë të pikës 1 jepet kriteri i vendbanimit të përhershëm sipas përcaktimit në nenin 12 të Kodit Civil. Individu konsiderohet rezident shqiptar për qëllime tatimore, kur ka një banesë të përhershme, ka familjen, pra ka interesa jetësore dhe ekonomike me Shqipërinë (vendi i interesave jetike), pavarësisht se mund të punojë në periudha të ndryshme jashtë vendit apo mund të ketë nënshtetësi të huaj.

- Paragrafi i dytë i pikës 1 ka të bëjë me diplomatët dhe punonjësit e tjerë shqiptarë të caktuar me punë nga Shteti në ambasada, konsullata apo në organizma ndërkombëtare jashtë vendit, të cilët edhe pse jetojnë me vite jashtë Shqipërisë, konsiderohen rezidentë tatimorë shqiptarë.

Në pikën 2, jepet kriteri i kohëgjatësisë së qëndrimit në Shqipëri. Pra konsiderohet rezident shqiptar për qëllime tatimore, individ i që qëndron në Shqipëri gjatë një viti tatimor, në vazhdim ose me ndërprerje, në total, më tepër se 183 ditë, pavarësisht nga nënshtetësia apo vendi ku ka interesat jetike.

Mjafton të plotësohet një nga kriteret e mësipërme, që një individ të konsiderohet rezident shqiptar për qëllime tatimore.

Në zbatim të paragrafit 3 të nenit 3 “rezidenca”, një person juridik (enti legal) do të konsiderohet rezident në Republikën e Shqipërisë nëse: ka selinë qendrore (zyrën qendrore) në Republikën e Shqipërisë; dhe/ose ka vendin e menaxhimit (drejtimit) efektiv të biznesit në Republikën e Shqipërisë. Përcaktimi i mësipërm ka rëndësi dhe i jep të drejtë administratës tatimore shqiptare, për të taksuar personat juridikë të krijuar sipas ligjit shqiptar (pavarësisht nga pronësia) mbi bazën e të ardhurave botërore (të ardhurat e realizuara brenda dhe jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë), pra për të ardhurat e realizuara me burim në Shqipëri dhe ato të realizuara në vende të treta. Duhet patur parasysh që me vendet me të cilat Shqipëria ka nënshkruar traktate për eliminimin e tatimeve të dyfishta mbi të ardhurat dhe kapitalin, dhe këto traktate kanë hyrë në fuqi, do të zbatohen dispozitat e këtyre traktateve.

Selia e përhershme siç përmendet në paragrafin 3 të nenit 3 të Ligjit ka të bëjë vetëm me selinë që parashkruhet në Certifikatën e incorporimit të personit juridik. Në këtë rast personi juridik do të trajtohet si një rezident. Si rrjedhojë një person i huaj që ka një seli të përhershme në Shqipëri, mbështetur vetëm tek specifikimet e tjera të nenit 2, do të tatohet si jorezident, pra vetëm për të ardhurat që i atribuohen selisë së përhershme në Shqipëri.

1.4. BURIMI I TË ARDHURAVE

Përcaktimi i "burimit të të ardhurave" është tepër e rëndësishme për të kuptuar mënyrën e përcaktimit të detyrimit tatimor të personave rezidentë dhe jorezidentë. Duke patur parasysh që përcaktimi i saktë i të gjitha burimeve të të ardhurave është i vështirë, në Ligj është përcaktuar se burimi i të ardhurave nuk do të kufizohet vetëm në kategoritë e përcaktuara në pikat "a" deri "h" të nenit 4 të tij, por mund të zgjerohet edhe me të ardhura të tjera të paparashikuara, por që kanë të njëjten natyrë.

1.5. PERIUDHA TATIMORE

Periudha tatimore përpunohet me vitin kalendarik, pra fillon me 1 Janar dhe përfundon më 31 Dhjetor të çdo viti.

2. TATIMI MBI TË ARDHURAT PERSONALE

2.1. FUSHA E VEPRIMIT TË TATIMIT MBI TË ARDHURAT PERSONALE.

"Tatimi mbi të ardhurat personale", përfshin gjithë llojet e të ardhurave të individëve të parashikuara nga ligji.

2.2. SHTRIRJA E DETYRIMIT

Në këtë nen është dhënë parimi i përgjithshëm sipas të cilit individët rezidentë i nënshtrohen detyrimit për tatimin mbi të ardhurat personale gjatë periudhës tatimore për të gjitha burimet e të ardhurave (brenda dhe jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë), ndërsa individët jorezidentë i nënshtrohen detyrimit për tatimin mbi të ardhurat personale gjatë periudhës tatimore për burimet e të ardhurave të realizuara në territorin e Republikës së Shqipërisë.

2.3. TË ARDHURAT E TATUESHME

Të ardhura të tatueshme për qëllim të tatimit mbi të ardhurat personale, janë shtatë kategoritë e të ardhurave të mëposhteme :

2.3.1. Pagat dhe shpërblimet e tjera në lidhje me marrëdhëniet aktuale të punës

Në këte kategori të ardhurash përfshihen si pagat, ashtu edhe shpërblimet e tjera në vlerë, që përfitohen dhe që lidhen me vendin e punësimit aktual të individit.

Termi "të ardhura nga pagat" përfshin pagën bazë si dhe të gjitha shtesat mbi pagën bazë që kanë karakter të përhershëm (vjetërsi, vështirësi, largësi vendbanimi, natyrë të veçantë pune apo shërbimi, si dhe shtesat e bëra me aktet ligjore e nënligjore që cilësojnë shprehimisht shtesën).

Termi "shpërblime të tjera" përfshin të gjitha të ardhurat që përfitohen nga rezultatet e punës në vendin e punësimit aktual të individit. Në këtë kategori bëjnë pjesë të ardhurat që merr individit në formë shpërblimi në vendin e punësimit nga: fondi i veçantë, në formë bonusesh, nga fonde të krijuara me akte të ndryshme ligjore, si page e 13-të, apo pagesa të ndryshme të kesaj natyre.

2.3.1.1. Për kategorinë "shpërblime të tjera" të cilat kanë natyrën e: shpërblimeve të dhëna nga pjesëmarrja e individit në komisione, komitete, këshilla, borde drejtuese, këshilla mbikqyrëse etj..., mënyra e llogaritjes së tatimit mbi të ardhurat personale do të jetë si më poshtë.

a- Kur shpërblimi i përfituar për pjesëmarrje në komisione, komitete, këshilla, borde drejtuese, këshilla mbikqyrëse etj..., paguhet jashtë qendrës efektive të punës së individit, këto të ardhura taten në masën 10 përqind.

b - Kur shpërblimi i përfituar për pjesëmarrje në komisione, komitete, këshilla, borde drejtuese, këshilla mbikqyrëse etj..., paguhet në qendrën efektive të punës së individit, këto të ardhura do të taten:

- duke u bashkuar me pagën e muajit përkatës dhe duke u tatuar sipas tabelës nr. 1 bashkëngjitur ligjit për rastet kur shpërblimi për pjesëmarrje sipas paragrafit "b" më lart, ka natyrë të përhershme dhe pagesa bëhet në çdo muaj të vitit (pasi shpërblimi merr natyrën e një shtese page e cila jepet në mënyrë të vazhdueshme gjatë çdo muaji të vitit);

- me 10 përqind, për rastet kur shpërblimi për pjesëmarrje sipas paragrafit "b" më lart, nuk jepet në mënyrë permanente dhe pagesa nuk bëhet në çdo muaj të vitit. Pra do të taten me 10 përqind, rastet kur pagesa bëhet psh në vartësi të numrit të mbledhjeve (psh bordi mbledhet çdo tremujor apo çdo vit etj.)

Për përcaktimin e të ardhurave të tatueshme të një individit që përfitohen nga pagat dhe shpërblimet e tjera në lidhje me marrëdhëniet aktuale të punës, shpërblimet e ndryshme të dhëna nga punëdhënësi, mbledhen me pagën e muajit përkatës (pagën bazë plus shtesat) dhe taten në bazë të tarifave të përshkuara në pasqyrën nr. 1 bashkëngjitur ligjit dhe këtij udhëzimi.

Shembull: Supozojmë se individit "X", i cili është i punësuar në subjektin "Y" gjatë muajit dhjetor ka përfituar këto të ardhura:

- Pagën mujore 45.000 lekë;

- Shpërblim nga fondi i veçantë 20.000 lekë;

- Shpërblim prej 15.000 lekë, si anëtar i bordit drejtues të subjektit "Y". Ky shpërblim është i përmuajshëm dhe paguhet çdo muaj për të gjithë anëtarët e Bordit.

- Shpërblim nga pjesëmarrja në një komision testimi të subjektit "Y" për 5.000 lekë, i cili mbledhet dy herë në vit, dhe ku marrin pjesë krahas të punësuarve të vetë subjektit "Y", edhe individë të jashtëm;

- Shpërblim nga pjesëmarrja në një komision të subjektit “Z”, 10.000 lekë.
- Detyrimi tatimor për tatimin mbi të ardhurat personale nga paga dhe shpërblimet në muajin dhjetor, për individin tatimpagues “X” do të jetë:

- Do të mbliidhet paga mujore me shpërblimin e dhënë nga fondi i vecantë dhe shpërblimin e përhershëm mujor si anëtar i bordit drejtues: $(45.000 + 20.000 + 15.000 = 80.000 \text{ leke})$ dhe do të tatohet sipas tarifave progresive të tabelës nr. 1 bashkangjitur ligjit. Sipas tabelës, individ i do të paguajë detyrimin tatimor për 6.800 lekë.

- Për shpërblimin e marrë nga pjesëmarrja në komisionin e testimit të subjektit “Y”, tatimpaguesi do të paguajë tatim në masën 10 përqind, ose 500 lekë $(5000 \times 10 \%)$.

- Për shpërblimin e marrë nga pjesëmarrja në komisionin e subjektit “Z”, tatimpaguesi do të paguajë tatim në masën 10 përqind, ose 1000 lekë $(10.000 \times 10 \%)$.

Përfshihen nga tatimi mbi të ardhurat personale, të ardhurat nga pagat dhe shpërblimet për marrëdhëniet e punës të zyrtarëve të konsullatave, diplomatët, ose funksionare të ngjashëm të vendeve të tjera, si dhe të organizatave ndërkombëtare, të cilët, gjatë kryerjes së funksioneve të tyre zyrtare në Republikën e Shqipërisë, në përputhje me konventat apo marrëveshjet ndërkombëtare të nënshkruara, ose të pranuar nga Republika e Shqipërisë apo Qeveria Shqiptare, kanë statusin e diplomatit. Nuk do të përfshihen të drejtën e këtij përjashtimi individët, shqiptarë apo të huaj të cilët mund të jenë të punësuar në këto organizata apo organizma, por nuk kanë statusin e diplomatit.

2.3.2. Të ardhurat që rrjedhin nga fitimi i ortakut apo i aksionerit në shoqërinë tregtare.

Në kuptim të kësaj pike, të ardhurat që përfshihen individët, në formën e ndarjes së fitimit nga ortakëritë, apo të dividendit nga shoqëritë tregtare e subjekte të tjera të parashikuar nga ligji, do të jenë të ardhura të tatueshme.

2.3.3. Të ardhurat nga interesat bankare, apo ato të përfituara nga letrat me vlerë, me përjashtim të interesave të marra nga bonot e thesarit ose nga letra të tjera me vlerë të Qeverisë, të emëtuara para hyrjes në fuqi të ligjit nr. 8438, datë 28.12.1998.

Të ardhura nga interesat bankare konsiderohen të gjitha interesat nga llogaritë personale apo të përbashkëta të individëve në banka ose në institucione të tjera financiare, si dhe të gjitha interesat nga depozitat personale ose të përbashkëta me afat, në formën e llogarisë me afat, certifikatës së depozitës me afat, kontratës për depozitë me afat si dhe çdo formë tjetër të aplikuar.

Tatimi mbi të ardhurat i nënshtrohen të gjitha interesat e paguara pas datës së hyrjes në fuqi të ligjit nr. 8438, datë 28.12.1998, për llogaritë dhe depozitat në lekë e në valutë të ndryshme. Këtij rregulli i nënshtrohen edhe depozitat me afat maturimi më të gjatë se një vit. Tatimi mbi të ardhurat nga interesat në valutë konvertohet në lekë, me kursin mesatar të këmbimit të aplikuar nga vetë banka për blerjen e valutave respektive, në ditën e kryerjes së veprimit.

Moment i pagimit të interesave konsiderohet pagimi i interesave në "cash" ose rikapitalizimi i tyre. Bankat apo institucionet e tjera financiare do të llogarisin dhe derdhen në buxhet tatimin mbi interesat e depozitave të kursimit në momentin e maturimit, pavarësisht nëse depozituesi i tërheq apo jo në afatin e caktuar.

Nga rregulli i përcaktuar më sipër përjashtohen depozitat e krijuara para datës së futjes në fuqi të këtij ligji. Për këto depozita, tatimi llogaritet vetëm për interesat e lindura nga data e futjes në fuqi të ligjit e mbraja dhe mbahet e paguhet në momentin e kryerjes së pagesës së interesave.

Tatimi mbi interesat bankare për llogaritë personale ose të përbashkëta të individëve derdhet nga bankat ose institucionet e tjera financiare, brenda datës 15 të muajit pasardhës të muajit të kapitalizimit. Në të njëjtën mënyrë veprohet edhe për tatimin mbi interesat për llogaritë e mbyllura.

Tatimi mbi të ardhurat për interesat mbi depozitat personale ose të përbashkëta me afat, akumulohet nga bankat dhe institucionet e tjera financiare dora dorës me maturimin e depozitave dhe derdhet brenda datës 15 të muajit pasardhës.

Për të ardhurat nga interesat e bonove të thesarit apo letrat me vlerë të emëtuara nga Qeveria në tregun primar dhe të përfituara nga çdo person, tatimi llogaritet dhe derdhet nga Banka e Shqipërisë brenda datës 15 të muajit pasardhës. Përjashtim këtu bëhet vetëm për personat të cilët në momentin që përfshihen interesin, njoftojnë paguesin, se interesi është përfutur në lidhje me biznesin e ushtruar prej tij. Paguesi i interesit nga ana e tij gjithashtu njofton organin tatimor se personi i cili ka përfutur të ardhura nga interesat e bonove të thesarit apo të letrave me vlerë të emëtuara nga qeveria, ka deklaruar se këto të ardhura do t'i përfshijë në të ardhurat e biznesit të tij.

Për të ardhurat nga interesat e bonove të thesarit apo letrat me vlerë të blera nga individët në

tregun sekondar, tatimi llogaritet dhe derdhet nga bankat respektive apo institucionet e tjera financiare brenda datës 15 të muajit pasardhës.

Tatimi i mbajtur si më sipër derdhet në llogarinë e organit tatimor të rrethit përkatës.

Regjistrimet e detyrueshme për t'u mbajtur nga bankat a institucionet e tjera financiare, për efekt të zbatimit të llogaritjes dhe mbajtjes së tatimit mbi të ardhurat nga interesat, përcaktohen me rregulla të veçanta.

Për efekt të zbatimit të tatimit mbi interesat e llogarive dhe depozitave bankare të kursimit, individ konsiderohet çdo person apo grup personash fizike jotregtare sipas Kodit Civil.

2.3.4. Të ardhurat e perfituara nga pagesat për të drejtën e autorit dhe pronësinë intelektuale.

Këto janë të ardhura që lindin nga përdorimi apo e drejta për të përdorur të drejtat e autorit në letërsi, veprat artistike apo shkencore, që përfshijnë përdorimin apo të drejtën për të përdorur filmat kinematografike, filmat apo tipet e inçizimeve të radios apo TV, çdo patentë, markë tregtare, skicë apo model, projekt, formulë sekrete apo proces teknologjik, pajisje industriale, tregtare apo shkencore ose informacion industrial, tregtar apo shkencor.

2.3.5. Të ardhurat nga enfiteoza, huaja dhe qeratë.

Me termin “të ardhura nga enfiteoza” do të kuptohen të ardhurat që merr një individ, nga dhënia në përdorim, kundrejt një shpërblimi të pasurisë së tij të paluajtshme. Në rastet kur marrësi në përdorim, sipas kontratës midis palëve, kryen shpenzime për përmirësimin dhe përshtatjen e kësaj pasurie për nevojat e tij, atëherë këto shpenzime do të konsiderohen si të ardhura për individin pronar të objektit dhe do të taten sikur të ishin e ardhur nga qeraja.

Të ardhura nga qeraja do të konsiderohen të gjitha të ardhurat e perfituara p.sh: nga dhënia me qera e tokës, ndërtesave e objekteve të tjera që shërbejnë për banim, aktivitet industrial, tregtar, shërbimi etj., por pa u kufizuar vetëm në to.

Të ardhurat nga huaja në kuptim të Kodit Civil do të konsiderohen të gjithë të ardhurat e perfituara nga dhënia në formën e huasë të mjeteve monetare a të mjeteve të tjera të ngjashme me to kur një veprim i tillë nuk bie ndesh me aktet e tjera ligjore në fuqi.

Llogaritja e detyrimit tatimor për këte kategori të ardhurash do të bëhet duke u bazuar në kontratën përkatëse.

2.3.6. Të ardhurat nga kalimi i së drejtës së pronësisë mbi pasuritë e paluajtshme.

Këto të ardhura taten sipas pasqyrës nr.2 të Ligjit nr.8438, datë 28.12.1998.

2.3.7. Të ardhurat e individëve nga lojrat e fatit dhe kazinotë.

Çdo individ që përfiton të ardhura nga lojrat e fatit (të çdo lloji qofshin: llotari, loja në salla dhe loja elektronike) dhe kazinotë, detyrohet të paguajë tatim në masën 20% mbi këto të ardhura të perfituara, në momentin e kryerjes së pagesës. Ndalea kryhet nga personi organizues i lojës së fatit apo kazinosë.

2.3.8. Të ardhurat nga burime të tjera

Çdo individ që përfiton të ardhura nga burime të tjera të cilat nuk përmenden në pikat e mësipërme, taten në masën 10 përqind.

Sikurse u sqarua në pikën 2.3.1. të këtij udhëzimi, në këto të ardhura, por duke mos u kufizuar vetëm në to, futen edhe të ardhurat që mund të përfitojnë individët nga shpërblime që nuk kanë të bëjnë me marrëdhëniet aktuale të punës (me detyrat funksionale të vendit të punës ku individ është i punësuar), si nga honorare të ndryshme, shpërblime nga pjesëmarrje në komisione, borde, këshilla, qofshin këto organe të subjektit ku është i punësuar individ përfitues, apo të subjekteve të tjera jashtë qendrës së tij efektive të punës. Në rastet kur ky shpërblim paguhet nga qendra e punës ku është i punësuar individ, do të taten me 10 përqind ai shpërblim për pjesëmarrje, i cili nuk paguhet në menyre sistematike në çdo muaj të vitit.

Si të ardhura personale të tatueshme të individëve konsiderohen edhe tërheqjet nga kapitali i shoqërisë, që bëjnë pronarët apo pronari i vetëm i kësaj shoqërie.

2.4. TARIFAT TATIMORE

Pagat dhe shpërblimet në lidhje me marrëdhëniet aktuale të punës do të taten sipas tarifave të pasqyrës nr.1 bashkëngjitur ligjit.

Dividentët, të ardhurat që rrjedhin nga fitimi i ortakut, interesat, huatë, qeratë apo kontratat e tjera të ngjashme me të (huapërdorja), enfiteoza, taten 10 për qind. Po kështu taten 10 për qind edhe të gjitha shpërblimet apo të ardhurat e tjera të paparashikuara në paragrafin e parë të nenit 9 të ligjit. Të ardhurat nga e drejta e autorit dhe pronësia intelektuale taten 10 përqind.

2.5. MBLEDHJA E TATIMIT

Çdo punëdhënës që paguan një pagë a shpërblim të parashikuar në gjermën "a" të nenit 8 të Ligjit është i detyruar për të mbajtur tatimin mbi të ardhurat personale në përputhje me paragrafin e parë të nenit 9 të ligjit. Ky tatim i mbajtur nga punëdhënësi, duhet të derdhet në llogarinë e të ardhurave tatimore jo më vonë se data 15 e muajit pasardhës të kryerjes së pagesës.

Punëdhënësit detyrohen të bëjnë ndalesat në borderotë e pagave, për efekt të tatimit mbi të ardhurat personale për pagat dhe shpërblimet e tjera në lidhje me punësimin aktual. Këto ndalesa mujore do të hidhen në librin përmbledhës ku janë pasqyruar të gjithë të punësuarit dhe ndalesat përkatëse sipas muajve. Në fund të fletës të muajit përkatës të regjistrimit, regjistrohet edhe numri e data e urdhër-xhirimit që pasqyron derdhjen në llogarinë e administratës tatimore të detyrimit përkatës.

2.6. KALIMI I SË DREJTËS SË PRONËSISË MBI PASURITË E PALUAJTSHME.

Kalimi i të drejtës së pronësisë mbi pasuritë e paluajtshme, tatohet sipas pasqyrës nr. 2 bashkëngjitur ligjit.

Me kalim të të drejtës së pronësisë do të kuptojmë çdo akt shitjeje apo dhurimi të pasurive të paluajtshme. Në rastin e dhurimit, për efekt të llogaritjes së tatimit, vlefëta e pasurisë së patundshme që dhurohet përcaktohet në bazë të vlerësimit të bërë nga zyra e regjistrimit të pasurive nëpërmjet agjentëve vlerësues të autorizuar prej saj.

Tatimi mbi të ardhurat nga kalimi i të drejtës së pronësisë, paguhet nga individ i që kalon të drejtën e pronësisë mbi pasurinë e paluajtshme. Derdhja bëhet para kryerjes së regjistrimit të sendeve të mësipërme, në përputhje me aktet ligjore. Zyrat e regjistrimit të pasurisë së paluajtshme mbledhin tatimin lidhur me kalimin e të drejtës së pronësisë së pasurisë së paluajtshme dhe e derdhen atë brenda 10 ditëve nga kryerja e veprimeve në llogarinë e administratës tatimore. Brenda datës 10 të muajit pasardhës, zyrat e regjistrimit të pasurisë së paluajtshme, dërgojnë në organin tatimor të rrethit përkatës evidencën përkatëse e cila përmbledh emrin e personit tatimpagues, shumën e llogaritur të tatimit si dhe numrin dhe datën e dokumentit të derdhjes së këtij detyrimi në organin tatimor.

2.7. FITIMET NGA LOJRAT E FATIT DHE KAZINOTË

Çdo individ që përfiton një shumë si fitues në lojrat e fatit dhe kazinotë, paguan tatim në masën 20% të shumës së fituar. Ky tatim mbahet nga organizatori i lojës së fatit apo kazinosë dhe brenda 24 orëve derdhet në favor të organit tatimor. Organizatori është i detyruar të mbajë çdo ditë regjistrime për shumat e paguara fituesve si dhe tatimin përkatës të mbajtur. Brenda datës 10 të muajit pasardhës, organizatori dërgon në organin tatimor evidencë mbi shumat e paguara fituesve, tatimin e mbajtur në bazë të nenit 12 të ligjit dhe derdhet e bëra në organin tatimor për efekt të këtij tatimi. Kur organizatori i lojës së fatit apo kazinosë për fituesin jep shpërblime në natyrë, ai është i detyruar që të llogarisë e të mbajë mbi çmimin ofruar në natyrë 20 përqind të vlefës së shpërblimit në natyrë.

2.8. DETYRIMI PËR TË PAGUAR

Çdo individ që gjatë periudhës tatimore, përfiton të ardhura, të cilat i nënshtrohen tatimit mbi të ardhurat personale, i deklaron çdo vit këto të ardhura sipas pasqyrës bashkëngjitur këtij udhëzimi. Nuk i nënshtrohen detyrimit për paraqitjen e deklaratës individët, të ardhurat e vetme të të cilëve janë ato sipas paragrafit të parë të pikës "a" të nenit 8 dhe nenit 33 të këtij ligji (për të ardhurat nga pagat dhe shpërblimet si dhe për të ardhurat, tatimi i të cilave mbahet në burim). Kjo deklaratë dorëzohet në organin tatimor të juridiksionit brenda 30 ditëve nga përfundimi i periudhës tatimore (brenda datës 30 janar të vitit pasardhës).

3. TATIMI MBI FITIMIN

3.1. FUSHA E VEPRIMIT TË TATIMIT MBI FITIMIN

Personat që i nënshtrohen tatimit mbi fitimin janë :

- Personat juridikë të krijuar sipas ligjit "Për shoqëritë tregtare" dhe që janë të regjistruar për TVSH-në.

- Personat juridike të themeluar sipas Kodit Civil të cilët ushtrojnë veprimtari fitimprurëse në teritorin e Republikës së Shqipërisë.

- Personat e tjerë juridikë të themeluar ose të njohur si të tillë me ligje të veçanta.

- Ortakëritë sipas përcaktimit në pikën d të nenit 2 të ligjit.

- Personat juridikë, ortakëritë apo bashkimet e tjera të personave të themeluara ose të organizuara në bazë të një ligji të huaj dhe që ushtrojnë veprimtari në teritorin e Republikës së

Shqipërisë.

- Çdo person tjetër pavarësisht nga forma juridike e regjistrimit apo e njohjes së tij, kur ky është subjekt i Tatimit mbi Vlerën e Shtuar.

Tatimit mbi fitimin i nënshtrohen gjithashtu edhe personat fizikë të regjistruar në TVSH, të cilët nuk janë objekt i tatimit mbi biznesin e vogël.

3.2. DETYRIMI PËR TË PAGUAR

Tatimpaguesit rezidentë, të cilët i nënshtrohen detyrimit për tatimin mbi fitimin, do të tatohen për fitimet e realizuara nga të gjitha burimet, brenda dhe jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë.

Shembull:

Një person juridik rezident shqiptar, zhvillon aktivitetin e tij në Tiranë (ku ka qendrën rezidente dhe efektive të drejtimit) si dhe në Durrës e në Milano të Italisë ku ka një njësi të përhershme (vend ushtrimi të veprimtarisë).

Fitimet e realizuara përkatësisht supozojmë se janë:

Në Tiranë 10.000.000 lek

Në Durrës 7.000.000 lek

Në Milano 8.000.000 lek

Totali 25.000.000 lek

Në këtë rast, tatimpaguesi rezident shqiptar në fjalë, paguan tatim mbi fitimin në masën 25% mbi fitimin total prej 25.000.000 lekë të realizuar nga të gjitha burimet brenda dhe jashtë vendit. Ky fitim duhet të pasqyrohet në bilancin përmbljedhës të qendrës rezidente dhe efektive të drejtimit. Në këtë shembull, është abstraguar nga mundësia e tatimpaguesit për të kredituar tatimin mbi fitimin e paguar në Itali, problem i cili trajtohet në pikën 4.4. të këtij udhëzimi.

Ndërsa tatimpaguesit jorezidente, paguajnë tatim mbi fitimin vetëm për fitimet e realizuara me burim në Republikën e Shqipërisë.

Shembull:

Një person juridik rezident italian (i krijuar sipas ligjit italian dhe që ka qendrën rezidente dhe efektive të drejtimit në Romë), përveç aktivitetit në Itali, ushtron aktivitet dhe në Shqipëri ku vepron si person jorezident në zbatim të legjislacionit shqiptar nëpërmjet një njësie të përhershme (një vendi të ushtrimit të veprimtarisë).

Fitimet e realizuara përkatësisht supozojmë se janë:

Në Itali 5.000.000 lek

Në Shqipëri 2.000.000 lek

Në këtë rast tatimi mbi fitimin që ky tatimpagues paguan në Shqipëri është $2.000.000 \times 25\% = 500.000$ lekë, pasi ai është tatimpagues jorezident dhe paguan tatim mbi fitimin vetëm për fitimet e realizuara në Shqipëri.

3.3. PËRJASHTIMET

Të përjashtuar nga tatimi mbi fitimin janë :

a. Organet e qeverisjes qendrore dhe vendore, pasi këto subjekte (pushteti qendror dhe ai vendor) nuk janë objekt i këtij tatimi.

b. Banka e Shqipërisë.

c. Personat juridike që ushtrojnë vetëm veprimtari të karakterit fetar, humanitar, bamirës, shkencor apo edukativ, kur pasuria apo fitimi i të cilave nuk përdoret për përfitime nga organizuesit apo anëtarët e tyre.

Në rast se këto subjekte ushtrojnë edhe veprimtari të tjera të karakterit ekonomik me qëllime fitimi, këto aktivitete janë të tatueshëm në bazë të këtij ligji. Për aktivitetin ekonomik me qëllime fitimi, personat e përmendur në këtë pikë janë të detyruar të regjistrohen në organet tatimore. Në këtë rast, si shpenzime të njohura do të jenë vetëm shpenzimet e kryera vetëm për aktivitetin ekonomik fitimprurës. Shpenzimet e tjera që kanë të bëjnë me veprimtarinë e karakterit fetar, humanitar, bamirës, shkencor apo edukativ, nuk njihen si të zbritshme.

ç. Organizatat e punës (sindikatat, konfederatat) dhomat e tregtisë, industrisë apo bujqësisë si dhe organizmat e ngjashme me to që nuk kanë qëllime fitimprurëse si: urdhëri i mjekut, dhomat e avokatisë, instituti i ekspertëve kontabël, etj., me kusht që pasuria apo fitimi i tyre të mos përdoret për përfitimin e një individi apo të një anëtarit të tyre. Po kështu, në rast se subjektet e përmendura në këtë pikë, ushtrojnë edhe veprimtari të tjera të karakterit ekonomik fitimprurës, ky aktivitet është i tatueshëm në bazë të këtij ligji.

d. Organizatat ndërkombëtare (si organizatat apo organizmat e Kombeve të Bashkuara, Bashkimit Europian, etj.), agjensitë e bashkëpunimit teknik dhe përfaqësitë e tyre, që janë të njohura si të tilla nga Shteti Shqiptar me dispozita ligjore, përjashtimi nga tatimi i të cilave është parashikuar në marrëveshje të vecanta.

dh. Personat e parashikuar në marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara nga Kuvendi i Shqipërisë.

Për përjashtimet e parashikuara në pikat "d" dhe "dh" më sipër, degët e tatimeve në rrethe kërkojnë për çdo rast miratim në Drejtorinë e Përgjithshme të Tatimeve.

3.4. FITIMI I TATUESHËM

Për përcaktimin e fitimit të tatueshëm të një periudhe tatimore do të shërbejë bilanci financiar dhe anekset e tij, të cilat duhet të jenë në përputhje me ligjin nr.7661, datë 19.1.1993 "Për kontabilitetin", me dispozitat e ligjit nr. 8438, datë 28.12.1998 "Për tatimin mbi të ardhurat" si dhe me akte të tjera nënligjore të nxjerra nga Ministri i Financave për qëllime të fitimit të tatueshëm. Në parim, fitimi ose e ardhura neto e tatueshme, formohet nga teprica e të ardhurave bruto, përfshirë vlerën e fitimeve dhe të avantazheve në natyrë mbi shpenzimet e kryera me qëllim të përfitimit (nxjerrjes) dhe ruajtjes (konservimit) të të ardhurave.

3.5. SHPENZIMET E NJOHURA

Në shpenzime të njohura hyjnë ato shpenzime që kryhen për qëllime fitimi, shpenzime për sigurimin dhe ruajtjen e të ardhurave. Shpenzimet e kryera me qëllim të përfitimit të të ardhurave janë ato që kanë për objekt prodhimin e të ardhurës dhe realizimin e saj efektiv, me përjashtim të atyre që janë kryer me qëllim rritjen e kapitalit. Shpenzimet e përballuara me qëllim të ruajtjes së të ardhurës, janë kryesisht shpenzime të destinuara për të ruajtur ekzistencën e kapitalit si burim i të ardhurave dhe për të siguruar në kohën e duhur riformimin e kapitalit nëqoftëse ai është subjekt i prishjes. Shpenzimet e njohura janë shpenzime që njihen si të zbritshme nga të ardhurat për përcaktimin e tatimit të tatueshëm. Për të qënë të njohura (të zbritshme) shpenzimet duhet të përmbushin këto kushte :

a. Të jenë kryer në interes të drejtë për drejtë të veprimtarisë ose të jenë të lidhura me drejtimin normal të aktivitetit të tatimpaguesit.

b. Shpenzimet të jenë kryer ose të jenë përballuar efektivisht dhe të jenë të mbështetur në dokumente justifikues të njohur ligjërisht.

c. Shpenzimet të jenë pasqyruar nëpërmjet një veprimi kontabël duke pakësuar aktivet neto.

Në çdo rast shpenzimet duhet të jenë të provuara nga tatimpaguesit me dokumentacionin përkatës ligjor.

3.6. SHPENZIME TË PANJOHURA

Në përcaktimin e fitimit të tatueshëm, nuk do të njihen si shpenzime të zbritshme, shpenzimet e mëposhtëme :

a) Kosto e blerjes dhe e përmirësimit të tokës dhe truallit, si shpenzim që nuk ka lidhje me rezultatin ushtrimor përkatës, por me investimin në aktivet e biznesit.

b) Kosto e blerjes, përmirësimit, rinovimit dhe rikonstruksionit të aktiveve, objekt i amortizimit. Për efekte fiskale në kostot e përmirësimit, rinovimit dhe rikonstruksionit të aktivëve të qëndrueshme hyjnë shpenzimet që kanë për qëllim përmirësimin e kapacitetit përfitues të ardhshëm të aktiveve dhe vlefte e të cilave është më e madhe se 15 përqind e vlerës kontabile të mbetur të aktiveve për të katër kategoritë e tyre.

c) Çdo zmadhim i kapitalit të shoqërisë, ose kontributit në ortakëri, mbi kapitalin ose kontributin fillestar të përcaktuar në kontratën dhe statutin e personit.

ç) Vlera e shpërblimeve në natyrë, e cila nënkupton çdo shpërblim të pa guar jo në para, por në natyrë dhe që merret si shpërblim, për punën e kryer nga i punësuar për punëdhënësin. Të kësaj natyre janë shpërblime të tilla si: kompensimet ushqimore, dhurimi i mjeteve të tilla si automjete, paisje elektroshtëpiake, bileta për udhëtime turistike... etj., të natyrës së përfitimit jo në vlerë, por në mall apo shërbime. Pra vlera e shpërblimeve në natyrë është shpenzim i panjohur për shkak të faktit se ato nuk taten si të ardhura personale në zbatim të nenit 8 të ligjit dhe të pikës 2.3 të këtij udhëzimi. Në rastet kur shpërblimet e paracaktuara në natyrë jepen në para (psh kompensimi ushqimor jepet në lekë pasi subjekti nuk ka muncë për gatim) këto do të konsiderohen si të ardhura personale të individit dhe do të taten së bashku me pagën sipas tabelës nr. 1 bashkangjitur ligjit, ndërkohë që do të konsiderohen si shpenzime të zbritshme të biznesit.

d) Kontributet vullnetare të pensioneve, (ndërkohë që kontributet e detyrueshme të punëdhënësit sipas ligjit janë shpenzime të zbritshme të biznesit).

e) Dividentët e deklaruar dhe ndarjet e fitimit për ortakët dhe aksionerët pasi ato paguhen nga fitimi pas tatimit.

ë) Interesat e paguara nga tatimpaguesi, të cilat tejkalojnë interesin e kredisë të përcaktuar në Fletoren Zyrtare nga Banka e Shqipërisë (interesi i rifinancimit për bankat e nivelit të dytë), më 31 dhjetor të vitit paraardhës për vitin ushtrimor.

f. Gjjobat, kamatvonesat dhe kushtet e tjera penale pasi ato nuk i përgjigjen drejtimit normal të aktivitetit.

g) Krijimi ose rritja e rezervave dhe e fondeve të tjera speciale.

Këtu merret parasysh fakti se në bazë të ligjit, rezervat krijohen nga fitimi pas tatimit. Këtu përjashtohen rastet që janë parashikuar në ligje apo në akte të tjera nënligjore si në ligjin nr. 8081,

datë 7.03.1996 “Për veprimtarinë e sigurimit dhe risigurimit” si dhe në ligjin dhe rregulloret e Bankës së Shqipërisë. Me rezerva dhe fonde të tjera duhen kuptuar edhe provigjionet për rreziqe (humbje) dhe shpenzime (detyrime) të krijuara nga fitimi pas tatimit sipas përcaktimit në nenin 38 të ligjit “Për kontabilitetin”. Për qëllim të llogaritjes së tatimit mbi fitimin, provigjionet që krijohen për mbulimin e humbjeve ose të shpenzimeve të pritshme, nuk përbëjnë shpenzime të njohura për efekt fiskal.

gj. Tatimi mbi të ardhurat personale, akciza, tatimi mbi fitimin dhe TVSH e zbritshme.

Tatimi mbi të ardhurat personale mbahet 100 përqind nga paga e të punësuarve me detyrimin ligjor për tu transferuar në llogarinë e organeve tatimore sipas përcaktimeve ligjore. Këtu bëhet fjalë për tatimin mbi të ardhurat personale të llogaritur dhe të mbajtur nga punëdhënësi mbi pagën bruto të punëmarrësve, pagë e cila është përfshirë njëherë në shpenzimet e biznesit. Në këtë mënyrë pra shmanget mundësia e dublimit të këtyre shpenzimeve në shpenzimet e njohura.

Tatimi mbi fitimin llogaritet mbasi është përcaktuar rezultati financiar (fitim ose humbje). Në këtë kuptim pra ai nuk është shpenzim por pjesë e rezultatit.

TVSH e zbritshme nuk kontabilizohet në llogarinë e shpenzimeve. Në këtë mënyrë ajo redukton TVSH-në e llogaritur.

Akciza e paguar në blerje ose në import në çdo rast është shpenzim i zbritshëm. Kështu p.sh. nëse një shoqëri transporti blen karburante, në çmimin e të cilave është përfshirë sigurisht edhe akciza, e gjithë vlera e këtyre shpenzimeve ku bën pjesë edhe akciza është shpenzim i njohur.

E kundërta ndodh me akcizën e llogaritur në shitje. Kjo akcizë nuk njihet si shpenzim i zbritshëm. Kështu p.sh. një tatimpagues prodhues birre, kur shet birrë, llogarit edhe akcizën përkatëse të cilën e mbledh dhe e derdh për llogari të shtetit. Në këtë rast për pjesën e akcizës së llogaritur nuk preken llogaritë e të ardhurave dhe të shpenzimeve. pasi akciza në këtë rast është shtesë mbi çmimin e shitjes (kosto plus fitim) dhe nuk ka prapëse të zbritet nga shpenzimet e biznesit.

h) Shpenzimet e përfaqësimit, për shkak të karakterit të tyre të përzier dhe të pamundësisë për të përcaktuar se sa prej tyre janë për ushtrimin e biznesit dhe sa për qëllime private apo personale, nuk njihen si shpenzime të zbritshme për shumat që kalojnë masën prej 2 përqind të fondit vjetor të pagave bruto të tatimpaguesit të vitit përkatës. Natyrën e shpenzimeve të përfaqësimit kanë shpenzime të tilla si p.sh. nëse një tatimpagues kryen shpenzime për organizimin e një shëtitjeje në det për një partner të tij, ku është e pamundur të përcaktosh pjesën e shpenzimeve që i takon ushtrimit të biznesit nga pjesa në këtë rast e shpenzimeve me karakter privat. Në këto raste dhe të tjera që kanë natyrën e shpenzimeve të përfaqësimit, do të njihen si të zbritshme vetëm shumat deri në masën 2 përqind të fondit vjetor të pagave të tatimpaguesit.

Në shpenzimet e përfaqësimit në kuptim të kësaj pike, nuk përfshihen shpenzimet e përfaqësimit legal të tatimpaguesit, të cilat janë shpenzime të njohura të biznesit.

i) Në shpenzimet e konsumit personal do të përfshihen të gjitha shpenzimet e karakterit të konsumit personal individual, të cilat nuk kanë lidhje me mbarëvajtjen dhe rezultatin e biznesit, dhe që sipas ligjit do të jenë si shpenzime të panjohura për efekt tatimi. Me të tilla shpenzime kemi të bëjmë për shembull kur tatimpaguesi një pjesë të mallrave të prodhuara apo të tregtuara prej tij i përdor për konsum personal apo familjar, kur një pjesë të karburantit e përdor edhe për makinën e familjes së tij, si dhe shpenzime të tjera të kësaj natyre. Gjithashtu, konsiderohen si shpenzime të konsumit personal dhe të panjohura për efekt fiskal edhe shpenzimet për qerate e banesave, të cilat shërbejnë për akomodimin dhe fjetjen e punonjësve vendas dhe të huaj, duke përfshirë edhe personelin drejtues të

tyre, pavarësisht nga kushtet në kontratën e punësimit ose shërbimit.

j) Shpenzimet që kalojnë kufijtë e përcaktuar në ligje apo akte nënligjore, p.sh. shumat e amortizimit të aktiveve të biznesit, të cilat tejkalojnë normat e përcaktuara në nenin 22 të këtij ligji; shpenzimet që tejkalojnë kufirin e përcaktuar në ligjin "Për sponsorizimet", etj. Për një tatimpagues i cili rezulton me humbje në vitin korrent, shpenzimet e kryera nga ai për sponsorizime gjatë po këtij viti, janë shpenzime të panjohura, pra në këtë rast për efekt fiskal, për këtë tatimpagues bëhet korigjimi i rezultatit.

Shpenzime të panjohura janë edhe shpenzimet e kryera për dieta të cilat kalojnë kufirin prej 3 mije lekë për ditë të plota shërbimi brenda vendit dhe prej 1000 lekë për gjysëm ditë shërbimi brenda vendit. Të tilla janë edhe shpenzimet e kryera për dieta jashtë vendit të cilat kalojnë kufirin prej 60 USD për çdo ditë të plotë shërbimi dhe 30 USD për çdo gjysëm ditë shërbimi. Numri i ditëve të shërbimit të kryera brenda apo jashtë vendit është e detyrueshme të justifikohet me dokumentat përkatëse të udhëtimit si biletat e transportit, pasaporta (vulat e hyrjes e të daljes nga vendi), etj.

k) shpenzimet për dhurata dhe për pritje-përcjellje.

l) shpenzimet që rrjedhin si rezultat i korigjimit të regjistrimeve të gabuara kontabile të kryera vitet e kaluara. Në zbatim të Ligjit "Për kontabilitetin", regjistrimet e gabuara kontabile të viteve të kaluara korigjohen në vitin që ato konstatohen por me efekt në vitin që janë regjistruar në mënyrë të gabuar.

m) çdo shpenzim, masa e të cilit nuk vërtetohet me dokumente nga tatimpaguesi. Kjo do të thotë se asnjë shpenzim nuk është i njohur nëse ai nuk justifikohet nëpërmjet një fature tatimore me TVSH, në rastin e blerjeve nga një tatimpagues i regjistruar në TVSH, dhe nëpërmjet një fature të thjeshtë në rastin e blerjeve nga tatimpaguesit e biznesit të vogël. Fatura që lëshohet nga tatimpaguesit e biznesit të vogël është dokument justifikues për shpenzimet vetëm në rast se ajo përmban të gjithë elementet që përcakton Ligji "Për dokumentimin dhe mbajtjen e llogarive për tatimet" (numrin rendor, datën dhe vendin e lëshimit, numrin e Certifikatës së Ushtrimit të Veprimtarisë, emrin dhe adresën e shitësit dhe blerësit, çmimin e plotë të shitjes, etj.). Kuponat tatimor të lëshuar me arkat regjistruese dhe dëftesat e ndryshme tatimore nuk njihen si dokumente justifikues për shpenzimet.

Kur secili prej shpenzimeve të përmendura me sipër është regjistruar në kontabilitet dhe është zbritur nga të ardhurat gjatë llogaritjes së fitimit vjetor të tatimpaguesit, ato do t'i shtohen fitimit vjetor gjatë llogaritjes së fitimit të tatueshëm.

Në paragrafin 2 dhe 3 të nenit 21 të Ligjit, flitet për interesin e paguar për borxhet tej kufirit. Një borxh i tillë konsiderohet të jetë çdo borxh aksionerësh që kalon katër herë kapitalin që ka dhënë (kontribuar) aksioneri. Hua aksionerësh është çdo hua e dhënë nga aksioneri ose një person i lidhur siç përmendet në gërmën "dh" të nenin 2. Huatë e dhëna nga bankat tregtare përjashtohen nga kjo dispozitë.

Bankat dhe kompanitë e sigurimit nuk iu nënshtrohen këtyre dispozitave.

3.7. AMORTIZIMI

3.7.1. Personat që llogarisin amortizimin.

Amortizimi i aktiveve të biznesit llogaritet nga:

- Pronari i aktiveve

- Nga personi që mbart riskun, në rastin e aktiveve të dhëna me qera ose me huapërdorje.

Këto persona llogarisin amortizim për shembull në rastet e leasingut (kontratë qera-financimi), pra kur aktivet pasqyrohen në evidencën kontabël të personit që merr aktivet me kontratë leasingu.

Në kushtet e zakonshme të qeradhënies, amortizimi do të llogaritet nga pronari i aktiveve.

Aktive të tilla si: Toka, trualli, veprat e artit, sendet antike, bizhuteritë, metalet dhe gurët e çmuar, nuk amortizohen.

3.7.2. Normat e amortizimit sipas grupeve

Amortizohen individualisht dhe në mënyrë lineare :

a. Kostot e blerjes ose ndërtimit, kostot e përmirësimit, rinovimit dhe rikonstruksionit të ndërtesave, si dhe kostot e konstruksioneve, makinerive e pajisjeve me afat përdorimi më të madh se 20 vjet, të trupëzuara me ndërtesat ose tokën, si p.sh. ashensorët, konstruksionet metalike pjesë e ndërtesës, vinça, makineri e pajisje transmissioni, etj. Norma e amortizimit të këtyre aktiveve është 5 përqind. Po në këtë mënyrë amortizohen edhe impiantet e ndryshme të transportimit si: ujësjellësit, naftësjellësit, gazsjellësit, linjat hekurudhore, linjat e tensionit të lartë, teleferikët, etj. të ngjashme me to.

b. Aktivët e patrupëzuara të biznesit si marka, patenta, shpenzimet e nisjes, emri i mirë në rastet kur ky i fundit është blerë, etj. Norma e amortizimit për këtë kategori aktivesh është 10 përqind.

Baza e llogaritjes së amortizimit për dy kategoritë "a" dhe "b" të aktivëve të përmendura më sipër është vlefë fillestare e aktivit (kosto historike) të cilës i shtohen edhe kostot e përmirësimit, rinovimit dhe rikonstruksionit të aktivit si dhe i zbriten të ardhurat nga shitja dhe kompensimet e marra. Për llogaritjen e amortizimit merret për bazë koha (muaji) e hyrjes apo e daljes së aktivit

Amortizohen mbi bazë grupimi:

a. Kompjuterat, sistemet e informacionit, produktet software e pajisjet e ruajtjes së të dhënave. Norma e amortizimit për këtë kategori aktivesh është 25 përqind.

b. Të gjitha aktivët e tjera të veprimtarisë të cilat nuk përfshihen në grupimet "a", "b" dhe "c" të përmendura më sipër, si makineritë e pajisjet e prodhimit e të shërbimit, mjetet e transportit të të gjitha llojeve, etj. Norma e amortizimit për këtë kategori aktivesh është 20 përqind.

Baza e llogaritjes së amortizimit për dy kategoritë "c" dhe "d" të aktiveve të përmendura më sipër është vlefë kontabile e mbetur e grupit të aktiveve (vlefë fillestare minus amortizimi), të cilës i shtohen edhe kostot e përmirësimit, rinovimit dhe rikonstruksionit të aktiveve të grupit si dhe i zbriten të ardhurat nga shitja dhe kompensimet e marra.

Për të katër kategoritë e aktiveve të përmendura më sipër, për efekte fiskale konsiderohen kosto të përmirësimit, të rinovimit dhe të rikonstruksionit, shpenzimet që kanë për qëllim përmirësimin e kapacitetit përfitues të ardhshëm të aktiveve dhe vlefë e të cilave është më e madhe se 15 përqind e vlerës kontabile të mbetur të aktiveve. Kur këto shpenzime janë më të vogla se 15 përqind e vlerës kontabile të mbetur të aktivit përkatës, ato konsiderohen shpenzime për mirëmbajtjen e aktivit dhe pasqyrohen totalisht si shpenzime biznesi për periudhën korente.

3.8. INVENTARI

Për vlerësimin e gjendjes së inventarit në fund të periudhës tatimore, tatimpaguesi mund të përdorë një nga metodat e vlerësimit të parashikuara në Ligjin për Kontabilitetin.

Tatimpaguesi është i detyruar që të ruajë në mënyrë të qëndrueshme një nga format e inventarizimit. Pra, nëqoftëse një tatimpagues e ka vlerësuar inventarin e tij në fillim të një periudhe tatimore me metodën LIFO, po me këtë metodë duhet të vazhdojë ta vlerësojë inventarin edhe për periudhat e ardhshme.

3.9. BORXHET E KËQIJA

Me borxh të keq kuptohet një kërkesë për t'u arkëtuar (detyrim debitor) e cila për shkak të gjendjes së keqe financiare të debitorit, vënies së tij në faliment ose për një shkak tjetër që nuk varet nga kreditori, kthehet në një detyrim që mund të mos arkëtohet tërësisht ose pjesërisht.

Borxhi i keq, që të njihet si i tillë gjatë vitit ushtrimor, duhet të përmbushë njëkohësisht tre kushtet e mëposhtme :

- Shuma e këtij borxhi të jetë përfshirë më përpara në të ardhurat e tatimpaguesit (me faturë ose dokumentacion tjetër i cili është kontabilizuar si e ardhur në evidencën kontabile);

- kur për arkëtimin e tij janë bërë të gjitha përpjekjet e mundshme ligjore dhe janë zbatuar sanksionet e përcaktuara në aktet ligjore e nënligjore në fuqi. Përfundimisht, pasi nuk është bërë i mundur arkëtimi, ai dokumentohet me vendim të gjykatës apo organeve të tjera kompetente të njohura me ligj;

- kur ky borxh është fshirë nga librat kontabël, gjë që do të thotë se është kaluar nga llogaritë përkatëse të klientit ku është kontabilizuar fillimisht, në llogaritë e rezultatit.

Nëse për çdo rast një shumë e njohur më parë si borxh i keq, likuidohet gjatë vitit korent, kjo shumë përfshihet në të ardhurat e tij.

3.10. PJESËMARRJET QË PËRJASHTOHEN NGA TATIMI MBI FITIMIN

Dividentët e përfituara nga shoqëritë rezidente dhe ndarjet e fitimit të marra nga ortakët rezidentë, me qëllim që të shmangët tatimi i dyfishtë, përjashtohen nga tatimi mbi fitimin. Një gjë e tillë eliminon mundësinë tatimit dy apo me shumë herë të fitimit. Si kusht minimal për përjashtimin nga pjesëmarrja, ligji përcakton :

- Për shoqëritë, subjekti përfitues të ketë jo më pak se 25% në vlerë ose në numër të kapitalit aksioner ose të së drejtës së votës.

- Për ortakëritë jo më pak se 25% të kapitalit fillestar.

Shembull:

Le të supozojmë se fitimet e realizuara gjatë një viti tatimor nga personat juridike rezidente të

mëposhtëm janë:

- 1- Shoqëria A 1.000.000 lekë
- 2- Shoqëria B 800.000 lekë
- 3- Shoqëria C 900.000 lekë
- 4- Shoqëria D 600.000 lekë

Shoqëria A zotërohet nga:

1- Shoqëria B e cila zotëron 50% të kapitalit aksioner ose të së drejtës së votës të shoqërisë A.

2- Shoqëria C e cila zotëron 30% të kapitalit aksioner ose të së drejtës së votës së shoqërisë A.

3- Shoqëria D e cila zotëron 20% të kapitalit aksioner ose të së drejtës së votës së shoqërisë A.

Pozicioni në pagimin e tatimit mbi fitimin për sejcilën shoqëri, duke patur parasysh kushtet e nenit 26 të Ligjit do të jetë:

1- Për shoqërinë A

- Fitimi i realizuar 1.000.000 lekë

- Tatimi mbi fitimin (25%) 250.000 lekë

- Dividentë për tu shpërndarë 750.000 lekë

2 - Për shoqërinë B

- Fitimi i vetë shoqërisë 800.000 lekë

- Dividenti i marrë nga shoqëria A (m.q.s shoqëria B zotëron mbi 25% të aksioneve të shoqërisë A, plotësohen kushtet e nenit 26, pra dividenti i marrë nga shoqëria A nuk do të inkludohet në rezultat $750.000 \times 50\% = 375.000$)

- Tatimi mbi fitimin 25% ($800.000 \times 25\%$) 200.000 lekë

- Divident për tu shpërndarë ($800.000 - 200.000 + 375.000$) 975.000 lekë

- Tatimi mbi dividendin për aksionerët (10%) 97.500 lekë

3 - Për shoqërinë C

- Fitimi i vetë shoqërisë 900.000 lekë

- Divident i marrë nga shoqëria A (m.q.n.s shoqëria C zotëron mbi 25% të aksioneve të shoqërisë A, (plotësohen kushtet e nenit 26). Pra dividenti i marrë nga shoqëria A nuk do të inkludohet në rezultat. $700.000 \times 25\% = 175.000$)

- Tatimi mbi fitimin 25% ($900.000 \times 25\%$) 225.000 lekë

- Dividente për tu shpërndarë për aksionerët ($900.000 - 225.000 + 175.000$) 850.000 lekë

- Tatimi mbi dividendin për aksionerët 10% 85.000 lekë

4 - Për shoqërinë D

- Fitimi i vetë shoqërisë 600.000 lekë

- Divident i marrë nga shoqëria A ($750.000 \times 20\%$) 150.000 lekë

- Tatim mbi dividendin i mbajtur në burim sipas nenit 33-1-a ($150.000 \times 15\%$) 22.500 lekë

- Dividenti në nivel shoqërie i marrë mbas mbajtjes së tatimit në burim

($150.000 - 22.500$) 127.500 lekë- Shuma e fitimit plus dividendin ($600.000 + 127.500$) 727.500 lekë

- Tatim i kredituar mbi dividendin, i mbajtur në burim 22.500 lekë

- Fitimi mbi të cilin do të llogaritet tatimi ($727.500 + 22.500$) 750.000 lekë

- Tatimi mbi fitimin ($750.000 \times 25\%$) 187.500 lekë

- Kreditim për tatimin e dividendit të mbajtur në burim (neni 29-2) 22.500 lekë

- Tatimi mbi fitimin për tu paguar 165.000 lekë

Shuma për tu shpërndarë si divident për aksionerët:

- Fitimi i vetë shoqërisë 600.000 lekë
- Dividentë të marrë nga shoqëria A 150.000 lekë
- Shuma 750.000 lekë
- Tatim mbi dividendin i mbajtur në burim 22.500 lekë
- Tatim fitimi i paguar 165.000 lekë
- Shuma për tu shpërndarë në formë dividenti për aksionerët (750.000-22.500-165.000) 562.500 lekë
- Tatim mbi dividendin për aksionerët 56.250 lekë.
(562.500x10%)

Pra kjo do të ishte situata për shoqëritë A,B,C dhe D në zbatim të nenit 26 të Ligjit.

3.11. MBARTJA E HUMBJEVE

Humbja e rezultuar dhe e njohur nga organet tatimore, zbritet rradhazi nga fitimi i vitit pasardhës. Kur humbja është më e madhe se fitimi i vitit pasardhës, pjesa e mbetur zbritet nga fitimi i vitit të dytë dhe të tretë pasardhës.

Paragrafi 2 i nenit 27 ndalon transferimin e humbjes së shoqërive, pasi lejimi i mbartjes së humbjes duhet të jetë e lidhur vetëm me tatimpaguesin që e pëson humbjen. Meqenëse zbatimi i këtij parimi kërkon që referimi të bëhet ndaj pronarit të shoqërisë, në rast se gjatë një periudhe tatimore pronësia e drejtpërdrejtë dhe/ose e tërthortë e kapitalit themeltar, ose të drejtave të votës të një personi ndryshon, me më shumë se 25% në vlerë ose në numër, e drejta e mbartjes së humbjes në atë periudhë tatimore dhe në periudhat paraardhëse të tatimit, humbet.

3.12. DEKLARIMI TATIMOR

Tatimpaguesi është i detyruar të paraqesë në organet tatimore, deklaratën vjetore të tatimit mbi fitimin brenda datës 31 Mars të vitit pasardhës. Kjo deklarate është e detyrueshme edhe për tatimpaguesit të cilët në zbatim të këtij ligji përfitojnë lehtësi e përjashtime tatimore. Së bashku me deklaratën vjetore të tatimit mbi fitimin, tatimpaguesi duhet të paraqesë edhe pasqyrën e amortizimit për efekt fiskal si dhe pasqyrën e dividendit dhe tatimit mbi dividendin. Këto pasqyra janë sipas formatit bashkangjitur Udhëzimit. Në të njëjtën kohë, tatimpaguesi paraqet në organet tatimore edhe Bilancin Kontabël, llogarinë e fitimeve dhe të humbjeve si dhe anekset e tjera të llogarisë vjetore.

3.13. PARAPAGIMET (PARADHËNIET)

Tatimi mbi fitimin paguhet në formë paradhënie, brenda datës 15 të çdo muaji. Këstet mujore të vitit ushtrimor llogariten si më poshtë :

3.13.1. Llogaritja e kësteve të parapagimeve (të paradhënieve)

Për periudhën tatimore të vitit ushtrimor, kësti mujor i paradhënies përcaktohet duke u mbështetur në masën e fitimit të tatueshëm të dy viteve më parë, siç është përshkruar në shembullin e mëposhtëm :

Shembull nr. 1.

Tatimi mbi fitimin

Viti 2000 1200000 lekë

Viti 2001 1800000 lekë

Paradhëniet për vitin 2002.

Janar - Prill 2002 1200000 / 12 muaj = 100000 lekë/muaj

100000 x 4 muaj = 400000 lekë në muaj

Maj - Dhjetor 2002 1800000 - 400000 / 8 muaj = 175000 lekë/muaj

175000 x 8 muaj = 1400000 lekë për 8 muaj

3.13.2. Në rastin kur tatimpaguesi e fillon veprimtarinë e tij në vitin e dytë paraardhës, këstet e paradhënieve të tatim fitimit për periudhën ushtrimore llogariten sipas shembullit të mëposhtëm :

Shembull nr. 2.

Tatimi mbi fitimin

Viti 2000 (fillon aktivitetin më 1 prill) 900.000

Viti 2001 1.800.000

Paradhëniet për vitin 2002.

Janar-prill 2002 900.000 / 9 muaj = 100.000 lekë/muaj

100.000 lekë x 4 muaj = 400.000 lekë.

Maj-dhjetor 2002 1.800.000-400.000 / 8 muaj = 175.000 lekë/muaj

3.13.3. Kur tatimpaguesi e fillon veprimtarinë në vitin e parë paraardhës, paradhëniet e tatim

fitimit bëhen sipas shembullit të mëposhtëm :

Shembull nr. 3.

Tatimi mbi fitimin

Viti 2000 Nuk ka aktivitet

Viti 2001 Fillon aktivitet më 1 prill 1.350.000lekë

Paradhëniet për vitin 2002

Janar-prill 2002 Paradhënia sipas vlerësimit të tatimpaguesit

Maj-dhjetor 2002 1.350.000 lekë/9 muaj = 150.000 lekë/muaj

150.000 x 8 muaj = 1.200.000 lekë

3.13.4. Kur tatimpaguesi e fillon veprimtarinë në vitin vijues, paradhëniet e tatimit mbi fitimin bëhen duke u bazuar në deklaratën parashikuese për shumën e vlerësuar të tatimit mbi fitimin pjestuar me numrin e muajve të periudhës vijuese.

E njëjta mënyrë për paradhëniet e tatimit mbi fitimin do të përdoret edhe në rastin kur periudhat paraardhëse paraqiten me humbje.

Tatimpaguesit që e fillojnë veprimtarinë në vitin vijues tatimor dhe ushtrojnë aktivitet në sferën prodhuese (sipas përcaktimit të INSTAT-it për veprimtaritë prodhuese), nuk do të paguajnë tatim mbi fitimin në formë paradhënie për 6 muajt e parë të veprimtarisë pas regjistrimit në organin tatimor. Kështu nëse një tatimpagues që zhvillon veprimtari në sferën prodhuese, regjistrohet në organin tatimor me 1 janar të vitit vijues, ai nuk do të paguajë tatim në formë paradhënie mbi fitimin për periudhën janar-qershor të vitit vijues, ndërsa për periudhën tjetër të vitit vijues korrik-dhjetor, ai do të paguajë tatim mbi fitimin në formë paradhënie mbi bazën e deklaratës parashikuese për shumën e vlerësuar të detyrimit mujor, sipas paragrafit të parë të kësaj pike. (3.13.4.)

Në rast se veprimtaria e këtij tatimpaguesi (regjistrimi në organin tatimor) kryhet në muajin shtator të vitit vijues, ai nuk do të paguajë tatim mbi fitimin në formë paradhënie për periudhën shtator-dhjetor të vitit vijues.

3.13.5. Korigjimi në ulje i kësteve të paradhënieve.

Kur tatimpaguesi vërteton para organeve tatimore, në mënyrë domethënëse dhe të argumentuar, uljen e masës së përcaktuar të tatimit mbi fitimin, atëherë organet tatimore mbas kontrollit dhe verifikimit në vend pranë tatimpaguesve, pranojnë zvogëlimin e këtyre paradhënieve.

3.13.6. Korigjimi në rritje i kësteve të paradhënieve

Administrata tatimore mund të rritë këstet mujore të paradhënieve gjatë vitit tatimor ushtrimor, vetëm në rast se plotësohet njëra nga kërkesat e mëposhtme :

a. Tatimpaguesi duhet të paraqesë një deklaratë vlerësimi të fitimit të vitit tatimor ushtrimor jo më vonë se data 31 tetor. Mbështetur në këtë fitim të vlerësuar, administrata tatimore korigjon këstet për muajt nëntor dhe dhjetor në rast se fitimi i vlerësuar dhe tatimi i pritshëm mbi fitimin rezulton 10 përqind ose mbi 10 përqind më i madh se këstet e llogaritura paraprakisht.

Shembull 1.

Këstet e llogaritura për muajt janar – prill 400 000 lekë

Këstet e llogaritura për muajt maj - tetor 1 200 000 lekë

Shuma 1 600 000 lekë

Tatimi mbi fitimin i vlerësuar (mbështetur në informacionin e dhënë nga vetë tatimpaguesi) 2 500 000 lekë

Këstet e llogaritura paraprakisht për muajt nëntor - dhjetor (2x200.000) 400 000 lekë

Këstet totale për të gjithë vitin tatimor ushtrimor (1 600 000 + 400 000) 2 000 000 lekë

Tatimi mbi fitimin i vlerësuar është 25 përqind më i lartë se këstet e llogaritura paraprakisht, gjë që con në një shtesë kësti për muajt nëntor-dhjetor prej (250 000 + 250 000 lekë) 500 000 lekë/muaj

Shembull 2.

Këstet e llogaritura për muajt janar-prill 400 000 lekë

Këstet e llogaritura për muajt maj-tetor 1 200 000 lekë

Shuma 1 600 000 lekë

Tatimi mbi fitimin i vlerësuar (mbështetur në

informacionet e dhëna nga tatimpaguesi)	2 100 000 lekë
Këstet e llogaritura paraprakisht për muajt nëntor - dhjetor	400 000 lekë
Këstet totale për vitin tatimor ushtrimor	2 000 000 lekë

Tatimi mbi fitimin i vlerësuar është 5 përqind më i lartë se shuma e kësteve të llogaritura paraprakisht (2 100 000/2 000 000), gjë që do të thotë se administrata tatimore nuk do të zbatojë pikën 6 të nenit 30.

Shembull 3.

Këstet e llogaritura për muajt janar-prill	400 000 lekë
Këstet e llogaritura për muajt maj-tetor	1 200 000 lekë
Shuma	1 600 000 lekë

Tatimi mbi fitimin i vlerësuar mbështetur në informacionet e dhëna nga tatimpaguesi)

Këstet e llogaritura paraprakisht për muajt nëntor - dhjetor	400 000 lekë
Këstet totale për vitin tatimor ushtrimor	2 000 000 lekë

Tatimi mbi fitimin i vlerësuar është 25 përqind më i ulët se shuma e kësteve të llogaritura paraprakisht (2 000 000/1 600 000), gjë që do të thotë se administrata tatimore duhet të ulë në zero këstet mujore të periudhës nëntor-dhjetor të vitit tatimor ushtrimor sipas pikës 5 të nenit 30.

b. Administrata tatimore korigjon madhësinë e këstit mujor kur mbas një kontrolli të kryer për vitin tatimor paraardhës rezulton se tatimi mbi fitimin për vitin paraardhës ka qenë i pasaktë.

c. Në çdo rast kur tatimpaguesi nuk vepron në përputhje me kërkesat e përmendura në pikën "a" më sipër. Në një situatë të tillë administrata tatimore mund të përdorë të gjithë informacionet që ka në dispozicion, për shembull të dhënat për xhiron, importet, eksportet, tenderat e fituar, etj

3.13.7. Afatet e pagesës dhe rillogaritja përfundimtare

Gjatë periudhës vijuese tatimore, tatimpaguesi paguan në llogarinë e organeve tatimore, jo më vonë se data 15 e çdo muaji, tatim fitimin mujor përkatës, për llogari të muajit në vijim, sipas metodës së rillogaritjeve të përshkruara më lart.

Përjashtim nga rregulli i përcaktuar në paragrafet e mësipërm, bëjnë tatimpaguesit, paradhënja i të cilëve nuk kalon shumën 10000 lekë në muaj. Në këtë rast paradhëniet paguhet në mënyrë të përmbledhur për çdo tremujor, deri në datën 15 të muajit që ndjek tremujorin.

Në pajtim me frymën e nenit 19 të Ligjit, bëhet rillogaritja definitive e tatimit mbi fitimin që duhet të paguajë çdo tatimpagues për periudhën tatimore në bazë të bilancit dhe të pasqyrave anekse të tij, për fitimin e tatueshëm të realizuar në fakt dhe përcaktohet përfundimisht nëse tatimpaguesi ka derdhur më tepër apo më pak në buxhet në formën e paradhënieve.

Në momentin e paraqitjes së deklaratës vjetore të të ardhurave dhe të bilancit të veprimtarisë vjetore me anekset përkatëse, bëhet rillogaritja e shumës së tatimit vjetor të pagueshëm nga tatimpaguesi. Nëse tatimi i deklaruar në bazë të deklaratës vjetore të të ardhurave dhe të bilancit vjetor është më i madh se paradhëniet e bëra gjatë vitit, tatimpaguesi është i detyruar të derdhë diferencën brenda 15 ditësh nga data e paraqitjes së deklaratës. Nëse shumat e paradhënieve rezultojnë më të mëdha nga ato të deklaruara në deklaratën vjetore të të ardhurave, organet tatimore janë të detyruara ti njohin këto shuma për shlyerjen e detyrimeve tatimore të prapambetura ose për pagesën e detyrimeve tatimore të ardhshme. Me kërkesën e tatimpaguesit këto shuma mund ti rikthehen atij brenda 15 ditësh nga marrja e deklaratës tatimore.

4. MBAJTJA NË BURIM E TATIMIT MBI TË ARDHURAT

4.1. MBAJTJA NË BURIM E TATIMIT MBI TË ARDHURAT

Në zbatim të nenit 33 të Ligjit, çdo person që bën një pagesë lidhur më të ardhurat sipas pikave "a" deri në "e" të këtij neni, mban në burim tatimin mbi të ardhurat. Të ardhurat për të cilat

tatimi mbahet në burim dhe masa e tatimit për çdo lloj të ardhurash janë si më poshtë :

4.1.1. Të ardhurat nga dividendët.

Të ardhurat që shpërndajnë shoqëritë tregtare apo shoqëritë e tjera të njohura me Ligj, në formën e dividendit janë të ardhura të tatueshme dhe taten :

- 10 përqind, kur përfituesi i këtyre të ardhurave është individ rezident shqiptar.
- 15 përqind, kur përfituesi i këtyre të ardhurave është individ jorezident shqiptar (i huaj).
- 15 përqind kur përfituesi i këtyre të ardhurave është një ent i çfarëdoshëm që nuk është i regjistruar për tatimet. Me ente duhen kuptuar institucionet e ndryshme shtetërore qendrore apo lokale, institucionet e ndryshme jo shtetërore, etj. Pra, për këto ente të cilat zotërojnë aksione të një shoqërie, tatimi llogaritet dhe mbahet në burim në masën 15 përqind nga shoqëria që shpërndan dividendët.

- 15 përqind, kur përfituesi i këtyre të ardhurave është një shoqëri e regjistruar për tatimet e cila zotëron më pak se 25 përqind në vlefte apo në numur të kapitalit aksioner apo të së drejtës së votës në shoqërinë që shpërndan dividendët.

- Zero përqind, kur përfituesi i të ardhurave nga dividendët është shoqëri e regjistruar për tatimet e cila zotëron jo më pak se 25 përqind në vlefte apo në numur të kapitalit aksioner apo të së drejtës së votës në shoqërinë që shpërndan dividendët.

4.1.2. Të ardhurat nga ndarjet e fitimit.

Të ardhurat që shpërndajnë ortakëritë, në formën e ndarjes së fitimit janë të ardhura të tatueshme dhe taten :

- 10 përqind, kur përfituesi i këtyre të ardhurave është individ rezident shqiptar.
- 15 përqind, kur përfituesi i këtyre të ardhurave është individ jorezident shqiptar (i huaj).
- 15 përqind, kur përfituesi i këtyre të ardhurave është një shoqëri e regjistruar për tatimet e cila zotëron më pak se 25 përqind të kapitalit themeltar të ortakërisë.
- zero përqind, kur përfituesi i të ardhurave nga ndarja e fitimit është shoqëri e regjistruar për tatimet e cila zotëron jo më pak se 25 përqind të kapitalit themeltar në ortakëri.

4.1.3. Të ardhurat nga interesat, përveç interesave të bonove të thesarit dhe të letrave të tjera me vlerë të emëtuara nga Qeveria para datës 1 Janar 1999.

Këto të ardhura taten në masën :

- 10 përqind, kur përfituesi i këtyre të ardhurave është individ rezident shqiptar.
- 15 përqind, kur përfituesi i këtyre të ardhurave është individ jorezident shqiptar (i huaj).
- 15 përqind, kur përfituesi i këtyre të ardhurave është një ent i çfarëdoshëm që nuk është i regjistruar për tatimet.

- zero përqind, kur përfituesi i këtyre të ardhurave është shoqëri e regjistruar për tatimet, pasi në këtë rast përfituesi është i detyruar t'i përfshijë këto të ardhura në të ardhurat e biznesit të tij.

4.1.4. Të ardhurat nga pagesat për të drejtën e autorit dhe pronësinë intelektuale.

Këto janë të ardhura që lindin nga përdorimi apo e drejta për të përdorur të drejtat e autorit në letërsi, veprat artistike apo shkencore, që përfshijnë përdorimin apo të drejtën për të përdorur filmat kinematografike, filmat apo tipet e inçizimeve të radios apo TV, çdo patentë, markë tregtare, skicë apo model, projekt, formulë sekrete apo proces teknologjik, pajisje industriale, tregtar apo shkencore ose informacion industrial, tregtare apo shkencor.

Për këto të ardhura personi që bën pagesën, mban në burim tatimin në masën:

- 10 përqind, kur përfituesi i këtyre të ardhurave është individ rezident shqiptar.
- 15 përqind, kur përfituesi i këtyre të ardhurave është person jorezident shqiptar (i huaj).
- 15 përqind, kur përfituesi i këtyre të ardhurave është një ent i çfarëdoshëm që nuk është i regjistruar për tatimet.

- zero përqind, kur përfituesi i këtyre të ardhurave është shoqëri e regjistruar për tatimet.

Në rastin e fundit (zero përqind), kur përfituesi i këtyre të ardhurave është shoqëri rezidente shqiptare apo shoqëri jo rezidente por e regjistruar në Shqipëri, dhe kjo shoqëri deklaron se të ardhurat e përfituara do ti inkludojë në të ardhurat nga biznesi i saj, shoqëria që bën pagesë nuk mban tatimin në burim.

Kur personi që bën pagesën nuk është shoqëri apo ent publik, duke qënë se nuk ka burim, të ardhurat nga e drejta e autorit apo pronësia intelektuale, deklarohen nga individ i që përfiton këto të ardhura dhe paguhet po nga vetë ai në buxhet.

4.1.5. Të ardhurat nga shërbimet teknike dhe shërbimet e menaxhimit.

Këto të ardhura taten si më poshtë:

- 15 përqind, kur përfituesi i këtyre të ardhurave është individ rezident shqiptar.
- 15 përqind, kur përfituesi i këtyre të ardhurave është person jorezident (i huaj).
- 15 përqind, kur përfituesi i këtyre të ardhurave është një ent i çfarëdoshëm që nuk është i regjistruar për tatimet.

- zero përqind, kur përfituesi i këtyre të ardhurave është shoqëri e regjistruar për tatimet.

4.1.5.1. Të ardhurat nga qeradhënia.

Në kuptim të pikës "d" të nenit 33 të Ligjit lidhur me tatimin e mbajtur në burim për qeradhënie, çdo tatimpagues i regjistruar si subjekt i TVSH-së apo i biznesit të vogël, apo çdo person tjetër (ent i çfarëdoshëm), për rastet kur paguan detyrim qeraje për ndertesa apo tokë të marrë prej tij, është i detyruar që kur bën pagesat e qerasë, të mbajë tatimin në burim dhe ta transferojë atë në buxhet si më poshtë:

- 10 përqind, kur përfituesi i këtyre të ardhurave është individ rezident shqiptar.
- 15 përqind, kur përfituesi i këtyre të ardhurave është person jorezident (i huaj).
- zero përqind, kur përfituesi i këtyre të ardhurave është shoqëri e regjistruar për tatimet.

Kur qeramarrësi është person fizik natyral, tatimi nuk do të mbahet në burim, por do të deklarohet dhe paguhet në organet tatimore nga qeradhënësi sipas nenit 13 të ligjit (në rast se qeradhënësi është person fizik natyral).

4.1.6. Të ardhurat nga shërbimet e instalimeve, montimeve, ndërtimeve dhe punëve mbikqyrëse.

Këto të ardhura taten si më poshtë:

- 15 përqind, kur përfituesi i këtyre të ardhurave është individ rezident shqiptar.
- 15 përqind, kur përfituesi i këtyre të ardhurave është person jorezident (i huaj).
- 15 përqind, kur përfituesi i këtyre të ardhurave është një ent i çfarëdoshëm që nuk është i regjistruar për tatimet.

- zero përqind, kur përfituesi i këtyre të ardhurave është shoqëri e regjistruar për tatimet.

Për të ardhurat e përmendura në pikat 4.1.5. dhe 4.1.6. për të cilat tatimi mbahet në burim, moment pagese do të konsiderohet muaji brenda të cilit është furnizuar shërbimi.

4.1.7. Të ardhurat nga veprimtaritë artistike, argëtuese dhe sportive.

Këto të ardhura taten:

- 15 përqind, kur përfituesi i këtyre të ardhurave është individ rezident shqiptar apo individ jorezident shqiptar të paregjistruar si tatimpagues në organet tatimore.
- zero përqind, kur përfituesi i këtyre të ardhurave është shoqëri e regjistruar për tatimet.

Të ardhurat e përcaktuara në pikat 4.1.5, 4.1.6. dhe 4.1.7. më sipër dhe që i referohen pikave "d", "dh", dhe "e" të Ligjit, kanë të bëjnë me pagesat që bëjnë të gjithë personat rezidente shqiptarë, organet e qeverisjes qendrore e vendore si dhe çdo subjekt tjetër, për individë të ndryshëm (të paregjistruar për tatimet) të cilët furnizojnë shërbime të çfarëdoshme për këto persona. Shërbime të tilla janë shërbimet teknike të mirëmbajtjes, të instalimit, të montimit, të punëve mbikqyrëse, shërbimet e transportit, shërbimet e menaxhimit, shërbimet e konsulencës, shërbimet e përfaqësimit, si dhe çdo shërbim tjetër. Këtu nuk bëhet fjalë në asnjë rast për furnizime mallrash.

Në rast se një tatimpagues jorezident merr të ardhura nga burime të përmendura në pikat 4.1.5, 4.1.6. dhe 4.1.7, ai mund të zgjedhë të taten sikur të kishte një njësi të përhershme në Shqipëri. Në këte rast ai duhet të paraqesë një deklaratë nëpërmjet të cilës ai njofton personin që bën pagesën si dhe organin tatimor se të ardhurat e siguruar prej tij do të përfshihen në të ardhurat e biznesit që ai ushtron në Shqipëri. Si rrjedhojë tatimpaguesi në këtë rast do të taten për fitimin neto të përcaktuar sipas Ligjit "Për tatimin mbi të ardhurat". Kur përfituesi i këtyre të ardhurave nuk e paraqet deklaratën e mësipërme, personi që bën pagesën është i detyruar të mbajë tatimin në burim në masën 15 përqind në momentin e pagesës. Pra, tatimpaguesve jorezidentë të cilët përfitojnë të ardhura si ato të përmendura në pikat "d", "dh", dhe "e" të paragrafit 1 të nenit 33 të ligjit, u lihet alternativa për ti inkluduar të ardhurat e përfituara nga këto pagesa në rezultat, për tu tatuar në këtë mënyrë mbi fitimin neto, me kushtin që ata të kenë një seli të përhershme në Shqipëri.

Shembull :

Një kompani italiane dërgon një specialist për të kryer një shërbim teknik për një shoqëri rezidente shqiptare. Kompania italiane i kërkon shoqërisë rezidente shqiptare që të paguajë 150 mijë për këtë specialist. Kostot e biznesit që lidhen me këtë specialist (për shembull kosto e strehimit, e zyrës, etj.) arrijnë në 100 mijë lekë.

Sipas pikës 1.d të nenit 33, shoqëria rezidente shqiptare duhet të mbajë në burim tatimin prej 22 500 lekë (150 mijë x 15 përqind). Por, në rast se kompania italiane deklaron se zgjedh të tatohet me tatim mbi fitimin (në përputhje me nenin 33 pika 4), atëherë ajo duhet të regjistrohet si tatimpagues rezident shqiptar. Në këtë rast shoqëria rezidente shqiptare nuk mban tatimin në burim, kurse kompania italiane paguan tatimin mbi fitimin në masën 12.500 lekë ((150 mijë - 100 mijë) x 25 %).

4.2. MBAJTJA E TATIMIT NË BURIM PËR PAGESA TE KRYERA NGA JOREZIDENTËT

Në zbatim të pikës 2 të nenit 33 të Ligjit, edhe personat jorezidentë mbajnë në burim tatimin për të gjitha pagesat (përcaktuar në pikën 1 të nenit 33 të Ligjit) e kryera nga ana e tyre, kur këto pagesa kryhen nëpërmjet selisë së përhershme që ata kanë në Republikën e Shqipërisë, apo përfaqësuesit të emëruar prej tyre.

Tatimi i mbajtur në burim sipas paragrafeve të pikës 4.1. dhe 4.2. evidentohet nga personat rezidentë në Republikën e Shqipërisë, organet e qeverisjes qendrore dhe vendore, si dhe nga çdo subjekt tjetër i njohur si i tillë nga legjislacioni në fuqi, nëpërmjet regjistrimeve në librat përkatës të evidentimit, të cilët përmbajnë emrin e subjektit përfitues të pagesës, pagesën e përfituar dhe tatimin e mbajtur në burim.

4.3. MBAJTJA PËRFUNDIMTARE E TATIMIT

Tatimi mbahet në burim në masën 10% për të gjithë dividendët e paguar nga një person rezident, një individ rezident. Ky tatim është tatimi përfundimtar i pagueshëm nga individ rezident që merr dividendë nga persona rezidente. Në këtë rast këto individë përjashtohen nga detyrimi për të deklaruar dhe paguar tatimin mbi të ardhurat personale nga dividendët.

Shembull :

Për shoqërinë:

Fitimi para tatimit 1.000.000 lekë

Tatimi mbi fitimin (25%) 250.000 lekë

Dividentë për tu shpërndarë 750.000 lekë

Tatimi i mbajtur në burim për dividendin

(sipas nenit 34) 75.000 lekë

Për aksionerët :

Të ardhurat e aksionerëve 675.000 lekë

Tatimi mbi të ardhurat personale (10%) 0 lekë

Ngarkesa fiskale totale :

Tatimi mbi fitimin e shoqërisë 250.000 lekë

Tatimi i mbajtur në burim për dividendët 75.000 lekë

Tatimi mbi të ardhurat personale 0 lekë

- Shuma 325.000 lekë

Ndarjet e fitimit të kryera nga një ortakëri rezidente, për një përfitues individ rezident tatohen në burim në masën 10 përqind. Ky tatim është tatimi përfundimtar i pagueshëm nga individ rezident që merr ndarje fitimi nga persona rezidentë. Në këtë rast këto individë përjashtohen nga detyrimi për të deklaruar dhe paguar tatimin mbi të ardhurat personale nga ndarjet e fitimit.

Interesat për depozitat bankare, certifikatat e kursimit, letrat e tjera me vlerë, apo instrumente të ngjashme, tatohen në burim në masën 10%. Ky tatim është tatimi përfundimtar i pagueshëm nga individ rezident që merr interesa nga persona rezidentë. Në këtë rast këto individë përjashtohen nga detyrimi për të deklaruar dhe paguar tatimin mbi të ardhurat personale nga interesat.

Pagesat e qerasë të kryera nga një person, për një përfitues person fizik natyral, tatohen në burim në masën 10 përqind. Ky tatim është tatimi përfundimtar i pagueshëm nga individ që merr të ardhura nga qaraja. Në këtë rast këta individë përjashtohen nga detyrimi për të deklaruar dhe paguar tatimin mbi të ardhurat personale nga qaraja.

4.4. TRANSFERIMI I ÇMIMIT

"Transferimi i çmimit", që në një formulim më të gjërë mund të shprehet "Transferimi i fitimit nëpërmjet ndryshimit të çmimeve", ka të bëjë kryesisht me persona të lidhur si: shoqëri, degë apo filiale që janë pjesë të një grupi kompanish, të një multinacionaleje apo ortakërie, apo që zotërohen nga i njëjti person apo grup personash, etj., të cilat janë të shpërndara dhe ushtrojnë biznesin në dy ose më shumë shtete, në të cilat trajtimi tatimor është i diferencuar.

Duke qenë se këta persona kanë lidhje të veçanta midis tyre (pra kontrollojnë njëri-tjetrin apo

kontrollohen nga të njëjtët persona apo i përkasin të njëjtës kompani multinacionale) ato mund të vendosin çmimet e shitjes për lëndët e para, gjysëmproduktet apo produktet që levizin nga njëri tek tjetri në mënyrë të tillë që pjesa më e madhe e fitimit të transferohet në atë vend ku tatim fitimi është më i ulët ose ku nuk ka tatim fare.

Çdo korigjim i transferimit të çmimit mund të bëhet vetëm nepërmjet një komisioni të ngritur pranë Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve në Ministrinë e Financave. Nëse një organ tatimor kërkon të zbatojë këte dispozitë, ajo duhet t'ja kalojë çështjen komisionit të lartpërmendur. Ky Komision zbaton nenin 36 duke iu referuar rigorozisht Udhëzuesit të OECD-së të botuar në vitin 1995 për transferimin e cmimit.

Ky Komision hyn në marrëveshje detyruese me tatimpaguesin, mbështetur në pikën 2 të nenit 36, për të përcaktuar që më përpara transferimin e çmimit. Një marrëveshje e tillë do të nënshkruhet nga Drejtori i Përgjithshëm i Tatimeve.

4.5. KREDITIMI I TATIMIT TË HUAJ

Neni 37 (paragrafi 1 dhe 2) ka të bëjë me kreditimin e tatimit që tatimpagues rezidentë në Republikën e Shqipërisë kanë paguar në vende të tjera (jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë) për fitime që ata kanë realizuar në ato vende. Por ky reduktim nuk do të kalojë nivelin e tatimit Shqiptar që do të aplikohej mbi ato të ardhura sikur ato të realizoheshin brenda territorit të Republikës së Shqipërisë.

Shembull :

Rasti 1: Një Person Juridik, rezident në Shqipëri ka aktivitet në Shqipëri si edhe një degë në Itali, ku realizon fitim neto si më poshtë:

- nga aktiviteti në Shqipëri 1.000.000 lekë;
- nga aktiviteti në Itali 600.000 lekë.

Në bazë të dispozitave të këtij Ligji (Neni 17) ky person, meqenëse është rezident Shqiptar, i nënshtrohet tatimit në Shqipëri mbi fitimet e realizuara nga të gjitha burimet, brenda dhe jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë.

Pra detyrimi tatimor në Shqipëri do të jetë:

- fitimi në total 1.600.000 lekë
- tatim fitimi = $1.600.000 \times 25\% = 400.000$ lekë

Por, për fitimin që ka realizuar në Itali tatimpaguesi është tatuar atje (si jo rezident) me tarifën e tatim fitimit në Itali që është 36%. Pra, tatimi i paguar në Itali:

$$600.000 \times 36\% = 216.000 \text{ lekë}$$

Tatimpaguesi sjell dokumentacionin e plotë që vërteton pagesën e këtij tatimi në Itali. Pas kësaj, Organi Tatimor Shqiptar bën reduktimin e tatimit si më poshtë:

- tatimi që duhej të paguhej sikur të ardhurat e realizuara në Itali të realizoheshin në Shqipëri: $600.000 \times 25\% = 150.000$ lekë. Pikërisht për këtë shumë do të bëhet reduktimi i tatimit, pra:

$400.000 - 150.000 = 250.000$ lekë, që është detyrimi përfundimtar i tatim fitimit që ky subjekt do të paguajë në Shqipëri.

Rasti 2: Supozojmë se i njëjti Person Juridik Shqiptar ka një degë për ushtrimin e aktivitetit të tij në Hungari, ku tarifa e tatim fitimit është 18 %. Në këtë rast do të kishim:

- fitimi i realizuar në Shqipëri 1.000.000 lekë
- fitimi i realizuar në Hungari 600.000 lekë

Detyrimi tatimor në bazë të Nenit 17 të Ligjit:

$$1.600.000 \times 25\% = 400.000 \text{ lekë}$$

Por, për fitimin që ka realizuar në Hungari, tatimpaguesi është tatuar atje me tarifën 18%. Pra tatim fitimi i paguar në Hungari: $600.000 \times 18\% = 108.000$ lekë. Në këtë rast, meqenëse tatimi i paguar në Hungari (18%) nuk e kalon tatimin e pagueshëm për ato të ardhura në Shqipëri (25%), është pikërisht kjo shumë, pra 108.000 lekë që do të reduktohet nga detyrimi tatimor në total. Në këtë rast, pasi nga tatimpaguesi të jetë marrë dokumentacioni i plotë që ka realizuar të ardhurat dhe ka paguar tatimin në Hungari në këtë shumë, kreditimi i tatimit do të bëhet si më poshtë.

$400.000 - 108.000 = 292.000$ lekë, që është detyrimi përfundimtar i tatimfitimit që ky subjekt do të paguajë në Shqipëri.

Siç shihet, kreditimi (reduktimi) i tatim fitimit të paguar jashtë për fitime të realizuara jashtë, në asnjë rast nuk duhet të kalojë, pra mund të jetë më i vogël ose i barabartë, se tatimi që do të paguhej në Shqipëri nëse ato fitime do të realizoheshin në Shqipëri.

I njëjti parim vlen edhe për tatimin e individëve. Një individ rezident shqiptar do ti kreditohet tatimi mbi të ardhurat i paguar jashtë Shqipërisë për të ardhura të realizuara jashtë (përkundrejt dokumentave vërtetuese), por jo më shumë se tatimi që do të paguhej në Shqipëri nëse ato të ardhura do të realizoheshin në Shqipëri.

Pra, gjithmonë, kreditohet (ose reduktohet) tatimi i paguar jashtë Shqipërisë për fitime ose të ardhura të realizuara jashtë Shqipërisë dhe nuk preket tatimi i të ardhurave të realizuara në Shqipëri.

Paragrafi 3 i Nenit 37 lidhet me kreditimin (ose reduktimin) e humbjeve që një tatimpagues person juridik rezident shqiptar ka realizuar jashtë, përkundrejt fitimit që ai person ka realizuar në Shqipëri. Në këtë rast veprohet sikur Neni 27 (Mbartja e Humbjeve) të zbatohet në çdo vend të huaj.

Shëmbull: Një person juridik rezident shqiptar përveç aktivitetit në Shqipëri ka krijuar një degë në Itali (p.sh. aty mund të ambalazhojë produktet dhe të përfundojë kontrata shitjeje për tregun Italian), dhe, dega në Itali vitin e parë rezulton me humbje dhe vitin e dytë me fitim. Të shohim si do të bëhet kreditimi (reduktimi) i humbjes në bazë të dispozitave të paragrafit të tretë të Nenit 37:

Për vitin 2001:

- fitimi në Shqipëri 1.000.000 lekë
- humbja e degës në Itali - 200.000 lekë
- fitimi nga të gjitha burimet brenda dhe jashtë Shqipërisë (fitimi botëror ose global)..... 800.000 lekë
- tatim fitimi në Shqipëri $800.000 \times 25\% = 200.000$ lekë
- tatim fitimi në Itali = 0.

Për vitin 2002:

- fitimi në Shqipëri 1.000.000 lekë
- fitimi në Itali 600.000 lekë
- fitimi nga të gjitha burimet brenda dhe jashtë Shqipërisë (fitimi botëror)..... 1.600.000 lekë
- tatim fitimi në Shqipëri si rezident (Neni 17) i llogaritur për fitimin global
 $1.600.000 \times 25\% = 400.000$ lekë
- tatim fitimi në Itali $600.000 \times 36\% = 216.000$ lekë
- Kreditimi (reduktimi) i tatimit të paguar në Itali do të bëhet në mënyrën dhe në masën që

vijon:

Nga fitimi i vitit 2002 i degës në Itali mbartet (zbritet) humbja e vitit të mëparshëm $600.000 - 200.000 = 400.000$ lekë (sipas Nenit 27). Për këtë shumë llogaritet tatimi sikur ky fitim të ishte realizuar në Shqipëri (sipas paragrafit 1 dhe 2 të Nenit 37), pra $400.000 \times 25\% = 100.000$. Është pikërisht kjo shumë që do të reduktohet nga detyrimi tatimor global. Pra detyrimi tatimor përfundimtar për tatimin mbi fitimin që do të paguajë personi juridik në Shqipëri për vitin 2002, është: $400.000 - 100.000 = 300.000$ lekë.

Paragrafi 4 i Nenit 37 jep faktin që (kreditimi) reduktimi i tatim fitimit i paguar në vende të tjera për të ardhura të realizuara apo humbje të pësura në ato vende do të bëhet sipas metodave të përshkruara më lart për çdo vend në mënyrë të veçantë.

4.6. DISPOZITA KALIMTARE

Pika 5 e nenit 38, duhet kuptuar si vijon :

Për efekt tatimor, çdo humbje e ndodhur në vitin 1996, 1997 dhe/ose 1998 dhe e dokumentuar në deklaratën tatimore vjetore të këtyre viteve (bilanc), do të lejohet të mbartet sipas nenit 27 të Ligjit. Fjalët "deklaratat e fitimit të vitit 1998" kanë kuptimin "deklarata e fitimit e pranuar nga administrata tatimore". Humbjet e pësura si rrjedhojë e trazirave gjatë viteve 1996 e 1997, në bazë të paragrafit 5 të nenit 38 të Ligjit nuk mbarten.

Në zbatim të këtij neni, tatimpaguesit që përfitonin lehtësitë tatimore, sipas nenit 6 të ligjit nr. 7677, datë 03.03.1993 "Për tatimin mbi fitimin" do të vazhdojnë ti gëzojnë ato deri në përfundimin e afatit të lehtësisë tatimore të përfituar . Ndërsa subjektet e krijuara mbas datës së hyrjes në fuqi të Ligjit nr. 8438, datë 28.12.1998, nuk përfitojnë më lehtësi tatimore.

Gjithashtu, do të gëzojnë lehtësitë tatimore dhe përjashtimet, të gjithë tatimpaguesit e parashikuar në ligjet: nr. 7665, datë 21.1.1993 "Për zhvillimin e zonave që kanë përparësi turizmin", nr 8098. Datë 28.3.1996 "Për statusin e të verbërit" dhe me dekretin nr. 782, datë 22.2.1994 "Për sistemin fiskal në sektorin e hidrokarbureve"

4.7. SHFUQIZIME

Sipas nenit 39 të këtij Ligji, Ligji nr. 7786, datë 27.01.1994 "Për tatimin mbi të ardhurat personale" me ndryshimet përkatëse dhe Ligji nr.7677, datë 03.03.1993 "Për tatimin mbi fitimin" me ndryshimet përkatëse, shfuqizohen. Shfuqizohen gjithashtu dhe të gjitha dispozitat e tjera që bien në kundërshtim me këtë ligj.

Udhëzimi i Ministrit të Financave nr. 3, datë 13.4.2000 "Për tatimin mbi të ardhurat", shfuqizohet.

4.8. HYRJA NË FUQI

Ky udhëzim hyn në fuqi menjëherë.

MINISTRI
Anastas Angjeli

U D H Ë Z I M **Nr. 4, datë 11. 2. 2002**

PËR “TATIMIN MBI VLERËN E SHTUAR”

Në mbështetje të ligjit nr. 7928, datë 27.4.1995 "Për tatimin mbi vlerën e shtuar", Ministri i Financave

UDHËZON:

1. REGJISTRIMI

1.1 Detyrimi për të kërkuar regjistrimin

Çdo person fizik apo juridik që zhvillon veprimtari ekonomike, qarkullimi i të cilit tejkalon apo pritët të tejkalojë 8 milionë lekë për një vit kalendarik detyrohet të kërkojë të regjistrohet. Termi "person" përfshin (çdo lloj subjekti që kryen një veprimtari ekonomike pavarësisht nga forma juridike e organizimit të tij. Ai përfshin pra edhe institucionet, organet e pushtetit qendror e lokal, organizatat shoqërore e politike që kryejnë veprimtari ekonomike të tatueshme.

Janë të detyruar të regjistrohen gjithashtu edhe të gjithë personat juridike e fizikë dhe çdo lloj subjekti tjetër si individët, organet e pushtetit qendror e lokal, organizatat shoqërore, ato politike, ndërkombëtare, misionet diplomatike, etj. që kryejnë aktivitete import-eksporti, pavarësisht nga qarkullimi. Për çdo lloj subjekti që kryen import - eksporte, veprimet doganore do të bëhen vetëm pasi ai të ketë paraqitur origjinalin ose kopjen e noterizuar të Certifikatës së Numrit të Identifikimit për Personin e Tatueshëm.

Mund të bëjnë veprime doganore pa qenë të detyruar për t'u regjistruar vetëm individët për mallrat e përdorimit personal. Përcaktimi "mallra të përdorimit personal" bëhet në përputhje me dispozitat doganore. Nuk janë të detyruar të regjistrohen gjithashtu individët që kryejnë importe te rastësishme, si mjete transporti për përdorim privat, etj. të kësaj natyre, pavarësisht se për importet e mësipërme ato janë të detyruar të paguajnë Tatim mbi Vlerën e Shtuar në doganë.

1.1.1 Periudha që duhet të merret parasysh për llogaritjen e qarkullimit.

Periudha bazë që duhet të merret parasysh për llogaritjen e qarkullimit është viti kalendarik, që do të thotë periudha nga 1 janari deri në 31 dhjetor.

Në çdo rast, nëqoftëse gjatë vitit kalendarik, qarkullimi i pritshëm tejkalon ose parashikohet të tejkalojë 8 milione lekë, personi fizik ose juridik detyrohet të kërkojë të regjistrohet.

1.1.2 Qarkullimi që merret parasysh

Qarkullimi që duhet të merret parasysh është qarkullimi gjithsej i bërë nga i njëjti person.

- Qarkullimi gjithsej

Qarkullimi gjithsej përfshin të gjitha furnizimet e bëra nga një person: furnizimet e tatueshme, furnizimet e përjashtuara, furnizimet për eksport. Ai përfshin gjithashtu edhe furnizimet e tjera që mund të kryhen gjatë veprimtarisë së personit si ndihmat, subvencionet etj. Qarkullimi llogaritet me çmimin gjithsej që paguan blerësi. çmimi përfshin edhe tatimet, dënimet dhe çdo detyrim tjetër.

Përjashtim bëjnë vetëm shitjet e aktiveve të qëndrueshme të personit të tatueshëm si ndërtesat,

makinat dhe pajisjet. Këto shitje nuk merren parasysh kur llogaritet qarkullimi gjithsej.

- I njëjti person

Nëqoftëse një person ka disa veprimtari në të njëjtin vend ose në disa vende, qarkullimi për nxjerrjen e kufirit të regjistrimit përfshin qarkullimin e të gjitha veprimtarive, në të gjitha vendet ku zhvillohet ajo, cilido qoftë emri i degëve apo forma e tyre juridike. Është personi dhe jo veprimtaria ekonomike që regjistrohet për TVSH-në dhe çdo regjistrim mbulon të gjitha veprimtaritë ekonomike të personit të regjistruar.

- Fillimi ose mbyllja e veprimtarisë ekonomike.

Nëqoftëse një person fillon apo mbyll veprimtarinë ekonomike gjatë një viti kalendarik, kufiri i regjistrimit llogaritet në përpjestim me zgjatjen e veprimtarisë.

Për shembull, një person e fillon veprimtarinë e tij më 15 tetor. Qarkullimi i tij nga 15 tetori deri në fund të vitit është 1 700 000 lekë. Kufiri minimal i regjistrimit për një tremujor është $(8\,000\,000 : 365) \times 76 = 1\,665\,753$ lekë. Në këtë rast personi është i tatueshëm dhe duhet të kërkojë të regjistrohet.

- Qarkullimi rritet mbi kufirin e regjistrimit

Nëqoftëse qarkullimi gjatë një viti kalendarik rritet mbi kufirin e regjistrimit, personi bëhet person i tatueshëm dhe duhet të kërkojë të regjistrohet që nga 1 janari i vitit kalendarik pasardhës.

1.2E drejta për të kërkuar regjistrimin

Çdo person, qarkullimi i të cilit është më i ulët se kufiri i regjistrimit mund të kërkojë të regjistrohet në cdo kohë, nëqoftëse ka nevojë të bëjë kështu për arsye të veprimtarisë së tij ekonomike. Personi i regjistruar, pavarësisht nga niveli i shitjeve të tij, duhet të zbatojë të gjitha kërkesat e ligjit duke përfshirë paraqitjen e deklaratave tatimore, pagimin e tatimit, mbajtjen e regjistrimeve deri sa ai të çegjistrohet, etj.

1.3Mënyrat e regjistrimit

1.3.1 Periudha e regjistrimit

1.3.1.1. Periudhat e zakonshme

- Fillimi i veprimtarisë ekonomike

Një person i cili fillon veprimtarinë ekonomike, detyrohet të kërkojë të regjistrohet brenda 15 ditëve nga data e fillimit të saj, kur qarkullimi i tij pritet të tejkalojë kufirin e regjistrimit.

Kurse një person i cili fillon veprimtarinë ekonomike dhe kjo veprimtari ka të bëjë me import - eksportin është i detyruar të kërkojë të regjistrohet brenda 15 ditëve nga data e fillimit të veprimtarisë, pavarësisht se qarkullimi i tij mund të mos arrijë kufirin minimal të regjistrimit.

- Rritja e qarkullimit

Nëqoftëse gjatë një viti kalendarik qarkullimi i realizuar e tejkalon kufirin e regjistrimit, personi detyrohet të kërkojë të regjistrohet brenda 15 ditëve nga dita e përfundimit të vitit kalendarik në të cilin qarkullimi e tejkalon kufirin e regjistrimit.

1.3.2. Vendi i regjistrimit

Vendi i vetëm ku mund të bëhet regjistrimi është zyra përkatëse e TVSH-së pranë degës së tatimeve të rrethit, sipas ndarjes teritoriale administrative të vendit.

1.3.3. Formularët e regjistrimit

Personi i tatueshëm duhet të mbushë formularin e kërkesës për regjistrim të TVSH-së. Formulari i vetëm që përdoret për regjistrim është ai që shpërndahet nga Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve. Ai përmban të gjithë informacionin e nevojshëm për identifikimin e personit të tatueshëm (emrin, adresën, veprimtarinë ekonomike dhe gjithë informacionin e kërkuar në përputhje me ligjin dhe këtë udhëzim).

1.4Rezultatet e regjistrimit

1.4.1 Certifikata e regjistrimit

Organet tatimore pas marrjes së kërkesës për regjistrim kur ajo plotëson kushtet e përcaktuara, plotësojnë certifikatën e regjistrimit dhe ia japin atë personit të tatueshëm.

Certifikata e regjistrimit përmban emrin e personit të tatueshëm, emrin tregtar(nese ka), numrin e identifikimit të personit të tatueshëm dhe datën kur regjistrimi hyn në fuqi.

Numri i identifikimit të personit të tatueshëm është unik. Personi i tatueshëm ka një numër të vetëm, sado që të jetë numri i degëve apo i veprimtarive ekonomike të tij. Një numër i njëjtë identifikimi nuk mund t'i lëshohet disa personave të tatueshëm, edhe nëqoftëse numri i identifikimit tatimor nuk përdoret më nga një person i tatueshëm.

Të gjitha deklaratat e bëra për organet tatimore (deklaratat tatimore, deklaratat doganore), të gjitha faturat e lëshuara nga personi i regjistruar dhe të gjitha dokumentat e përdorura prej tij për veprimtarinë e tij ekonomike duhet të përmbajnë numrin e identifikimit tatimor.

Certifikatat e regjistrimit të shpërndara nga organet tatimore duhet të ekspozohen në të gjitha adresat ku personi i tatueshëm ushtron veprimtarinë e tij.

1.5 Të drejtat e organeve tatimore për regjistrimin

Organet tatimore kanë të drejtë:

- të regjistrojnë një person të tatueshëm edhe nëqoftëse ai nuk ka bërë kërkesë për t'u regjistruar kur ai plotëson kushtet për të qenë person i tatueshëm. Për këtë ato plotësojnë në vend të personit të tatueshëm formularin e regjistrimit duke shënuar në mënyrë të dukshme në të "Regjistruar në zyrë" dhe "Regjistrim i bërë nga _____ (emri dhe mbiemri i inspektorit që bën regjistrimin). me datë _____". Brenda 5 ditëve nga data e regjistrimit në zyrë, inspektori përkatës duhet ti dorëzojë personit të tatueshëm certifikatën e regjistrimit;

- të refuzojnë të regjistrojnë ose të çregjistrojnë çdo person i cili as nuk ka qenë i detyruar dhe as ka të drejtë të regjistrohet, me efekt nga data në të cilën regjistrimi ka hyrë në fuqi.

Kur organet tatimore marrin vendime të tilla ato informojnë me shkrim personin e tatueshëm.

2. Çregjistrimi

2.1 Detyrimi për të njoftuar ndryshimet

Personi i tatueshëm është i detyruar t'i njoftojë organeve tatimore ndryshimet e pësuar.

Njoftimi i ndryshimeve duhet të bëhet brenda 15 ditëve nga momenti kur ato ndodhin, duke mbushur Formularin e Ndryshimeve në Regjistrim (sipas formularit të përcaktuar nga Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve) dhe duke e dërguar atë në zyrën e TVSH së rrethit.

Procedura e njoftimit të ndryshimeve është e njëjtë me procedurën e regjistrimit. Ka ndryshime që kërkojnë çregjistrim dhe të tjera që kërkojnë modifikim të regjistrimit.

2.1.1 Ndryshime që kërkojnë anulimin e regjistrimit ekzistues

Çdonjeri nga ndryshimet e mëposhtëme kërkon anulimin e regjistrimit ekzistues

mbyll veprimtarinë e tij ekonomike

veprimtaria ekonomike shitet

kompania bashkohet (shkrihet) për të kryer një veprimtari ekonomike që më parë kryhej nga një person i tatueshëm.

qarkullimi i tij bie nën kufirin minimal të regjistrimit në periudhën më të fundit prej 12 muajsh heq dore nga e drejta për t'u regjistruar

Nëse si rezultat i ndryshimeve b e c personi i tatueshëm i ri duhet të regjistrohet, atij jepet një numër i ri regjistrimi.

2.1.2. Ndryshime që kërkojnë ndryshime në regjistrim

ndryshim në emrin ose emrin tregtar të biznesit, ose emrin/dhe ose adresën e njërës prej partnerëve

ndryshim në emrat e pronareve apo administratorëve

ndryshim i emrit dhe ose adresës në Shqipëri të përfaqësuesit fiskal për TVSh të emëruar nga një kompani jashtë vendit

një ndryshim në adresën e vendit kryesor, apo vendeve në të cilat kryhet biznesi

ndryshim në veprimtarinë ekonomike kryesore

një ndryshim në numrin e llogarisë bankare

NIPT ekzistues nuk ndryshon si pasojë e këtyre ndryshimeve, por certifikata azhurnohet me të dhënat e reja.

2.1.3 Organet tatimore çregjistrojnë

Organet tatimore kanë të drejtë të çregjistrojnë nga regjistri aktiv i regjistrimeve duke kaluar në pasiv çdo person të tatueshëm, kur provohet se ai për çfarëdo arsye në vitin e fundit fiskal nuk ka ushtruar veprimtari.

2.2 Mënyrat e çregjistrimit

2.2.1 Periudhat e çregjistrimit dhe data e hyrjes në fuqi të tij.

- Personi i tatueshëm mbyll veprimtarinë e tij ekonomike

Ai duhet të kërkojë të çregjistrohet jo më vonë se 15 ditë nga dita e fundit në të cilën ai ka bërë furnizime të tatueshme. Çregjistrimi hyn në fuqi nga dita e fundit e bërjes të furnizimeve të tatueshme.

- Qarkullimi bie nën kufirin e regjistrimit gjatë periudhës më të fundit prej 12 muajsh.

Personi i tatueshëm mund të kërkojë të çregjistrohet në cdo kohë, por jo më përpara se një vit nga data në të cilin regjistrimi i tij ka hyrë në fuqi. Çregjistrimi hyn në fuqi në kohën kur personi i tatueshëm ka kërkuar të çregjistrohet.

- Personi i tatueshëm heq dorë nga e drejta për t'u regjistruar.

Ai mund të kërkojë të çregjistrohet jo më përpara se 1 vit nga data e hyrjes në fuqi të regjistrimit.

- Çregjistrimi nga organet tatimore

Pas një viti që nuk deklarojnë dhe pas kryerjes së të gjitha procedurave administrative të verifikimit, këto tatimpagues kalojnë në pasiv, nëpërmjet një regjistri të veçantë të organeve tatimore.

2.2.2 Dispozita të tjera për çregjistrimin

- Vendi i çregjistrimit është zyra e tatimeve ku është bërë regjistrimi.

- Formulari që përdoret për çregjistrim është "Ndryshime të regjistrimit për TVSH".

- Procedura e çregjistrimit është e njëjtë me procedurën e regjistrimit.

- Në castin e çregjistrimit, personi i tatueshëm është i detyruar të paraqesë një Formular Deklarimi dhe Pagesë përfundimtare, që përmban informacionet që kërkohen nga organi tatimor. Kjo deklaratë do të ketë të llogaritur TVSH mbi gjendjen e mallrave (stoqet) dhe mallrat kapitale (pajisjet) në datën e çregjistrimit.

- Për çdo çregjistrim merren të dhëna nga zyra e kontrollit për të parë nëse personi i tatueshëm është nën kontroll ose ka një akt kontrolli të pakontabilizuar.

- Edhe pas datës së çregjistrimit, personi i tatueshëm është përgjegjës për çdo detyrim TVSH që rezulton për periudhën kur ai ishte i regjistruar.

3. Vetëfurnizimet

Në mbështetje të pikës 5 të nenit 10, nëse një person i tatueshëm do të përdori për qëllime të veprimtarisë së tij ekonomike të tatueshme, mallra të cilat i prodhon vetë, trajtohet edhe sikur i furnizon (shet) këto mallra si pjesë të kësaj veprimtarie të tatueshme, edhe sikur furnizohet (blen) me këto mallra për qëllimet e ushtrimit të veprimtarisë së tij ekonomike të tatueshme. Kushti i vetëfurnizimit është: mallrat të prodhuara nga tatimpaguesi të përdoren po nga ai për qëllime të furnizimeve të tatueshme për t'u bërë (të ketë të drejtën e kreditimit). Në këtë rast personi i tatueshëm lëshon një faturë tatimore shitje për veten, që do të thotë që është dhe shitësi dhe blerësi.

Shembull: nëse një person i tatueshëm prodhues mobiljesh, 10 tavolina dhe 10 karrike nga i gjithë prodhimi i tij i përdor për pajisjen e zyrave ku zhvillon veprimtarinë e tij ekonomike, kemi të bëjmë me një vetëfurnizim.

Vlera e tatueshme e furnizimit për vete është kostoja e prodhimit.

Nëse mallrat që prodhohen nga veprimtaria ekonomike që ushtrohet, përdoren nga vetë prodhuesi, por në funksion të ushtrimit të një veprimtarie ekonomike të përjashtuar, ose pjesërisht të përjashtuar sipas ligjit për TVSH (neni 33) personi i tatueshëm nuk ka të drejtën e kreditimit (ose e ka pjesërisht kur është rasti) të TVSH së paguar në blerjet e bëra.

4. Transferimi i veprimtarisë ekonomike

Nëse një person i tatueshëm shet komplet veprimtarinë ose një pjesë të saj një personi, i cili është ose bëhet i tatueshëm në lidhje me veprimtarinë e blerë, duke e vazhduar atë, dhe ky transakcion plotëson 2 kushte njëkohësisht:

- 1) Kushtin ekonomik

- 2) Kushtin ligjor

Furnizimi nuk është i tatueshëm dhe quhet transferim i veprimtarisë ekonomike.

- 1) Plotësimi i kushtit ekonomik kërkon që:

veprimtaria e cila transferohet të ketë autonomi ekonomike, pra të ketë mundësinë të funksionojë si e pavarur tek marrësi. Autonomia ekonomike presupozon ekzistencën e të gjitha kushteve për realizimin e prodhimit, si ambientin, lëndët e para, makineritë...etj.

Shitja vetëm e njëres prej tyre (lëndës së parë, makinerive ose ambienteve...etj) nuk ka të bëjë me transferimin e veprimtarisë ekonomike, por vetëm me një furnizim të zakonshëm mallrash, për të cilin aplikohet TVSH.

- 2) Plotësimi i kushtit ligjor kërkon që:

- a) të bëhet në të gjitha rastet verifikimi i bilancit të shitësit. Të shihet sa dhe cilat asete të aktivitetit përdoren për prodhimin e produktit dhe sa janë transferuar, po kështu në pasiv sa të ardhura janë realizuar për shkak të kësaj shitje. Të njëjtat verifikime do të bëhen në bilancin e blerësit (në të

cilin është transferuar veprimtaria), sa asete kanë hyrë dhe çfarë veprimesh janë bërë në pasiv.

b) të jetë noterizuar i gjithë veprimi i bërë.

Në se personi i tatueshëm jep mallra të cilat janë pjesë të aseteve të veprimtarisë së tij ekonomike, psh: i shet, i fal ose i përdor privatisht, ky është një furnizim i tatueshëm dhe mbi vlerën e tatueshme të këtyre furnizimeve llogaritet TVSH.

5. Momenti i Furnizimit

Furnizimi quhet i kryer në momentin kur është e detyrueshme të lëshohet fatura. Personi që kryen një furnizim të tatueshëm, detyrohet të lëshojë faturë për atë furnizim në momentin kur lëvrohen mallrat ose kur ato bëhen të disponueshme, apo kur shërbimet janë kryer prej tij në lidhje me atë furnizim. Në të gjitha rastet kur personi i tatueshëm, arkëton pagesën përpara se mallrat të lëvrohen apo të bëhen të disponueshme, apo shërbimet të jenë kryer ai është i detyruar të lëshojë një faturë për furnizimin në momentin që pagesa është arkëtuar prej tij. Kjo faturë do të regjistrohet menjëherë në librin e shitjes dhe do të pasqyrohet në FDP e po atij muaji në të cilin është bërë marrja e pagesës.

6. Furnizimi kundrejt pagesës

6.1 Përdorimi privat i mallrave

Kur mallrat, të cilat i përkasin veprimtarisë ekonomike të një personi të tatueshëm përdoren privatisht jashtë kësaj veprimtarie, furnizimi është i tatueshëm (neni 18.2)

Ky përfshin mallrat të cilat janë prodhuar vetë, si dhe mallrat nga inventari ose nga aktivet e veprimtarisë ekonomike të personit të tatueshëm.

Përdorimi privat përfshin edhe përdorimin personal nga personi i tatueshëm të aktiveve të veprimtarisë së tij ekonomike. Ai gjithashtu përfshin edhe përdorimin nga persona të tjerë të tillë si një i punësuar, i afërt, një mik ...etj

Vlera e tatueshme në këto raste përcaktohet sipas nenit 27 të ligjit për TVSH, paragrafi i dytë.

Konsiderohet si përdorim privat në çastin e cregjistrimit, inventari gjendje i kaseteve për të cilat është paguar TVSH në blerje. Në këtë çast, personi i tatueshëm është i detyruar të paraqesë një Formular Deklarimi dhe Pagesë përfundimtare, që përmban informacionet që kërkohen nga organi tatimor. Kjo deklaratë do të ketë të llogaritur TVSH mbi gjendjen e mallrave (stoqet) në datën e cregjistrimit të vlerësuar sipas vlerës së tregut dhe mallrat kapitale (pajisjet) gjendje të vlerësuar sipas paragrafit 18.1.5 të këtij Udhëzimi.

6.2 Furnizimet kundrejt pagesës së reduktuar

Trajtohen si furnizime kundrejt pagesës (të tatueshme), të gjitha rastet kur mallrat që i janë furnizuar një personi të tatueshëm për qëllimet e veprimtarisë së tij ekonomike, furnizohen prej tij ose ju jepen për përdorim personave të tjerë kundrejt pagesës së reduktuar, përveç rasteve kur mallrat janë furnizuar apo përdorur vetëm si mostra.

Furnizime kundrejt pagesës së reduktuar quhen rastet kur, furnizuesi nuk arkëton pagesën (psh. dhuratat, mallra e shërbime të furnizuara si nxitës (ofrohet një dhuratë me kusht që blerësi të blejë dicka ose të bëjë veprimë të tjera në dobi të shitësit) ose pagesa është dukshëm më e vogël se ç'duhej të ishte nëse qëllim i furnizuesit ka qenë fitimi për këtë dhe furnizime të ngjashme. Mallrat dhe shërbimet e furnizuara në rrethanat e mësipërme janë të tatueshme dhe vlera e tatueshme e tyre është pagesa totale që duhet të ishte e pagueshme në lidhje me atë furnizim nëse qëllimi i furnizuesit është nxjerrja e fitimit ndaj atij dhe furnizimeve të ngjashme, [Neni 27(2)].

7. Furnizimet e tatueshme dhe ato të përjashtuara.

Ligji "Për Tatimin mbi Vlerën e Shtuar", zbatohet mbi çdo furnizim mallrash e shërbimesh, që kryhet nga çdo person i tatueshëm, pavarësisht nga forma juridike e organizimit të tij dhe pavarësisht nga lloji i veprimtarisë ekonomike që ai kryen. Në të njëjtën kohë, Ligji parashikon edhe një numër të kufizuar përjashtimesh nga ky tatim.

7.1 Toka dhe ndërtesat.

Furnizimi i tokës dhe truallit dhe dhënia me qera e tyre është furnizim i përjashtuar, përveç rasteve kur toka përdoret për parkimin e mjeteve të transportit dhe mjeteve të tjera lëvizëse. Parkimi i mjeteve të transportit dhe pajisjeve të tjera lëvizëse, është i tatueshëm me TVSH.

Dhënia me qera e ndërtesave, furnizimi i shërbimeve të ndërtimit dhe të mirëmbajtjes është një furnizim i tatueshëm.

- Tokë për qëllime të këtij ligji do të thotë cdo zonë e papunuar, papërpunuar, pazhvilluar e tokës, që nuk përmban ndonjë ndërtim, përveç mureve të thjeshta ndarëse ose gardhe që përcaktojnë kufijtë ndarës të tokës.

- Ndërtesë do të thotë çdo ndërtim i ndërtesë e fiksuar në tokë, ose pjesë e asaj ndërtesë (e tillë si dhomë ose apartament), dhe që përfshin tokën mbi të cilën ajo qëndron plus tokën rrethuese që bën pjesë në shitje, por nuk përfshin artikuj të tillë si rulotet dhe trajlerat.

- Ndërtimi përcaktohet si çdo operacion që ka për rezultat përfundimin tërësor ose pjesor të një ndërtesë të re ose substancialisht të ndryshuar, muri, rruge, ose themeli. Ndërtime konsiderohen:

a. Punët për konstruksionin e ndërtesave dhe të objekteve të tjera ku futen :

1. punët e ndërtimit (muraturë, armaturë, suvatime, etj.)

2. punët publike (ndërtim e mirëmbajtje rrugësh, etj.)

3. punët për rregullimin e parqeve që lidhen me operacione të tilla që zgjasin afatin e shfrytëzimit)

4. punët për rregullimin e teritoreve që kërkojnë modifikime të relievit

5. punët e rjetit ngrohës dhe të konstruksioneve metalike

6. punët për shkatërrimin e pasurive të patundshme

b. Punët për pajisjen e ndërtesave dhe të objekteve të tjera, ku futen :

1. punët për pajisjen e ndërtesave, pajisje të cilat inkorporohen në mënyrë definitive në ndërtesë, duke u transformuar kështu për shkak të destinacionit të tyre në pasuri të patundshme (instalimet elektrike, ato sanitare, të ngrohjes, etj.)

Kujdes : Instalimet e objekteve ose të aparateve të lëvizshme, të cilat me vendosjen e tyre ruajnë karakter të lëvizshëm, nuk konsiderohen punë ndërtimi por shitje materialesh pasojë e kryerjes së një shërbimi.

2. punët për riparimin e pasurive të patundshme dhe të instalimeve me karakter të patundshëm. Këtu bëhet fjalë për punë që bëhen të nevojshme për shkak të degradimit ose prishjes së ndërtesave (pasuri të patundshme) si lyerja e fasadave, ribërja e një instalimi elektrik apo sanitar, etj.

- Mirëmbajtja përcaktohet si çdo operacion i kryer mbi tokë ose ndërtesa për të parandaluar degradimin ose dëmtimin dhe për t'i mbajtur tokën dhe ndërtesat me pamje të mirë dhe rregull funksionimi, duke përfshirë pastrimin.

TVSH në ndërtim aplikohet:

1. Kur shoqëritë e ndërtimit ndërtojnë për të shitur apo për të dhënë me qera, TVSH llogaritet dhe paguhet cdo muaj mbi vlerën e situacionit mujor të punimeve.

Bashkëngjitur me cdo situacion mujor do të jetë detyruesisht fatura tatimore me numër serial. Vlera e situacionit mujor do të jetë vlera e tatueshme mbi të cilën do të llogaritet TVSH-ja në masën 20%. Personi i tatueshëm është i detyruar të llogarisë TVSH çdo muaj. Vlera totale e këtij situacioni mujor regjistrohet në librin e shitjeve .

2. Kur shoqëritë e ndërtimit të licencuara profesionalisht , do të ndërtojnë objekte për përdorim në biznesin e tyre të licencuar nuk llogaritet TVSH dhe lejohet kreditimi i TVSH së paguar në blerjet e bëra për këtë qëllim. Në këtë rast ndërtesat duhet të jenë të një tipi që përdoret në industrinë e ndërtimit dhe qëllimi i përdorimit të tyre duhet të jetë i shpallur dhe aprovuar në lejen e ndërtimit të Bashkisë. Vlera e situacionit mujor regjistrohet në shitje dhe blerje.

Këtu nuk përfshihen ndërtesa të tilla si apartamente e shtëpi, hotele, pune publike etj për ndërtimin e të cilave gjithmonë llogaritet dhe paguhet TVSH cdo muaj mbi vlerën e situacioneve.

3. Kur një shoqëri ndërtimi i licencuar si e tillë ndërton shtëpi banimi për vete, llogarit dhe paguan TVSH, sipas nenit 18.2.

Nëse merret paradhënie për punimet që do të kryhen, atëherë personi i tatueshëm që merr paradhënien detyrohet të lëshojë faturë në momentin e marrjes së saj dhe këtë faturë t'a regjistrojë në librin e shitjes së periudhës tatimore në të cilën është marrë paradhënia.

7.2.Shërbimet financiare

Shërbimet financiare të përcaktuara në nenin 21 të ligjit "Për Tatimin mbi Vlerën e Shtuar", janë furnizime të përjashtuara nga TVSH.

Por nëqoftëse personi i tatueshëm kryen shërbime për mbikqyrje, transaksione që lidhen me artikujt e përdorur për koleksione apo veprime që lidhen me mbledhjen e borxhit, ai kryen furnizime të tatueshme.

Furnizime të tatueshme janë gjithashtu edhe sigurimi i jojetës, me përjashtim të sigurimit të jetës. Furnizime të jojetës janë të gjitha llojet e sigurimit të pasurisë, sigurimi i përgjegjësisë civile, të gjitha llojet e sigurimit të mjeteve motorike si dhe të gjitha llojet e tjera të sigurimeve të jojetës.

Tatimi mbi vlerën e shtuar për të gjitha rastet e mësipërme do të llogaritet në masën 20 përqind të primit të sigurimit dhe së bashku me primin do të jetë i pagueshëm nga blerësi.

Furnizime të tatueshme janë gjithashtu edhe sigurimet e pronës. Në këtë rast, në vlefshën totale të primit të sigurimit do të përfshihet edhe TVSH.

7.3. Banka e Shqipërisë

Në bazë të nenit 22 të Ligjit, furnizimi i arit, banknotave dhe i monedhave për Bankën e Shqipërisë përjashtohet nga TVSH. Por, në rastet kur Banka e Shqipërisë kryen veprimtari të tjera ekonomike të tilla si bërja e shtypshkrimeve të ndryshme, furnizimi i monedhave për qëllime numizmatike etj., ajo bën furnizime të tatueshme dhe duhet të regjistrohet e të paguajë TVSH.

7.4. Shërbimet postare

Furnizimi i pullave të postës për përdorim për shërbime postare, furnizimi i pullave fiskale dhe i të gjithë pullave të tjera të ngjashme përjashtohet nga TVSH. Por nëqoftëse posta bën importe apo kryen edhe shërbime të tjera postare, dhe qarkullimi vjetor kalendarik i saj është më i madh se 8 milionë leke, ajo duhet të regjistrohet dhe të paguajë TVSH.

7.5 Organizatat jofitimprurese

Për qëllimet e tatimit mbi vlerën e shtuar, organizatë jofitimprurëse është çdo shoqëri, institucion, shoqatë apo organizatë:

- që nuk është krijuar për përfitime ose të ardhura të antarëve të saj; dhe
- rregullat e së cilës nuk lejojnë shpërndarje fitimesh apo pronash për antarët e saj.

Në organizata jofitimprurëse futen edhe të gjitha institucionet buxhetore që subvencionohen nga shteti.

Në bazë të nenit 24 të Ligjit furnizimet, e bëra nga organizatat jofitimprurëse kundrejt pagesës së reduktuar, që do të thotë se këto organizata duhet t'i kryejnë vetë këto furnizime dhe këto furnizime të jenë bërë kundrejt pagesës së reduktuar sipas kushteve që përcakton neni 18 i ligjit për TVSH, janë furnizime të përjashtuara nëse janë :

- furnizim mallrash e shërbimesh për trajtim mjekësor ose dentar;
- furnizim shërbimesh për mbrojtjen e kujdesin ndaj fëmijëve ose të moshuarve;
- furnizim shërbimesh arsimore, kulturore a sportive;
- furnizim shërbimesh nga organizata fetare a filozofike me qëllim mirëqënien shpirtërore.

Furnizime kundrejt pagesës së reduktuar këto organizata bëjnë, kur ato nuk arketojnë pagesë ose pagesa që ato arketojnë është dukshëm më e vogël se ç'duhet të ishte nëse qëllimi i tyre do të ishte fitimi, Neni 18, paragrafi 4. Përkundrazi, kur këto organizata i bëjnë furnizimet e mësipërme kundrejt pagesës së plotë, ato bëjnë furnizime të tatueshme.

Nëse një organizatë jofitimprurëse kryen veprimtari të tjera, të ndryshme nga ato të përmendura më sipër, ai kryen veprimtari të tatueshme, pavarësisht nëse pagesa është e reduktuar apo e plotë. Në këtë rast, nëqoftëse volumni i qarkullimit është më i madh se 8 milionë lekë, ajo është e detyruar të regjistrohet dhe të paguajë TVSH.

Në bazë të paragrafit të dytë të nenit 4 të Dekretit të Presidentit, Nr.1510, datë 28.06.1996 "Për disa ndryshime në Ligjin për Tatimin mbi Vlerën e Shtuar", mallrat e importuara kundrejt pagesës së reduktuar nga organizatat jofitimprurese me qëllim kryerjen e shërbimeve të përmendura më sipër (sipas nenit 24 të Ligjit), nuk ngarkohen me TVSH.

7.6. Diplomatat dhe organizatat ndërkombëtare.

Në bazë të nenit 25, përjashtohet nga TVSH furnizimet që bëhen për misionet diplomatike e personelin e tyre, mbi bazën e reciprocitetit dhe për organizatat ndërkombëtare e personelin e tyre mbi bazën e marrëveshjeve ndërkombëtare dhe NATO-n.

Në mbështetje të këtij neni, importimi i mallrave për misionet diplomatike e personelin e tyre është i përjashtuar nga TVSH. I përjashtuar nga TVSH është gjithashtu edhe importimi i mallrave për organizatat ndërkombëtare të njohura si të tilla nga shteti shqiptar dhe NATO. Përjashtimi për organizatat ndërkombëtare jepet sipas kushteve të vendosura prej konventave ndërkombëtare që themelojnë këto organizata.

Megjithatë, edhe pse janë të përjashtuara, si misionet diplomatike ashtu dhe organizatat ndërkombëtare e NATO, meqenëse bëjnë importe janë të detyruara të regjistrohen për TVSH dhe të pajisen me certifikatën e mumrit të identifikimit.

Për blerjet brenda vendit, misionet diplomatike, organizatat ndërkombëtare e si dhe personeli i tyre, do të paguajnë TVSH në momentin e blerjes. Por, për TVSH e paguar në blerje ato do të

rimbursohen me kusht që, çdo faturë blerjeje të jetë 10.000 lekë e lart. E drejta e rimbursimit për Ambasadat do të jepet në bazë të parimit të reciprocitetit. Kjo do të thotë që, do t'u rimbursohet TVSH e paguar në blerje vetëm misioneve diplomatike e personelit të tyre, shtetet e të cilave rimbursojnë TVSH për Ambasadën Shqiptare e personelin e saj. Me procedurat e rimbursimit të TVSH së paguar, do të merret Drejtoria e Protokollit në Ministrinë e Punëve të Jashtme. Kjo zyrë do ti pajisë misionet diplomatike, organizatat ndërkombëtare, e personelin e tyre me formularin "Kërkesë për Rimbursim" që është në faqen mbrapa. Çdo mision diplomatik, organizatë ndërkombëtare për blerjet e bëra nga vetë ato ose nga personeli i tyre do të dërgojë në zyrën e mësipërme dy kopje të formularit "Kërkesë për Rimbursim" (të firmosur ë të vulosur nga titullari i ambasadës apo i organizatës ndërkombëtare) të cilave u bashkëngjisin edhe faturën origjinale të blerjes. Drejtoria e Protokollit në Ministrinë e Jashtme, kopjen origjinale të formularit "Kërkesë për rimbursim" dhe faturën origjinale të blerjes e dërgon në zyrën e TVSH të rrethit. Zyra e TVSH është e detyruar brenda 1 muaji nga data e paraqitjes së dokumentacionit të mësipërm nga ana e Drejtorisë së Protokollit të Ministrisë së Punëve të Jashtme, të bëjë rimbursimin e TVSH së paguar në faturat përkatëse. Brenda këtij afati, zyra e TVSH do të verifikojë direkt në vend tek shitësi, faturën e lëshuar nga ai për misionin diplomatik, organizatën ndërkombëtare, regjistrimin e saj në librin e shitjeve, pasqyrimin e të dhënave në deklaratën e pagesës së TVSH për muajin përkatës dhe derdhjen në fakt të TVSH së mbledhur nga subjektet e mësipërme. Pas verifikimit dhe miratimit të kërkesave për rimbursim, zyra e TVSH së rrethit lëshon një Urdhër Rimbursimi të firmosur nga përgjegjësi i zyrës për Degën e Bankës Kombëtare Tregëtare të rrethit. Urdhër Rimbursimi lëshohet për të gjithë shumën e TVSH që do të rimbursohet në bazë të kërkesave të paraqitura nga Drejtoria e Protokollit në Ministrinë e Punëve të Jashtme. Dega e Bankës Kombëtare Tregëtare në bazë të Urdhërit të Rimbursimit, paguan Drejtorinë e Financës dhe të Kontrollit në Ministrinë e Punëve të Jashtme për të gjithë shumën e rimbursimeve, dhe kjo e fundit shpërndan rimbursimet sipas çdo kërkesë.

Për sa i përket blerjeve që personeli i NATO dhe bazat e saj brenda territorit të Shqipërisë, bëjnë brenda vendit, ato nuk do të paguajnë TVSH në pikën e blerjes. Për këtë në pikën e blerjes përfaqësuesi i NATO-s, është i detyruar t'i dorëzojë shitësit një Certifikatë Lëvrimi, sipas modelit bashkëngjitur, mbi bazën e të cilës shitësi harton faturën tatimore pa TVSH. Në fund të faturës, shitësi bën shënimin "ky përjashtim nga TVSH bazohet në Certifikatën e Levrimit Nr.....date.....". Zyra e autorizuar për lëshimin e Certifikatës së Lëvrimit, pranë Komandës së NATO-s në Shqipëri, çdo muaj, brenda datës 10 dërgon në Degën e Tatim Taksave të rretheve ku janë bërë blerjet pa TVSH, një listë përmblledhëse së bashku me kopjet e Certifikatave të Lëvrimit të lëshuara për blerjet e realizuara në muajin paraardhës, që do të shërbejë për kryqëzimin dhe verifikimin e faturave tatimore të lëshuara pa TVSH.

7.7 Operacionet hidrokarbure

Janë të përjashtuara nga TVSH:

a) Furnizimi i shërbimeve që kryhen nga kontraktorët e nënkontraktorët e tyre, të vërtetuar si të tillë nga Agjensia Kombëtare e Hidrokarbureve, lidhur me realizimin e fazave të kërkimit dhe të zhvillimit të operacioneve hidrokarbure.

b) Furnizimi i mallrave që bëjnë kontraktorët për njëri-tjetrin ose nënkontraktorët për kontraktorët e tyre, të importuara sipas nenit 26/1 të këtij ligji.

"Operacionet hidrokarbure", për efekt të këtij paragrafi, ka të njëjtin kuptim si në ligjin nr.7746, datë 28.07.1993 "Për hidrokarburet".

Kontraktorët dhe nënkontraktorët që përfitojnë nga përjashtimet e mësipërme janë ato tatimpagues të TVSH, që kryejnë në emër të tyre vetëm furnizimet specifike të shërbimeve të përmendura në përcaktimet "Kërkim" dhe "Zhvillim", të Ligjit nr. 7746 dt. 28.07.1993 Për Hidrokarburet".

"Kërkim" do të thotë kërkimi për hidrokarbure me mjete gjeologjike, gjeofizike e të tjera, dhe përfshin shpimin e puseve të kërkimit dhe vlerësimit.

"Zhvillim" do të thotë ndërtimi dhe instalimi i pajisjeve për prodhimin e Hidrokarbureve dhe shpimi i puseve të shfrytëzimit.

7.8 Barnat e pajisjet mjeksore

Furnizimi i barnave, i pajisjeve mjeksore dhe i ambalazheve e materialeve që përdoren për prodhimin dhe konfeksionimin e barnave, janë furnizime të përjashtuara.

7.9 Furnizimet e përjashtuara në import

Është furnizim i përjashtuar nga TVSH:

- a) Importimi përfundimtar i të gjitha mallrave prej një personi të tatueshëm, kur furnizimi i tyre në të gjitha rethanat brenda vendit është furnizim i përjashtuar nga tatimi mbi vlerën e shtuar.
- b) Importimi i mallrave të vendosura në regjimin tranzit.
- c) Importimi i mallrave të deklaruara për të qënë nën regjimin e lejimit të përkohshëm dhe atë të përpunimit aktiv.

7.9.1 Skema e shtyrjes së pagesës së TVSH-së në importet e makinerive dhe pajisjeve për t'u investuar në prodhim, ndërtim, telekomunikacion KESH dhe energjisë elektrike të importuar nga kjo e fundit.

1. Kur personat e tatueshëm për TVSH, importojnë makineri dhe pajisje sipas klasifikimit të bërë në Vendimin e Këshillit të Ministrave, nr.49 dt.26.01.2001, i lejohet shtyrja e pagesës së TVSH mbi importet deri në momentin e dorëzimit të deklaratës përkatëse të TVSH. Kjo do të thotë që, kjo kategori mallrash nuk i nënshtrohet pagimit të TVSH-së në doganë.

2. Në këto raste, importuesit bëjnë menjëherë një faturë tatimore shitje me TVSH (brenda vendit) për të njëjtën vlerë të makinerive dhe pajisjeve të importuara nën skemën e shtyrjes së pagesës, ku edhe shitësi dhe blerësi është i njëjti person. Kjo faturë regjistrohet në librin e shitjeve dhe të blerjeve. Në librin e blerjeve do të regjistrohen të dhënat e faturës tatimore të blerjes dhe referencat e Deklaratës Doganore të importit.

3. Nëse importuesi gëzon të drejtën e 100% të kreditimit tatimor për blerjet (d.m.th. makineritë dhe pajisjet e importuara do t'i shërbejnë krejtësisht veprimtarisë së tatueshme për t'u bërë), TVSH-ja e aplikueshme në importe, do të zbritet totalisht nga po e njëjta shumë TVSH-je e llogaritur mbi shitje sipas paragrafit 2, në të kundërt do të zbatohet paragrafi "Kreditimi i pjesshëm" i këtij Udhëzimi të Ministrit të Financave, "Për TVSH".

4. Në deklaratën përkatëse të TVSH, vlera e tatueshme në import e makinerive e pajisjeve dhe TVSH e llogaritur mbi këto mallra, raportohen në kutitë përkatëse të importit (14,15 të FDP) dhe në të njëjtën deklaratë raportohen si shitje brenda vendit dhe TVSH e llogaritur mbi këto shitje (11 e 12 të FDP).

5. Tatimpaguesit që përfitojnë nga kjo skemë, detyrohen që të dorëzojnë në Degën e Tatimeve, ku personi i tatueshëm është i regjistruar, brenda datës 14 të muajit pasardhës, përveç FDP edhe dokumentet e mëposhtëme në dy kopje:

- Kopje të faturës së shitjes së hartuar si më lart spjeguar;
- Kopje të librit të shitjes dhe blerjes të periudhës përkatëse tatimore
- Kopje të deklaratës doganore të importit.

Në degën e doganës përkatëse, me qëllim për të mbyllur llogaritë kontabile të importimeve, tatimpaguesit dorëzojnë brenda datës 25 të muajit pasardhës një kopje të çdo dokumenti të mëposhtëm:

- Kopje të faturës së shitjes së hartuar si më lart spjeguar
- Kopje të librit të shitjes dhe blerjes të periudhës përkatëse tatimore;
- Kopje të FDP, të gjitha këto të vulosura nga zyra e TVSH. Mos dërgimi i të gjithë dokumentacionit në zyrat e doganës, i jep të drejtë organeve doganore të pezullojë aplikimin e kësaj skeme.

Inspektorët e vlerësimit një kopje të librave përkatës i vendosin në dosjen e tatimpaguesit me qëllim që të përdoret gjatë kontrollit. Kjo do të sigurojë përpuethshmërinë me realitetin gjatë kontrollit të ardhshëm.

8. Importuesit e vegjël

Personat e tatueshëm që realizojnë një qarkullim më të vogël se 8 milionë lekë për çdo vit kalendarik, nuk janë të detyruar të regjistrohen për TVSH-në. Personat e tatueshëm që, kryejnë importe ose eksporte marrin NIPT për këto qëllime por, brenda vendit deklarojnë dhe paguajnë Tatimin mbi Biznesin e Vogël. Për të realizuar këtë bëjnë një deklaratë në organet tatimore ku tregojnë se duan të mbesin subjekte të tatimit mbi Biznesin e Vogël.

9. Llotaritë, lojrat e fatit, sallat e lojrave, etj.

Këto veprimtari janë furnizime shërbimesh të tatueshme dhe personat e tatueshëm që merren me to, nëqoftëse kryejnë një qarkullim më të madh se të tërë milionë lekë për vit kalendarik janë të detyruar të regjistrohen për TVSH. TVSH e llogaritur për këto furnizime, përcaktohet në bazë të vlefës së arketimeve gjithsej. Kurse TVSH e pagueshme do të llogaritet si diferencë e TVSH së

llogaritur si më lart më TVSH e paguar në blerje (në bazë të kopjeve origjinale të faturave të blerjes) nëqoftëse ka.

10. Eksportet

Në bazë të pikës "a" të nenit 31 të Ligjit, mallrat që eksportohen nga territori i Republikës së Shqipërisë, janë të tatueshme. Shkalla tatimore e aplikueshme është zero përqind. Si provë për të vërtetuar eksportet, do të shërbejë fatura dhe deklarata doganore e eksportit.

11. Faturat

11.1 Të dhënat që duhet të përmbajë një faturë tatimore.

Faturat janë dokumenti bazë për Tatimin mbi Vlerën e Shtuar. Ato përcaktojnë detyrimin tatimor të furnizuesit dhe shumën e tatimit të zbritshëm që do ti lejohet të kërkojë blerësi i regjistruar për TVSH.

Një person i tatueshëm i cili bën një furnizim (edhe nëqoftëse furnizimi është i përjashtuar apo me 0 përqind) detyrohet ti lëshojë personit që merr furnizimin (edhe nëqoftëse ai, pra blerësi, nuk është person i tatueshëm) një faturë tatimore (neni 36 paragrafi 1).

Fatura duhet të përmbajë :

- numrin rendor;
- numrin serial i parashtypur;
- datën e lëshimit;
- emrin, adresën, numrin e identifikimit të shitësit;
- emrin, adresën, numrin e identifikimit të blerësit, kur ai është person i tatueshëm me TVSH dhe kodin fiskal kur ai nuk është person i tatueshëm me TVSH por tatimpagues i tatimit mbi biznesin e vogël;

- përshkrimin e hollësishëm të mallrave të shitura ose të shërbimeve të kryera;
- sasinë e mallrave të shitura ose vëllimin e shërbimeve të kryera;
- çmimin për njësi pa TVSH;
- vlerën totale të transaksionit pa TVSH;
- shumën e TVSH (nëqoftëse zbatohet TVSH);
- vlerën totale me TVSH;
- cilësimin furnizim i përjashtuar apo me 0 përqind (nëqoftëse ai është përkatësisht i përjashtuar apo i tatueshëm me 0 përqind);

Fatura lëshohet në jo më pak se tre kopje dhe shpërndahet si më poshtë :

- Faqja 1 (origjinali) për blerësin;
- faqja 2, 3, etj. (kopjet) për shitësin.

Vetëm origjinali i faturës i jep të drejtë blerësit për të kredituar (zbritur) TVSH e paguar në blerje.

Nëqoftëse fatura nuk përmban të gjithë të dhënat e përcaktuara më lart, blerësi nuk ka të drejtë të kreditojë (zbresë) TVSH e paguar në blerje kurse shitësi nga ana e tij do të paguajë TVSH e detyrueshme për t'u paguar.

Në rastet kur një tatimpagues shet një sasi të konsiderueshme artikujsh në të njëjtën kohë e për të njëjtin klient, ai mund të lëshojë faturë kompjuterike. Por në këtë rast, faturën kompjuterike me të njëjtin numër duhet t'ia bashkëngjisë faturës tatimore të blerë nga D.P.T. Në këtë mënyrë për çdo klient lëshohet detyrimisht fatura tatimore e emëtuar nga organet tatimore, e cila do të plotësohet normalisht me të dhënat e shitësit dhe blerësit, ndërsa vlerën e transaksionit të kryer me klientin do t'a ketë totale.

Drejtori i Përgjithshëm i Tatimeve, ka të drejtë të lejojë mospërdorimin e faturave me numër serial te parashtypur. Personat e tatueshëm mund të kërkojnë tek Drejtori i Përgjithshëm duke treguar se sistemi i regjistrimeve është i kompjuterizuar, i aftë të prodhojë besueshmërisht fatura tatimore me nr serial për çdo transaksion të tatueshëm dhe që kanë një numër të konsiderueshëm klientesh konsumatore final. Dhënia e miratimit është një të drejtë por jo detyrim e Drejtorit të Përgjithshëm.

Në bazë të pikës 2 të nenit 28 të Ligjit, personi që kryen furnizime të tatueshme, detyrohet të njoftojë në mënyrë të dukshme nëpërmjet shpalljes, kontratës apo reklamës nëse çmimi i mallrave apo i shërbimeve të furnizuara ose çmimi që duhet të paguhet për furnizimin përfshin ose jo TVSH. Në rast se furnizimi i tatueshëm kryhet pa një shumë të ndarë e të identifikuar si pagesë e TVSH, vlera e tatueshme e tij është shuma që së bashku me TVSH e pagueshme mbi këtë vlerë është e barabartë me pagesën totale që bëhet për furnizimin.

11.2. Saktësimet

Nëqoftëse bëhet saktësim për një pagese të bërë për një furnizim pasi është lëshuar fatura, shitësi duhet të lëshojë një faturë shtesë.

Një saktësim kryhet kur:

- furnizimi nuk është i njëjtë me atë që ka kërkuar blerësi;
- mallrat janë dëmtuar apo shërbimi nuk është kryer mirë;
- çmimet ndryshojnë për çfarëdo arsye (zbritje për pagesë të menjëhershme, etj).

Nëqoftëse çmimi rritet apo ulet shitësi duhet të lëshojë një faturë shtesë. Fatura shtesë lëshohet në të njëjtën formë si fatura dhe duhet të tregojë:

- shumë qartë, në një vend të dukshëm fjalët "faturë shtesë";
- numrin rendor dhe numrin serial të faturës së parë të cilën saktëson;
- shumën në para të rritjes apo uljes të cmimit;
- arsyen e saktësimit sipas rasteve të përcaktuara më sipër.

11.3 Borxhi i keq

Kur furnizuesi nuk ka marrë një pagesë plotësisht apo pjesërisht për një furnizim të kryer, kemi të bëjmë me një borxh të keq. Në këto raste e drejta për të lëshuar një faturë të borxhit të keq, lind :

a) pasi borxhi bëhet një borxh i keq. Kjo fillon 6 muaj pas periudhës tatimore në të cilën tvsh është zbatuar.

b) pasi shitësi të ketë paraqitur të gjitha provat që kërkon organi tatimor për të vërtetuar se ai ka ndërmarrë të gjitha veprimet e duhura për të arkëtuar borxhin e keq.

Prova kryesore që detyrohet të paraqesë shitësi, është Vendimi i Gjykatës në të cilin vërtetohet se blerësi i tij është debitor dhe ka falimentuar, prandaj për këto arsye nuk mund t'i paguajë shitësit vlerën e furnizimit të marre. Pa këtë Vendim, organet tatimore nuk mundën në asnjë rast të pranojnë borxhin e keq si të tillë.

Në rastin e një borxhi të keq, shitësi duhet të lëshojë një faturë të borxhit të keq. Kjo faturë lëshohet në të njëjtën formë si një faturë normale. Ajo duhet të tregojë fjalët "borxh i keq", numrin rendor të faturës të parë me të cilën lidhet ky borxh dhe të tregojë që kreditimi i tatimit të blerësit duhet të zvogëlohet. Kjo faturë përdoret nga shitësi për të zvogeluar detyrimin për tvsh, ndërsa nga blerësi për të zvogeluar kreditimin e TVSH.

Kur vetëm një pjesë e vlerës së transaksionit nuk është arkëtuar, atëherë fatura duhet të tregojë shumën e pa arkëtuar të transaksionit dhe TVSH-së që i përket kësaj shume.

Për shembull në faturën e parë shuma për t'u arkëtuar;

përfshirë TVSH është 90 lekë

tvsh për t'u arkëtuar 10 lekë

shuma e arkëtuar 54 lekë

TVSH i arkëtuar 6 lekë

Në faturën e borxhit të keq:

shuma e paarkëtuar 36 lekë

TVSH për t'u kredituar (saktësuar) 10-6 = 4 lekë

Saktësimet mbi bazën e faturës të borxhit të keq regjistrohen nga shitësi në librin e shitjeve si paksim detyrimi për TVSH ndërsa nga blerësi në librin e blerjeve si pakësim kreditimi për tvsh.

Kur kreditimi për një borxh të keq lejohet dhe i gjithë ose një pjesë e këtij borxhi paguhet më vonë, shitësi duhet të lëshojë një faturë të re. Për lëshimin e kësaj fature zbatohen të njëjtat rregulla dhe fatura e re duhet të tregojë fjalët "borxh i keq i paguar" dhe numrin e "faturës të borxhit të keq" me të cilën ka lidhje.

11.4 TVSH i zbatuar nga një person i cili nuk është i regjistruar

Paragrafi 5 dhe 6 i nenit 36 të ligjit parashikon që, personi i cili nuk është i regjistruar dhe lëshon faturë me TVSH-në apo lë të kuptohet se ka zbatuar TVSH-në, paguan TVSH-në e treguar në faturën që ka lëshuar. Veç kësaj, masa e dënimit është e barabartë me shumën e TVSH të zbatuar.

12. Mbajtja e regjistrimeve

12.1 Libri i blerjeve

Libri i blerjeve është i detyrueshëm të mbahet nga të gjithë personat e tatueshëm. Ai duhet të tregojë në faqen e parë numrin e identifikimit dhe emrin e personit. Të gjitha faqet duhet të kenë numër rendor. Libri plotësohet çdo ditë. Në të regjistrohen për çdo transaksion furnizuesi dhe të

dhënat e faturës që paraqet transaksionin.

Në këtë liber regjistrohen data e lëshimit të faturës, numri rendor i faturës, numri serial i shtypur nga shtypshkronja ose nga tatimpaguesi kur i lejohet, te dhenat e deklaratës së importit, emri i shitësit dhe numri i identifikimit tatimor të tij.

Blerjet regjistrohen në vlerë totale e cila përfshin edhe tvsh (nëqoftëse ka) si dhe të ndara në blerje pa kreditim të tvsh dhe në blerje me kreditim të TVSH.

Blerjet me kreditim të tvsh regjistrohen të ndara në importe dhe blerje brenda vendit. Për çdo blerje me kreditim të tvsh personi regjistron vlerën e tatueshme dhe kreditimin e tatimit që i korespondon kësaj blerje.

Në fund të librit të blerjeve janë disa fletë inventari të cilat do të përdoren për të pasqyruar inventarin e mallrave në fund të vitit.

Një kopje e regjistrimeve mujore në librin e blerjeve do të paraqitet në zyrën e TVSH, në momentin që tërhiqet FDP-ja.

12.2 Libri i shitjeve

Libri i shitjeve është i detyrueshëm të mbahet nga të gjithë personat e tatueshëm. Ai duhet të tregojë në faqen e parë numrin e identifikimit dhe emrin e personit të tatueshëm. Të gjitha faqet duhet të kenë numër rendor. Libri plotësohet çdo ditë. Në të regjistrohen për çdo transaksion klienti dhe të dhënat e faturës që paraqet transaksionin.

Në librin e shitjeve regjistrohen data e lëshimit të faturës, numri rendor i faturës, numri serial i shtypur nga shtypshkronja ose nga tatimpaguesi kur i lejohet dhe data e numri i deklaratës doganore kur mallrat eksportohen, emri i klientit dhe numri i identifikimit të tij (nëqoftëse ka). Në të regjistrohet vlera totale e transaksionit përfshirë TVSH-në (nëqoftëse ka).

Shitjet regjistrohen të ndara në të përjashtuara, me zero përqind dhe të tatueshme. Për çdo shitje të tatueshme regjistrohen vlera e tatueshme dhe tatimi i zbatuar.

Një kopje përmbledhëse e regjistrimeve mujore në librin e shitjes do të paraqitet në zyrën e TVSH-së, në momentin që tërhiqet FDP-ja.

12.3 Regjistrimet elektronike

Regjistrimet (librat e shitjes dhe të blerjes) mund të mbahen edhe në kompjuter. Në këtë rast, personi i tatueshëm është i detyruar të lejojë hyrjen e organeve tatimore në çdo kompjuter ku janë mbajtur regjistrimet, për të kryer inspektime të ndryshme mbi regjistrimet e mbajtura.

Personat e tatueshëm për TVSH –në pajisen me fatura tatimore me numër serial të shtypur paraprakisht, në degët e tatim taksave ku ata janë të regjistruar. Këto janë të vetmet fatura që duhet të lëshohen nga personi i tatueshëm. Mund të përdoren dokumenta të tjera, në rastet kur personi i tatueshëm ka autorizimin me shkrim nga Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve për t'i përdorur këto dokumenta, me kusht që të përmbajnë të gjitha të dhënat e kërkuara në ligj dhe në udhëzimin në zbatim të tij.

Modeli i faturës, i librit të shitjes dhe i librit të blerjeve, përgatitur nga Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve kanë formën sipas formularit në faqet mbrapa.

13. Deklarimi

13.1 Deklarata dhe pagesa e tvsh

Deklarata e tatimit mbi vlerën e shtuar plotësohet në dy kopje dhe paraqitet nga personi i tatueshëm në degët përkatëse të Bankave, me të cilat DPT ka lidhur marrëveshje për pranimin e pagesave të TVSH-së. Pagesa bëhet në bankën që mbulon rrethin ku personi i tatueshëm është regjistruar, brenda 14 ditëve pas përfundimit të periudhës tatimore të paraqitur në deklaratë.

Punonjësi i bankës bën shënime në pjesën e tretë të dokumentit "pagesa" pastaj i kthen personit të tatueshëm kopjen e dytë. Në fund të çdo dite origjinalët e deklaratës dhe pagesës të TVSH mblidhen nga banka dhe ju dorëzohen organeve tatimore të rrethit përkatës për përpunim siç parashikohet në Marrëveshjet e lidhura midis Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve dhe Bankave përkatëse.

Personi i tatueshëm paraqet deklaratën e TVSH në bankë edhe nëqoftëse ai nuk ka për të paguar detyrim tatimor. Plotësimi i saktë i deklaratës, paraqitja dhe pagesa brenda afateve kohore të përcaktuara është detyrim ligjor për të gjithë personat e tatueshëm. Moszbatimi i këtij detyrimi ngarkon me përgjegjësi ligjore personin e tatueshëm dhe dënohet në bazë të ligjit për TVSH dhe të udhëzimit në zbatim të tij.

Deklarata përbëhet nga tre pjesë.

1. Pjesa e parë kërkon të dhëna për identifikimin e personit të tatueshëm.
2. Pjesa e dytë kërkon të dhëna për llogaritjen e detyrimit tatimor.
3. Pjesa e tretë është pagesa e tvsh e cila plotësohet nga banka.

Formulari i deklaratës dhe pagesës të tvsh paraqitet në faqen mbrapa:

14. Shitja me pakicë

Konsiderohen shitje me pakicë :

- të gjithë ato furnizime që bëhen për konsum përfundimtar,
- në ato sasi që nuk tejkalojnë nevojat private normale të konsumatorit, dhe
- që nuk rishiten.

Shitësit me pakicë janë të detyruar të lëshojnë fatura tatimore në këto raste:

- Në të gjitha furnizimet e mallrave e shërbimeve që kryhen nga
- persona të regjistruar për TVSH dhe që ushtrojnë aktivitet në
- hoteleri, restorante, tregti mobiljesh, tregti pajisjesh elektroshtëpiake, tregti kompjuterash

dhe pjesët e tyre, tregti pajisje të tjera elektronike dhe shitje materiale ndërtimi dhe hidrosanitare, pavarësisht nga vlera.

- Në të gjitha rastet e tjera kur vlera e faturës është më e madhe se 10000 lekë.
- Në të gjitha rastet kur blerësi është person i regjistruar për TVSH dhe kërkon faturë tatimore.
- Faturat duhet të regjistrohen një për një në librin e shitjeve.

Në çdo rast tjetër shitësit me pakicë lëshojnë kupona tatimore të arkave regjistruese ose dëftesa tatimore, sic përcaktohet në ligjin nr.7758 datë 12.10.1993 “Për dokumentimin dhe mbajtjen e llogarive për tatimet”. Kuponi tatimor dhe dëftesa tatimore nuk është i detyrueshëm të përmbajë përveç shumës totale të tij edhe TVSH-në e llogaritur. Për të gjetur shumën e TVSH-së të përfshirë në vlef të totale të kuponit, kjo vlef të shumëzohet me 16,666 përqind ose pjestohet me 6.

Në këto raste, regjistrimi në librin e shitjeve nga shitësit me pakicë do të bëhet në mënyrën e mëposhtme:

Totali i të ardhurave ditore duhet të regjistrohet çdo ditë. Në kolumnën TVSH-së të librit të shitjeve do të shënohet shuma e TVSH së mbledhur e cila është rezultat i produktit të totalit të shitjeve me TVSH-në shumëzuar me 16.666 përqind ose i pjestimit të totalit të shitjeve me TVSH me 6.

Të ardhurat ditore duhet të mbështeten nga dokumenta justifikuese që dëshmojnë për saktësinë e tyre, të tilla si kuponat e arkave regjistruese dhe dokumenta të tjera në mbështetje të legjislacionit në fuqi.

Libri i blerjeve mbahet njëlloj si të gjithë personat e tjerë të tatueshëm dhe po kështu regjistrimet në librin e shitjeve për faturat tatimore.

15. Lidhjet midis administratës tatimore dhe administratës doganore

Organet tatimore janë të detyruar t'i japin organeve doganore informacion për transaksionet që lidhen me importin apo eksportin e mallrave të kryer nga personat e tatueshëm. Organet doganore janë të detyruara t'i japin organeve tatimore informacion për personat e tatueshëm importues apo eksportues dhe për TVSH e mbledhur në importe me qëllim të kontrollit të kryqëzuar të informacionit.

Në zbatim të Akt-marëveshjes, dt 2.07.1999, nr 2575 prot, të nënshkruar ndërmjet DPT dhe DPD-së duhet:

1) Të bëhet kontrolli i identitetit të çdo tatimpaguesi importues ose eksportues në momentin e zhdoganimit të mallrave, për të mënjeluar tërësisht NIPT-et dhe certifikatat e regjistrimit fallso dhe përdorimin e jashtëligjshëm të tyre nga subjektet kontrabandiste.

2) Në asnjë rast të mos lejohet kryerja e praktikës së importit apo eksportit nëse tatimpaguesi nuk paraqet njëkohësisht kopjen e noterizuar të certifikates së NIPT-it dhe origjinalin e certifikatës së regjistrimit të vitit përkatës të organit tatimor të rrethit. Një fotokopje e këtyre dokumentave depozitohet në dosjen e praktikës. Në deklaratën doganore të shënohet detyrimisht edhe NIP-in (që merret nga certifikata e NIPT-in) dhe kodi fiskal i tatimpaguesit (që merret nga certifikata e regjistrimit).

3) Për çdo praktikë importi apo eksporti , në doganat që janë të pajisura me kompjuter të bëhet në çdo rast krahasimi i NIPT-ja të paraqitur nga subjekti me NIPT e hedhur në kompjuterin e doganës. Në doganat e tjera, të bëhet verifikimi me listën e tatimpaguesve, që DPT u dërgon këtyre degëve. Në raste paqartësie, të krijohen lidhje direkte me DPT dhe DPD.

16. Amballazhet qarkulluese

Shitja e amballazheve qarkulluese që, faturohen bashkë me mallin është furnizim i tatueshëm

dhe mbi to llogaritet TVSH. Për sasinë e amballazheve që do të kthehen, kthyesi nëse është person i tatueshëm për TVSH-në, detyrohet të bëjë një faturë tatimore me TVSH. Nëse personi që ka blerë mallrat së bashku me amballazhin nuk është person i tatueshëm për TVSH, atëherë shitësi lëshon për veten e tij një faturë përmbledhëse tatimore me TVSH, e cila plotësohet në bazë të të dhënave të faturave të thjeshta (jo tatimore por me identitete të sakta dhe kodin fiskal përkatës) që u janë lëshuar atyre nga kthyesit e amballazhit qarkullues.

17. Kreditimi i tatimit

Përmbajtja

TVSH e kreditueshme (i zbritshëm) është shuma e TVSH që, personi i tatueshëm paguan në momentin që ai blen mallra apo shërbime brenda vendit, si dhe shuma e TVSH-së që ai ka paguar për importet e bëra, me kushtin që, këto furnizime t'i shërbejnë vetëm furnizimeve të tatueshme që do të bëjë ky person i tatueshëm.

Nëse furnizimet e marra ose importet e bëra i shërbejnë furnizimeve të përjashtuara që mund të bëjë personi i tatueshëm, nuk lejohet kreditimi i TVSH se paguar në lidhje me furnizimet e marra për këto qëllime.

Kur furnizimet që merr një person i tatueshëm, qoftë duke blerë brenda vendit qoftë duke importuar, nuk janë të destinuara për ushtrimin e një veprimtarie ekonomike, sipas nenit 17 "Veprimtaria ekonomike", ai nuk ka të drejtë të kreditojë (zbresë) TVSH e paguar për këto blerje ose importe.

Nëse personi i tatueshëm i përdor furnizimet e marra ose importet e bëra edhe për qëllime të furnizimeve të tatueshme edhe për qëllime të furnizimeve të përjashtuara njëkohësisht, atëherë kreditimi i tatimit të paguar do të bëhet përpjestimisht sipas paragrafit 11.1 të po këtij Udhëzimi.

Forma

Kreditimi i TVSH-së paguar në blerje do të kërkohet mbi bazën e faturës tatimore origjinale të leshuara sipas nenit 36. Pa këtë faturë nuk mund të zbritet TVSH e paguar në blerje.

Për të kredituar TVSH e paguar në import tatimpaguesit duhet të zotërojnë deklaratën doganore origjinale të importit.

Koha

Kreditimi i tatimit për një periudhë tatimore është totali i TVSH i zbatuar në lidhje me:

a) të gjitha furnizimet e tatueshme të bëra për personin e tatueshëm gjatë kësaj periudhe tatimore nga persona të tjerë të tatueshëm.

b) të gjitha importet e mallrave të bëra nga personi i tatueshëm gjatë kësaj periudhe tatimore.

Periudha tatimore, sipas nenit 38, është muaji kalendarik. TVSH e hyrjeve nuk mund të zbritet përpara periudhës të cilës i përket. TVSH e hyrjeve mund të paraqitet si e kreditueshme vetëm brenda 12 periudhave tatimore, pas kësaj periudhe tatimpaguesi nuk ka të drejtë të kreditojë më (pas kësaj regjistrohet si blerje me TVSH jo të zbritëshme). TVSH-ja e hyrjeve regjistrohet në periudhën tatimore në të cilën po kërkohet kreditimi. Kreditimi i TVSH së hyrjeve jo në periudhën përkatëse dënohet sipas paragrafit 2 të pikës 21.6 të këtij udhëzimi.

Kreditimi në ratet e eksporteve

Në rastet kur eksportuesit zotërojnë Deklaratën (shqiptare) Doganore të Eksportit (DDE), origjinale ose në mungesë të saj fotokopje të legalizuara nga organet doganore, bazuar në ligjin "Për TVSH", neni 33, kanë të drejtë të kreditojnë TVSH-në e paguar në blerjet që i shërbejnë eksporteve. Në këto raste, organet tatimore njohin si të zbritëshme TVSH e paguar në blerjet e bëra në funksion të eksporteve të kryera ose për tu kryer (fatura tatimore origjinale të kontrolluara nga organet tatimore).

18. Kreditimi i pjesshëm i tatimit

Në mbështetje të nenit 33 pika 4, nëqoftëse një furnizim malli apo shërbimi përdoret pjesërisht për qëllime të furnizimeve të tatueshme të bëra ose për t'u bërë dhe pjesërisht për furnizime të përjashtuara, lejohet vetëm një pjesë e kreditimit të tatimit. Llogaritja e kreditimit të pjesshëm bëhet në bazë të përqindjes të kreditimit

18.1.1 Përqindja e kreditimit të Tatimit mbi Vlerën e Shtuar.

Kjo përqindje do të llogaritet si raport i shumës pa përfshirë tvsh të furnizimeve të tatueshme dhe eksporteve në numërues me qarkullimin gjithsej pa përfshirë tvsh në emërues

Përqindja e kreditimit =
$$\frac{\text{qarkullimi i tatuesh} + \text{eksporte}}{\text{eksporte} + \text{furniz. të përjashtuara}}$$

Llogariten dy përqindje kreditimi:

1. përqindja fillestare dhe
2. përqindja përfundimtare.

18.1.2 Periudha që duhet të merret për llogaritjen e përqindjes të kreditimit

Periudha që duhet të merret për llogaritjen e përqindjes fillestare të kreditimit të tatimit është viti i mëparshëm kalendarik. Nëqoftëse personi është në vitin e parë të regjistrimit, ai duhet të bëjë një vlerësim të përqindjes me gjykimin e tij. Po kështu për vitin e parë të vënies në zbatim të tvsh kjo përqindje përcaktohet nga vetë personi.

Periudha që merret për bazë në llogaritjen e përqindjes përfundimtare të kreditimit është viti kalendarik në të cilin është bërë blerja (furnizimi i mallit apo shërbimit).

Veprimet për llogaritjen e përqindjes të kreditimit dhe saktësimi i TVSH për t'u kredituar duhet të pasqyrohen në librin e blerjeve në periudhën kur bëhen llogaritjet.

18.1.3 Rregullimi përfundimtar

Në janar të vitit pasardhës kalendarik, personi i tatueshëm duhet të rillogarisë përqindjen përfundimtare të kreditimit të tvsh që i takon furnizimeve të tatueshme, sipas qarkullimit të realizuar në fakt.

Rregullimi përfundimtar do të bëhet nëqoftëse përqindja përfundimtare e kreditimit ndryshon nga përqindja fillestare e kreditimit të zbatuar gjatë vitit me më shumë se 20%.

Nëqoftëse ndryshimi nuk kalon 20%, atëherë kreditimi fillestar nuk ndryshon.

Psh. në gjashtëmujorin e dytë 1996, (qysh nga data e zbatimit të TVSH), qarkullimi gjithsej pa tvsh është 5 milionë lekë, nga i cili:

- furnizime të tatueshme 2,5 milione lekë dhe
- furnizime të përjashtuara 2,5 milione lekë.

Përqindja e kreditimit të tatimit është:

$$2,5 \text{ milione} = 50\%$$

5 milione

Në 1997 qarkullimi gjithsej pa tvsh është 7000000 lekë nga i cili

- furnizime të tatueshme 2 milion lekë
- furnizime të përjashtuara 5 milionë lekë

Përqindja e kreditimit të tatimit është:

$$2 \text{ milione} = 28.5\%$$

7 milione

Në mars 1997 blihet një banak me një vlerë 10 mijë lekë. TVSH i paguar është 1250 lekë. Në këtë kohë personi i tatueshëm mund të llogaritë vetëm përqindjen fillestare të kreditimit atë të vitit 1996. Prandaj kreditimi i pjesshëm i tatimit do të llogaritet me përqindjen fillestare të kreditimit.

$$1250 \times 50\% = 625 \text{ lekë}$$

Në janar 1998 do të bëhet rregullimi përfundimtar i kreditimit të pjesshëm të kërkuar sepse përqindja fillestare me të cilën është llogaritur kreditimi i pjesshëm i tatimit ndryshon nga përqindja përfundimtare e vitit 1997 me më shumë se 20%.

$$\text{Kreditimi përfundimtar i TVSH-së } 1250 \times 28.5\% = 356 \text{ lekë}$$

Kreditimi fillestar i tvsh 625 lekë

$$\text{Rregullimi në minus } 625 - 356 = 269 \text{ lekë}$$

Veprimet për rregullimin përfundimtar të kreditimit pasqyrohen në librin e blerjeve në janar të vitit pasardhës kalendarik dhe raportohen në deklaratën e këtij muaji.

Në deklaratën e muajit janar 1998 kreditimi i tvsh-së duhet të pakësohet me 269 lekë.

18.1.4 Aktivitetet e qëndrueshme

Për aktivitetet e qëndrueshme rregullimi i kreditimit të pjesshëm do të bëhet me 2 mënyra.

Mënyra e parë është ajo e përshkruar në paragrafin e mësipërm për furnizimet e zakonshme të mallrave dhe shërbimeve.

Mënyra e dytë do të përdoret vetëm në rastet kur ëmimi i aktivitetit të qëndrueshëm është më i madh se 1,000,000 lekë (pa TVSH) dhe ndryshimi i përqindjes fillestare të kreditimit me përqindjen përfundimtare është me i madh se 20 %. Kjo mënyrë mban parasysht afatin e amortizimit të aktiveve të qëndrueshme. Në këto raste, vetëm për qëllime të tvsh periudha e amortizimit të aktivitetit të qëndrueshëm do të merret 5 vjet.

P. sh. përqindja e kreditimit të tatimit për vitin 1996 është 60%. Në mars të vitit 1997 blihet një aktiv i qëndrueshëm me një vlefë pa tvsh prej 2 milione lekë. TVSH i paguar për aktivin e

qëndrueshëm 250 mijë lekë kreditimi i pjesshëm me përqindjen fillestare:

$250 \text{ mijë} \times 60\% = 150 \text{ mijë lekë.}$

Përqindja e kreditimit të tvsh-së për vitin 1997 është 30%.

Kreditimi përfundimtar i tvsh- së është $250 \text{ mijë} \times 30\% = 75 \text{ mijë lekë.}$

Kreditimi fillestar i TVSH është 150 mijë lekë.

Rregullimi i kreditimit në minus = $150 \text{ mijë} - 75 \text{ mijë} = 75 \text{ mijë lekë.}$

Ky rregullim do të bëhet në deklaratën e janarit 1998.

Përqindja kreditimit për vitin 1998 është 55%.

Ndryshimi i përqindjes të kreditimit të vitit 1998 me përqindjen e kreditimit të vitit 1997 është më i madh se 20%.

Ndryshimi është:

$55\% - 30\% = 25\%$

Rregullimi i kreditimit në plus llogaritet

(kreditimi përfundimtar x koeficientin e amortizimit vjetor) x ndryshimi i përqindjes të kreditimit të vitit 1998 nga përqindja e kreditimit të vitit 1997

$(75\,000 \times 1/5) \times 25\% = 3\,750 \text{ lekë}$

Ky rregullim do të bëhet në deklaratën e janarit 1999.

Përqindja e kreditimit për vitin 1999 është 40%. Ndryshimi i saj me përqindjen e vitit 1998 nuk i kalon 20%. $(40\% - 25\%) = 15\%$

Rregullimi i kreditimit = 0

Përqindja e kreditimit për vitin 2000 është 42%.

Rregullimi i kreditimit = 0

Përqindja e kreditimit për vitin 2001 është 60%.

Rregullimi i kreditimit = 0

Rregullimi i fundit i kreditimit është 3750 leke.

18.1.5 Ndryshimet përdorimit aktiveve qëndrueshme.

Nëqoftëse aktivet e qëndrueshme të përdorura për veprimtari të tatueshme ose për eksporte përdoren më vonë për veprimtari private, i jepen një veprimtarie të përjashtuar ose shiten dhe shitja nuk është e tatueshme, rregullimi i kreditimit fillestar të marre do të bëhet vetëm nëqoftëse aktivi kapital ndryshon përdorimin brenda 5 vjetëve nga data e blerjes ose e përfitimit dhe nëqoftëse çmimi i aktivit i tejkalon 1 milion leke pa tvsh. Rregullimi bëhet duke përdorur koeficientin e amortizimit vjetor që merret 1/5. Viti kalendarik i papërfunduar do të merret si vit i plotë. Veprimet e saktësimit të kreditimit fillestar duhet të pasqyrohen në librin e blerjeve.

Psh. një firmë blen në gusht 1996 një aktiv të qëndrueshëm me një vlerë 2 milione lekë. Kreditimi fillestar është 400 mijë lekë.

Në vitin 1998 kjo firmë e ndalon veprimtarinë e saj ekonomike dhe e mban aktivin e qëndrueshëm për përdorim privat.

Rregullimi i kreditimit do të bëhet duke mbajtur parasysh 2 vjetët e mbetur nga të pesë vitet e amortizimit total të tij në të cilat ky aktiv i qëndrueshëm nuk do të përdoret për veprimtari ekonomike.

$400 \text{ mijë} \times 2/5 = 160 \text{ mijë lekë.}$

Të gjitha këto rregullime duhet të përshkruhen qartë në librin e blerjeve dhe të paraqiten në deklaratën tatimore.

18.1.6 Furnizimet të cilët përdoren edhe në veprimtarinë ekonomike edhe në veprimtari jo ekonomike psh për qëllime private.

Në këto raste do të lejohet kreditimi i një pjesë të tatimit të paguar në blerje, nëse personi ka dokumenta ku pasqyrohet saktë pjesa e shpenzimeve që është e lidhur me veprimtarinë ekonomike.

18.2 Llojet e furnizimeve të tatueshme dhe importimeve për të cilat nuk lejohet kreditimi

Në mbështetje të nenit 33 pika 5 kreditimi i tatimit nuk lejohet për:

1) të gjitha llojet e shpenzimeve të karburantit përveç:

- Kur qëllimi i veprimtarisë ekonomike është blerja e karburantit me qëllim për ta shitur atë;

- me autorizim me shkrim nga Drejtori i Përgjithshëm i Tatimeve, kur karburanti i domosdoshëm për të ushtruar veprimtari industriale, zë një vend të konsiderueshëm në shpenzimet e bëra nga personi i tatueshëm.

2) Shpenzimet për udhëtime e dieta, strehimin në hotele dhe veprimtari çlodhese gjatë ushtrimit të veprimtarisë ekonomike.

3) Shpenzimet për autovetura përveç:

- kur qëllimi i veprimtarisë ekonomike është blerja e autoveturave vetëm me qëllim për ti shitur ato;
- kur përdorimi i veturave, është i vetmi qëllim i veprimtarisë ekonomike (psh dhënia me qira, sherbimi i taksive, ambulancave).

4) të gjitha sherbimet në lidhje me shpenzimet e përmendura në paragrafët (a), (b), (c)

19. Rimbursimet

Në zbatim të nenit 50 të Ligjit, personi i tatueshëm ka të drejtë të kërkojë rimbursimin e teprikes kreditore të TVSH, kur ka mbartur një shumë kreditimi tatimor gjatë 6 muajve radhazi dhe kur kjo tepricë është më e madhe se 400,000 lekë.

Kur tatimpaguesi plotëson kushtet e mësipërme, ai plotëson formularin "Kërkesë për Rimbursim" dhe e dërgon atë në zyrën e TVSH së rrethit. Zyra e TVSH, është e detyruar të verifikojë në vend saktësinë e shumës së rimbursimit të kërkuar dhe e miraton atë brenda 30 ditësh nga data e paraqitjes së kërkesës për rimbursim. Zyra e TVSH-së rrethit harton në dy kopje listën e rimbursimeve të cilën ia dërgon degës përkatëse të Bankës përkatëse. Kësaj liste të nënshkruar nga përgjegjësi i zyrës së TVSH i bashkëngjiten urdhër xhirimet përkatëse për çdo rast rimbursimi të miratuar dhe të përfshirë në listë. Urdhër xhirimet do të nënshkruhen nga kryetari i degës së tatimeve të rrethit.

Rimbursimet do të kryhen vetëm nga dega e Bankës përkatëse të rrethit, ku personi i tatueshëm është i regjistruar për TVSH. Pasi të jetë bërë rimbursimi, njera kopje e listës së rimbursimeve do ti kthehet degës së tatimeve. Çdo rimbursim përmban datën e kryerjes dhe nënshkruhet nga nëpunësi i degës së bankës.

Në zbatim të Dekretit të Presidentit Nr. 1582, datë 15.08.1996 për rastet kur në marrëveshjet financiare të ratifikuara në Kuvend ose të miratuara nga Qeveria në formën e granteve parashikohet mospërdorimi i burimeve financiare të huaja për të paguar taksa e tatime, duke përfshirë tatimin mbi vlerën e shtuar, tatimi i paguar do t'u rimbursohet financuesve të huaj nga administrata tatimore brenda 45 ditëve.

Procedurat e rimbursimit të TVSH së paguar si më lart do të jenë si më poshtë:

19.1. Kur TVSH paguhet direkt nga donatori

Kur TVSH paguhet direkt nga njësia zbatuese e donatorit apo e projektit në Shqipëri si për blerjet brenda vendit ashtu dhe për importet, njësia paraqet në zyrën e TVSH-së së rrethit përkatës (ku ka qendrën njësi zbatuese e projektit) këtë dokumentacion:

- Kërkesën për rimbursim ku theksohet shuma e rimbursimit që kërkohet, veprimtaria e kryer, arsyet për rimbursim, etj.

- Kopjen e noterizuar në gjuhën shqipe të marrëveshjes së ratifikuar në Kuvend ose të Marrëveshjes së miratuar nga Qeveria. Marrëveshja duhet të përmbajë emërtimin e projektit apo të projekteve, shumën totale për secilin prej tyre, shumën e mbetur nga 1 korriku e më pas, afatin kohor të fillimit e të përfundimit të projektit. Kopja e marrëveshjes shoqërohet edhe me listën (emrin dhe mbiemrin) e përfaqësuesve zyrtar të çdo projekti.

- Deklaratën mujore të TVSH, teprica kreditore e të cilës (kutia 22) duhet të jetë e barabartë me shumën e TVSH që kërkohet të rimbursohet.

- Faturat origjinale të blerjes (në rastin e blerjeve brenda vendit) dhe deklaratat origjinale doganore (për rastet e importeve). Si faturat ashtu dhe deklaratat doganore të importit duhet të përmbajnë në mënyrë shumë të dukshme shënimin: "Blerja/importi bëhet në kuadrin e marrëveshjes së ratifikuar në Kuvend ose të miratuar nga Qeveria me Nr. --, datë __/__/199__ dhe për qëllimet e përcaktuara në këtë marrëveshje". Ky shënim do të bëhet nga përfaqësuesi zyrtar i njësisë së zbatimit të projektit i njohur nga zyra e TVSH (në bazë të listës së mësipërme) i cili veç kësaj duhet të shënojë në faturë edhe emrin, mbiemrin dhe nënshkrimin e tij.

19.2. Në rastet kur TVSH paguhet nga sipërmarrësit e punimeve për zbatimin e projekteve

Kryerja e punimeve për zbatimin e projekteve do të ngarkohet kurdoherë me TVSH, e cila në çdo rast do të paguhet nga shoqëria sipërmarrëse e punimeve për zbatimin e projektit. Por kjo TVSH do ti jepet atij (përkundërt paraqitjes së situacionit me TVSH) ose nga donatori i huaj (kur ky pranon një gjë të tillë) ose nga burime të brendshme (kur donatori nuk pranon).

a. Kur donatori pranon të financojë edhe TVSH.

Në këtë rast shoqëria sipërmarrëse e punimeve për zbatimin e projektit është e detyruar të aplikojë TVSH mbi vlerën e situacionit të punimeve. Nga kjo TVSH të zbresë TVSH-në e paguar në

blerjet që bën shoqëria dhe diferenca përfaqëson TVSH e pagueshëm nga kjo shoqëri.

- Kopjen origjinale të situacionit të punimeve shoqëria sipërmarrëse e punimeve është e detyruar t'ia paraqesë njësisë zbatuese të projektit. Kjo e fundit (njësia zbatuese e projektit) paraqet në zyrën e TVSH-se së rrethit përkatës (ku ka qendrën njësia zbatuese e projektit) këtë dokumentacion:

- Kërkesën për rimbursim ku theksohet shuma e rimbursimit që kërkohet, veprimtaria e kryer, arsyet për rimbursim, etj.

- Kopjen e noterizuar në gjuhën shqipe të marrëveshjes së ratifikuar në parlament ose të marrëveshjes së miratuar nga qeveria. Marrëveshja duhet të përmbajë emërtimin e projektit apo të projekteve, shumën totale për secilin prej tyre, shumën e mbetur nga 1 korriku e më pas, afatin kohor të fillimit e të përfundimit të projektit. Kopja e marrëveshjes shoqërohet edhe me listën (emrin dhe mbiemrin) e përfaqësuesve zyrtar të çdo projekti.

- Deklaratën mujore të TVSH, teprica kreditore e së cilës (kutia 22) duhet të jetë e barabartë me shumën e TVSH që kërkohet të rimbursohet.

- Kopjen origjinale të situacionit të punimeve e cila duhet të përmbajë në mënyrë shumë të dukshme shënimin : "Situacioni është hartuar në kuadrin e marrëveshjes së ratifikuar në Kuvendin Popullor ose të miratuar nga Qeveria me Nr. __, datë __/__/199__ dhe për qëllimet e përcaktuara në këtë marrëveshje". Ky shënim do të bëhet nga përfaqësuesi zyrtar i njësisë së zbatimit të projektit i njohur nga zyra e TVSH (në bazë të listës së mësipërme) i cili veç kësaj duhet të shënojë në faturë edhe emrin, mbiemrin dhe nënshkrimin e tij.

b. Kur donatori nuk pranon financimin e TVSH.

Në rastet kur donatori nuk pranon të financojë pagimin e TVSH, do të veprohet në përputhje me Vendimin e Këshillit të Ministrave Nr. 509, datë 12.08.1996. Në bazë të këtij Vendimi TVSH do të financohet nga përfituesi apo investitori vendas i projektit dhe do të paguhet nga shoqëria sipërmarrëse e punimeve për zbatimin e projektit.

19.3 Rimbursimi i eksportuesve

Për qëllime të përfuturit të rimbursimit sipas nenit 50, paragrafi 4, do të quhen eksportues ajo kategori tatimpaguesish që :

a) eksporton sipas kuptimit të nenit 181 dhe 182 të Kodit Doganor.

b) vlera e eksporteve të bëra në një muaj përbën më shumë se 50% të vlerës totale të shitjeve duke përfshirë eksportet.

Teprica kreditore, që do të kërkohet si e rimbursueshme , duhet të plotësoje dy kushte në të njëjtën kohë:

a) të llogaritet si produkt i koeficientit N me totalin e TVSH të paguar në blerje, ku N të jetë më i madh se 50% .

$$N = \frac{\text{Vlera totale e eksporteve të një muaji}}{\text{Vlera totale e shitjeve të një muaji (përfshirë eksportet, por jo vlerën e faturave të bëra nën skemën e pagesës së shtyrë)}}$$

Vlera totale e shitjeve të një muaji (përfshirë eksportet, por jo vlerën e faturave të bëra nën skemën e pagesës së shtyrë)

a) të jetë më shumë se 400 000 lekë.

Rimbursimi në rastet e eksporteve

Në rastet e eksporteve, personi i tatueshëm që do të kërkojë rimbursimin duhet t'i paraqesë organeve tatimore deklaratën doganore origjinale të importit në vendin pritës të mallit. Në mungesë të saj mund të paraqesin kopjen e deklaratës të konfirmuar nga autoritetet doganore të vendit importues ose të noteruara atje.

Rimbursimi i tepricës kreditore të subjekteve eksportues, nëse këto të fundit nuk paraqesin dokumentacionin e përshkruar në këtë paragraf, nuk mund të bëhet.

20. Interesat

Kur një person i tatueshëm nuk paguan shumën e plotë të TVSH të detyrueshëm brenda datës të përcaktuar në ligj, detyrohet të paguajë interesa mbi shumën e TVSH të papaguar nga

data në të cilën pagesa ka qenë e detyrueshme deri në datën në të cilën ajo kryhet.

Interesi për mospagimin e tvsh brenda datës të detyrueshme llogaritet 5% për muajin e parë apo një pjesë të tij dhe 2 % për muajt pasardhës ose pjesë të tyre bazuar në tatimin e papaguar në datën që interesi llogaritet. Por interesi minimal i zbatuar do të jetë 10% e tatimit të papaguar.

Interesi zbatohet automatikisht dhe nuk hiqet nga asnjë autoritet.

Në zbatim të ligjit Nr.8714 dt.15.12.2000, kur :

a. Organet tatimore bëjnë një rimbursim të TVSH-së për një personi pasojë e rishqyrtimit ose ankimit në bazë të nenit 52, ato paguajnë interesa sipas përqindjeve të përcaktuara në nenin 49, vetëm kur rimbursimi bëhet më vonë se një vit pas datës kur personi ka paguar TVSH, dhe këto interesa llogariten qysh nga data kur vendimi gjyqësor ka marrë formën e prerë e deri në datën e rimbursimit.

b. Organet tatimore nuk bëjnë rimbursimin e TVSH-së kategorisë së eksportuesve të përcaktuar në VKM 49 dt.26.01.2001, brenda 30 ditëve nga data e paraqitjes së kërkesës, ato paguajnë interesa për shumën e rimbursimit, sipas përqindjeve të përcaktuara në nenin 49 të Ligjit 7928 “Për TVSH”.

21. Dënimet

21.1 Mosregjistrimi

1) Kur një person i tatueshëm nuk është regjistruar dhe nëqoftëse ai nuk kërkon të regjistrohet brenda 10 të ditëve, detyrohet paguajë një gjobë prej 100,000 lekë.

2) Organet tatimore regjistrojnë nga zyra këtë kategori personash të tatueshëm.

3) Kryetari i degës së tatimeve ka të drejtë që, nëqoftëse personi i tatueshëm nuk reagon ndaj regjistrimit, duke deklaruar dhe paguar,

- të vendosë sekuestro mbi mallra, materiale dhe aktive të tjera të përdorura për veprimtarinë ekonomike,

- të urdhërojë mbylljen e njësisë, dyqanit, magazinës,

- të publikojë emrin e personit të tatueshëm dhe shkeljen që ai ka kryer.

3) Kryetari i degës së tatimeve ka të drejtë të urdhërojë forcat e Policisë Tatimore të detyrojnë zbatimin e masave të parashikuara në paragrafin 2).

4) Kur një person i tatueshëm jep të dhëna të gabuara gjatë regjistrimit, nuk njofton ndryshimet apo nuk kërkon të çregjistrohet detyrohet të paguajë një gjobë prej 50,000 lekë.

21.2 Shkeljet në lidhje me faturën tatimore

1) Kur një person i tatueshëm konstatohet se nuk ka lëshuar faturë tatimore, ai është i detyruar të lëshojë menjëherë faturë të rregullt tatimore si dhe të paguajë përveç shumës së TVSH që lidhet me atë furnizim edhe një dënim të barabartë me shumën e kësaj TVSH-je.

2) Një person, i cili lëshon një faturë pa informacionin e plotë të parashikuar në ligjin për TVSH, që nuk vendos NIPT-in e vërtetë të blerësit dhe identitetet e sakta të tij, që zbaton tvsh në një furnizim në një kohë që ky person nuk është i regjistruar për TVSH, detyrohet të paguajë një dënim të barabartë me shumën e TVSH të zbatuar në atë furnizim, përveç tvsh të zbatuar në atë furnizim.

3) Kryetari i degës së tatimeve, nëqoftëse personi i tatueshëm nuk lëshon faturë tatimore më shumë se një herë apo personi lëshon më shumë se një herë faturë tatimore pa qenë i regjistruar ka të drejtë:

- të vendosë sekuestro mbi mallra, materiale apo ndonjë aktiv tjetër që përdoret në veprimtarinë ekonomike;

- të urdhërojë mbylljen e dyqaneve apo magazinave;

- të publikojë emrin e personit të tatueshëm dhe shkeljen e tij.

4) Kryetari i Degës së Tatimeve ka të drejtë të urdhërojë forcat e policisë tatimore që të detyrojnë zbatimin e dispozitave të parashikuara në paragrafin(3).

5) Kur një person i tatueshëm nuk lëshon një faturë në formën e parashikuar në ligjin për TVSH dhe në udhëzimin në zbatim të tij, ai detyrohet të lëshojë menjëherë faturën e rregullt si dhe të paguajë përveç TVSH që duhej zbatuar për atë furnizim edhe një dënim të barabartë me shumën kësaj TVSH-je.

21.3. Deklarimi

1. Kur një person i tatueshëm nuk bën deklarin brenda 15 ditëve nga data ligjore apo deklaron jo në formën e parashikuar nga Ligji për TVSH, detyrohet të paguajë një dënim prej 20% të tatimit për t’u paguar por jo më pak se 10000 lekë.

2. Kur një person i tatueshëm nuk bën deklarin brenda 30 ditëve nga data ligjore, detyrohet të paguajë një dënim në masën 50% të tatimit të detyrueshëm, por jo më pak se 25000 lekë.

21.4 Gjopa për pagesë të vonuar

1. Kur një person i tatueshëm nuk paguan TVSH e detyrueshëm brenda 15 diteve nga data ligjore, detyrohet të paguajë një gjobë në masën 20% të tatimit të detyrueshëm të papaguar, përveç interesit.

2. Kur një person i tatueshëm nuk paguan brenda 30 ditëve nga data ligjore, detyrohet të paguajë një gjobë në masën 50% të tatimit të papaguar, përveç interesit.

Nëqoftëse personi i tatueshëm bën dy shkelje njëkohësisht, edhe mosparaqitje të deklaratës edhe mospagesë të tatimit zbatohet vetëm dënimi i vendosur për deklarimin.

21.5 Deklarimet fallco

Kur tvsh i treguar si i pagueshëm në një deklaratë është më pak se sa tvs-ja që duhet të ishte treguar si i tillë dhe kjo konsiderohet fshehje me dashje, zbatohet një dënim në masën 50% të diferencës të padeklaruar.

21.6 Dënime të tjera

1. Kur një person i tatueshëm nuk mban regjistrimet në formën dhe mënyrën e parashikuar në ligj dhe udhëzimin në zbatim të tij, nuk jep regjistrimet që i kërkohen, apo nuk jep informacionin e detyrueshëm, detyrohet të paguajë një gjobë prej 50000 lekë.

2. Kur një person nuk deklaron si të kreditueshme në periudhën përkatëse TVSH në hyrje, dënohet në masën 10% të kësaj TVSH.

3. Kur një person i tatueshëm nuk lejon hyrjen dhe inspektimin nga ana e organeve tatimore, apo kur një person direkt apo indirekt, vetë ose nëpërmjet një personi tjetër pengon ose përpiket të pengojë veprimet e organeve tatimore sic parashikohen në ligj dhe udhëzimin e tij detyrohet të paguajë një gjobë deri në 1,000,000 lekë të vendosur nga Drejtori i Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve.

22. Veprimet për mbledhjen e tatimit

TVSH e pagueshme, duhet paguar brenda 30 ditëve nga data e bërjes së njoftim vlerësimit tatimor, nga organet tatimore.

Interesat dhe dënimet janë të detyrueshme për t'u paguar dhe mblidhen si TVSH –ja. Organet tatimore ndërmarrin veprimet e nxjerrjes me forcë të TVSH se detyrueshme së bashku me interesat dhe gjobat. Për këtë zbatojnë dispozitat e nenit 54 të Ligjit “Për TVSH”, paragrafin 2(a,b).

Drejtori i Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve urdhëron forcat e

Policisë Tatimore për zbatimin e këtij neni.

23. Ankimimi

1) Çdo person ka të drejtë të ankojë rezultatet e vlerësimit tatimor të bërë nga organet tatimore sipas nenit 41.

2) Shkalla e parë e ankimit (administrative) është në Drejtorinë e Përgjithshme të Tatimeve.

3) Shkalla e dytë e ankimit është në Gjykatë.

4) Personi që ankohet në DPT, duhet të plotësojë njëkohësisht 2 kushte:

- të ankohet brenda 30 ditëve nga data e bërjes së vlerësimit

- të paguajë brenda 30 ditëve nga data e bërjes së vlerësimit detyrimin e TVSH (pa interesa dhe gjoba).

5) Drejtori i Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve ka të drejtë të heqë tërësisht ose pjesërisht dënimet, përveç interesave, nëse personi i tatueshëm ka:

- paguar TVSH e detyrueshme, sipas nenit 41 dhe 42,

- rregulluar gjendjen për të cilën i është dhënë dënimi dhe,

- ka plotësuar kërkesat e ligjit “Për tatimin mbi vlerën e shtuar” dhe të udhëzimit në zbatim të tij.

24. Çdo udhëzim tjetër që bie ndesh me këtë udhëzim, shfuqizohet.

MINISTRI
Anastas Angjeli

U D H Ë Z I M Nr. 5, datë 11.2.2002

PËR PROCEDURAT TATIMORE

Në mbështetje të nenit 74 të ligjit nr. 8560, datë 22.12.1999 "Për procedurat tatimore në

Republikën e Shqipërisë", Ministri i Financave,

U D H Ë Z O N :

1. ADMINISTRATA TATIMORE

1.1. STRUKTURA E ADMINISTRATËS TATIMORE

Administrata tatimore është i vetmi autoritet që administron tatimet dhe taksat në Republikën e Shqipërisë. Administrata tatimore përbëhet nga :

Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve;

Degët e tatimeve në rrethe;

Komisioni i apelimit të tatimeve;

Zyrat tatimore të pushtetit vendor.

Asnjë autoritet tjetër nuk mund të administrojë tatime dhe taksa. Zyrat tatimore të pushtetit vendor administrojnë tatime e taksa për aq sa legjislacioni tatimor ua lejon atyre një gjë të tillë.

1.2. DETYRAT E ADMINISTRATËS TATIMORE

Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve dhe degët e saj në rrethe kryejnë detyrat e përcaktuara në nenet 17 e 18 të ligjit.

Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve kryen detyrat e mëposhtme :

- Organizon dhe drejton veprimtarinë e të gjithë administratës tatimore për të siguruar mbledhjen e detyrimeve tatimore me karakter nacional.

- Studion dhe përpunon politikat fiskale të shtetit në periudha të caktuara kohe, nëpërmjet propozimit dhe përgatitjes së projektligjeve dhe akteve të tjera nënligjore që kanë të bëjnë me tatimet dhe taksat në Republikën e Shqipërisë.

- Përgatit udhëzime dhe rregullore në zbatim të legjislacionit tatimor.

- Siguron një zbatim uniform të ligjeve dhe të rregulloreve që kanë të bëjnë me tatimet.

- Përgatit udhëzime, metodika, spjegime dhe opinione për edukimin e tatimpaguesve për zbatimin e legjislacionit tatimor.

- Përgatit projektprogramin e të ardhurave tatimore për vitin pasardhës.

- Mbledh sistematikisht të dhëna, mbikëqyr tatimet dhe taksat kombëtare dhe ato vendore si dhe përgatit raporte e analiza që kanë të bëjnë me mbledhjen e të ardhurave tatimore.

- Zgjidh konfliktet ndërmjet degëve.

- Siguron bashkëpunimin e institucioneve të specializuara të kontabilitetit për sa ato janë të lidhura me zbatimin e sistemit tatimor.

- Organizon dhe vë në jetë edukimin profesional dhe trainimin e personelit të organeve tatimore.

- Siguron etikën profesionale brenda Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve dhe degëve të saj.

- Kryen të gjitha detyrat e tjera të nevojshme për administrimin e drejtë të sistemit tatimor.

Për përgatitjen e projektprogramit të të ardhurave tatimore për vitin pasardhës në shkallë vendi, Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve përdor metodat dhe teknikat e njohura të analizës dhe të programimit financiar në nivel makroekonomik. Tregues bazë të këtij programimi janë ecuria e realizimit të të ardhurave tatimore në vite për cdo lloj tatimi, treguesit e rritjes ekonomike për vitin planifikues, niveli mesatar dhe ai i parashikuar i inflacionit, ndikimi i ndryshimeve në legjislacionin fiskal, ndikimi i ndryshimeve të ndjeshme strukturore në ekonomi, etj.

Për përgatitjen e projektprogramit të të ardhurave tatimore për vitin pasardhës në shkallë rrethi, degët e tatimeve marrin për bazë numurin e tatimpaguesve, formën juridike të tyre, llojin e veprimtarisë që kryejnë, të dhënat mbi volumin e xhiros së realizuar në periudhat e mëparshme, detyrimet e pagueshme sipas dispozitave të ligjeve të veçanta tatimore, etj.

Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve ka degët e veta në rrethe. Kryetari i degës drejton degën e tatimeve. Ai emërohet dhe shkarkohet nga Drejtori i Përgjithshëm i Tatimeve. Degët e tatimeve pajisin tatimpaguesit me certifikatë tatimore, hartojnë projektprogramin e të ardhurave tatimore për rrethin, ndjekin dhe përgjigjen për realizimin e programit të të ardhurave tatimore, përpunojnë deklaratat tatimore, përcaktojnë dhe nxjerrin detyrimin tatimor, bëjnë ruajtjen dhe organizimin e dokumentacionit, kryejnë kontrollin e tatimpaguesve dhe mbledhjen e tatimeve, zbatojnë vendimet e veçanta të ekzekutimit, etj.

1.3. KOMISIONI I APELIMIT TË TATIMEVE

Komisioni i apelimit të tatimeve përbëhet nga 7 persona që emërohen nga Ministri i Financave. Një nga antarët e këtij Komisioni propozohet Ministri i Drejtësisë ndërsa 3 anëtarë janë punonjës së sistemit të Ministrisë së Financave. Dy anëtarë të tjerë të Komisionit emërohen nga Ministri i Financave sipas propozimit të Bashkimit të Dhomave të Tregëtisë dhe Industrisë në konsultim me shoqatat e biznesit dhe anëtari tjetër mbi bazën e propozimit të shoqatave të ekonomistëve. Anëtarët e komisionit të apelimit të tatimeve duhet të jenë me profesionin e ekonomistit dhe juristit. Mandati i anëtarëve të komisionit të apelimit të tatimeve është jo më pak se dy vjet, me të drejtë ripropozimi dhe riemërimi. Komisioni i apelimit të tatimeve i merr vendimet me shumicë të thjeshtë votash. Votimi i anëtarëve të Komisionit bëhet i hapur.

Ky Komision mblidhet sa herë është e nevojshme për shqyrtimin në afat të ankesave të tatimpaguesve por jo më pak se një herë në muaj.

Komisioni i apelimit të tatimeve nuk mund të shqyrtojë një ankesë të një tatimpaguesi nëse kjo ankesë nuk është shqyrtuar më parë në nivelin më të ulët të apelimit.

Vendimet e komisionit të apelimit të tatimeve janë të pavarura. Ato nuk mund të ndikohen, influencohen apo diktohen nga asnjë autoritet tjetër, kushdoqoftë ai. Për të marrë vendimet e tij, Komisioni është i veshur me të gjithë autoritetin e nevojshëm për shqyrtimin e ankesave të tatimpaguesve, përfshirë këtu të drejtën për të bërë hetime, verifikime dhe rillogaritje të detyrimeve tatimore të përcaktuara. Ministri i Financave nxjerr rregullore të veçantë mbi procedurat konkrete të Komisionit të Apelimit të Tatimeve.

1.4. MARRËDHËNIET E ADMINISTRATËS TATIMORE ME ORGANET E TJERA SHTETËRORE

Në zbatim të nenit 23 të ligjit, organet tatimore nuk mund të ngarkohen me detyrën për të vjelë detyrime të tjera me natyrë jotatimore që kanë tatimpaguesit ndaj organeve të tjera shtetërore apo për të kërkuar plotësimin e çfarëdo kushti tjetër të venë nga këto organe. Përfshirë këtu bëhet vetëm në rastet kur me ligj

përcaktohet ndryshe, pra kur me ligj përcaktohet shprehimisht se tatimpaguesi nuk mund të pajiset me certifikatë të ushtrimit të veprimtarisë pa plotësuar kushtin e caktuar.

1.5. MARRËDHËNIET ME AUTORITETET E HUAJA TATIMORE

Në zbatim të nenit 24 të Ligjit, të drejtën ligjore për zbatimin e marrëveshjeve apo konventave bilaterale dhe multilaterale, të cilat përmbajnë dispozita tatimore, e ka Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve dhe jo degët e tatimeve në rrethe. Në rastet kur tatimpaguesit paraqiten në degët e tatimeve në rrethe dhe kërkojnë përjashtime apo lehtësi tatimore që lidhen me zbatimin e marrëveshjeve ndërkombëtare të përfunduara nga vendi ynë, ato duhet t'i kalohen për shqyrtim

Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve. Ky rregull do të zbatohet për marrëveshjet bilaterale për eliminimin e tatimeve të dyfishta dhe për parandalimin e evazionit fiskal të përfunduara nga vendi ynë, si dhe për dispozitat tatimore që mund të përmbajnë marrëveshje të tjera, si marrëveshjet për transportin ndërkombëtar, marrëveshjet e ndihmave, marrëveshjet e kredive, etj. Degët e tatimeve në rrethe, në çdo rast, zbatojnë me përpikmëri legjislacionin e brendshëm tatimor. Ato veprojnë sipas dispozitave të marrëveshjeve ndërkombëtare vetëm në rastin kur marrin përgjigje zyrtare me shkrim nga Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve.

2. PROCEDURAT E ADMINISTRIMIT TË TATIMEVE

2.1. REGJISTRIMI I TATIMPAGUESVE.

2.1.1. Për të patur të drejtën e pajisjes me certifikatën e ushtrimit të veprimtarisë të gjithë personat janë të detyruar të fitojnë personalitetin juridik (të drejtën juridike për të ushtruar veprimtari, pra të marrin vendimin përkatës të gjykatës). Menjëherë pas marrjes së këtij vendimi personi kërkon të regjistrohet në organet tatimore, pra të pajiset me certifikatën e ushtrimit të veprimtarisë duke plotësuar formularin e kërkesës për regjistrim, forma e të cilit është sipas modelit të përcaktuar nga ana e Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve.

Një person që nuk kërkon të pajiset me certifikatën e ushtrimit të veprimtarisë dhe ushtron në fakt veprimtari nuk është i përjashtuar nga përgjegjësia tatimore. Në këtë rast, personi është objekt i sanksioneve në bazë të dispozitave të këtij ligji dhe të ligjeve të tjera tatimore për ushtrim veprimtarie

pa leje.

Për t'u pajisur me certifikatën e ushtrimit të veprimtarisë, veprohet si më poshtë:

a. Personat juridikë e fizikë me qarkullim vjetor më të madh se kufiri i regjistrimit për tatimin mbi vlerën e shtuar, përveç Vendimit të Gjykatës paraqesin edhe kërkesën për regjistrim, duke plotësuar formularin përkatës. Kërkesa për regjistrim, paraqitet vetëm në organin tatimor të rrethit ku personi ka selinë. Selia e tatimpaguesit është vendi ku ai ushtron aktivitetin kryesor të tij. Së bashku me kërkesën për regjistrim, këto persona duhet të paraqesin statutin, aktin e themelimit të shoqërisë, akt-marëveshjen me Institutin e Sigurimeve Shoqërore dhe vërtetimin për anëtarësimin në Dhomën e Tregtisë. Ato duhet të plotësojnë gjithashtu dhe çdo kërkesë tjetër të përcaktuar në ligje të tjera. Organet tatimore nuk pajisin tatimpaguesin me certifikatën e ushtrimit të veprimtarisë, kur dispozitat ligjore në fuqi kërkojnë plotësimin e kushteve të tjera përpara pajisjes me këtë certifikatë.

Personat fizikë e juridikë me qarkullim vjetor më të madh se kufiri i regjistrimit për TVSH, të cilët plotësojnë të gjitha kërkesat e mësipërme, regjistrohen dhe pajisen nga organi tatimor i rrethit me certifikatën përkatëse të ushtrimit të veprimtarisë, brenda pesë ditësh nga momenti i paraqitjes së kërkesës për regjistrim dhe formularit përkatës. Regjistrimi dhe Certifikata e Ushtrimit të Veprimtarisë se tatimpaguesit është e perhershme, pra ajo meret në momentin e krijimit dhe regjistrimit për herë të parë të tatimpaguesit dhe nuk përsëritet çdo vit.

b. Personat juridikë e fizikë me qarkullim vjetor më të vogël se kufiri i regjistrimit për tatimin mbi vlerën e shtuar (tatimpaguesit e tatimit mbi biznesin e vogël), përveç vendimit të gjykatës, paraqesin edhe kërkesën për regjistrim, duke plotësuar formularin përkatës. Këto persona paraqesin gjithashtu edhe kontratën me Institutin e Sigurimeve Shoqërore. Ato duhet të plotësojnë gjithashtu dhe çdo kërkesë tjetër të përcaktuar në ligje të tjera, si pajisja paraprakisht me licensën profesionale, etj.

Personat fizikë e juridikë me qarkullim vjetor më të vogël se kufiri i regjistrimit për TVSH, të cilët plotësojnë të gjitha kërkesat e mësipërme, regjistrohen dhe pajisen nga organi tatimor i rrethit me certifikatën përkatëse të ushtrimit të veprimtarisë, brenda pesë ditësh nga momenti i paraqitjes së kërkesës për regjistrim dhe formularit përkatës nga ana e tyre. Regjistrimi dhe certifikata e ushtrimit të veprimtarisë jepet çdo vit, brenda afatit dhe procedurave të përcaktuara në ligjin "Për tatimin mbi biznesin e vogël".

c. Të gjithë tatimpaguesit, janë të detyruar t'i njoftojnë organeve tatimore ndryshimet e mëposhtme :

- ndryshimin e emrit;
- ndryshimin e adresës së selisë;
- ndryshimin e adresës së filialeve, i degëve apo njësive;
- ndryshimin në formën juridike
- krijimin ose hapjen e filialeve, degëve apo njësive të reja;
- ndryshimet në llojin e veprimtarisë ekonomike.

Njoftimi bëhet brenda 30 ditëve nga data në të cilën tatimpaguesi ka bërë ndryshimet e mësipërme.

2.1.2. Tërheqja e certifikatës së ushtrimit të veprimtarisë është një masë ndëshkuese e përkohshme që ndërmerret nga organi tatimor, që ka lëshuar këtë certifikatë. Kjo masë merret në të gjitha rastet kur tatimpaguesi kryen shkelje të rënda siç është mospagimi i detyrimeve të prapambetura tatimore (përfshirë këtu gjobat dhe interesat eventuale) për të cilat ligjet specifike tatimore parashikojnë mbylljen e veprimtarisë dhe vetëm pasi ndaj tatimpaguesit janë marrë të gjitha masat e tjera paraprake administrative të parashikuara nga këto ligje. Tatimpaguesi, të cilit i është hequr përkohësisht certifikata e ushtrimit të veprimtarisë, nuk ka të drejtë të ushtrojë më aktivitet. Ushtrimi i aktivitetit në këtë rast, konsiderohet si aktivitet i paregjistruar (pa leje) dhe dënohet sic përcaktohet në nenin 49 të ligjit "Për procedurat tatimore në republikën e Shqipërisë". Kur tatimpaguesi e ka rregulluar situatën e cila çoi në heqjen e certifikatës së ushtrimit të veprimtarisë, organi tatimor bën rikthimin e saj.

2.1.3. Tatimpaguesit që kanë vendosur të mbyllin veprimtarinë e tyre (të çregjistrohen), kërkojnë nga gjykata ku kanë marrë të drejtën për të ushtruar veprimtari, të marrë vendimin përkatës të mbylljes së veprimtarisë. Gjykata, njofton organin tatimor të rrethit përkatës për kërkesën e tatimpaguesit. Organi tatimor, kur tatimpaguesi nuk ka paguar të gjitha detyrimet tatimore (përfshirë këtu dhe dënimet administrative e interesat eventuale), brenda 20 ditësh nga data e marrjes së njoftimit nga gjykata paraqet kundërshtimin për çregjistrimin e këtij tatimpaguesi. Kur organi tatimor e paraqet

kundërshtimin përkatës brenda 20 ditëve, gjykata nuk mund të marrë vendim për çregjistrimin e tatimpaguesit. Këtë vendim ajo mund ta marrë vetëm pasi organi tatimor i rrethit përkatës, ka tërhequr kundërshtimin dhe ka konfirmuar me shkrim se tatimpaguesi që kërkon mbylljen e veprimtarisë ka rregulluar situatën dhe nuk ka më detyrime tatimore të papaguara (përfshirë këtu gjokat dhe interesat eventuale).

Në qoftë se, për një tatimpagues të çregjistruar, vërtetohet më vonë se ka patur një detyrim tatimor të paguar, çregjistrimi nuk e çliron atë nga përgjegjësia për të paguar këto detyrime së bashku me penalitetet përkatëse.

2.1.4. Organet tatimore kanë të drejtë të çregjistrojnë cdo tatimpagues, kur provohet se ai për çfarëdo arsye, në vitin e fundit fiskal nuk ka ushtruar veprimtari. Në këtë rast, këta tatimpagues mbahen pasivë në një regjistër të veçante të organeve tatimore. Mund të kalohen në të regjistruar si pasivë, të gjithë tatimpaguesit që gjatë vitit të mëparshëm kalendarik, realisht nuk kanë kryer xhiro. Thëksojmë se, këtu bëhet fjalë për tatimpaguesit që realisht nuk kanë kryer xhiro dhe për këtë nuk kanë deklaruar për më shumë se 12 muaj rresht. Pra, para ndërmarjes së hapit për kalimin si pasivë të një tatimpaguesi, organi tatimor paraprakisht provon me sa më shumë fakte e dokumente se ai realisht gjatë 12 muajve të fundit nuk ka kryer aktivitet. Me fjalë të tjera, për çdo tatimpagues të tillë, paraprakisht ndërmerren këto veprime:

1. Të jetë marrë një konfirmim me shkrim nga sektori i policisë tatimore (përgjegjësi i këtij sektori dhe inspektori i zonës përkatëse), se tatimpaguesi nga verifikimi në vendin apo adresën e deklaruar të ushtrimit të veprimtarisë nuk është gjendur.

2. Të jetë verifikuar në vend, duke mbajtur një proces verbal prej jo më pak se dy personash (një inspektor i sektorit të vlerësimit dhe mbledhjes dhe një inspektor kontrolli), i cili të vërtetojë se tatimpaguesi nuk është gjendur.

3. Të jetë vërtetuar përsëri nëpërmjet një proces verbali të hartuar nga inspektori përkatës, që tatimpaguesi gjatë vitit të fundit tatimor nuk ka kryer asnjë import.

4. Të jetë vërtetuar gjithashtu nëpërmjet një proces verbali të hartuar nga inspektori përkatës, që tatimpaguesi gjatë vitit të fundit tatimor nuk ka kryer asnjë lekë xhiro nëpërmjet të dhënave që disponohen për thesarin.

5. Të jenë bërë të gjitha përpjekjet e tjera të mundshme nëpërmjet verifikimit të të dhënave të tjera si të PMU-ve, të Bankës Botërore, etj. si dhe të dhënave që mund të rezultojnë gjatë ushtrimit të kontrolleve në tatimpagues të tjerë.

Vetëm pasi janë ndërmarrë të gjithë hapat e mësipërm, sektori i regjistrimit, të gjithë këto tatimpagues i kalon në të regjistruar si pasivë, gjë që me fjalë të tjera do të thotë që këto tatimpagues nuk janë çregjistruar përfundimisht, por mbahen të regjistruar si pasive. Në këtë moment për këto tatimpagues nuk është e detyrueshme të printohen deklaratat mujore të tvsh-së pasi ato nuk do të jenë më të detyruar të deklarojnë.

Pasi këto tatimpagues të kenë kaluar në pasivë, ato do të jenë nën mbikqyrjen e vazhdueshme të organit tatimor. Mbikqyrja në këtë rast nënkupton verifikimin e vazhdueshëm të të dhënave të doganës, të thesarit, të të dhënave nga kontrolli dhe ushtruara në subjekte të tjera, të të dhënave të finacuesve të tjerë të ndryshëm si PMU-të, etj. Në rastin kur nga këto të dhëna rezulton se tatimpaguesi ka kryer aktivitet, ai kalohet në tatimpaguesit e regjistruar si aktivë, dhe ndaj tij merren të gjitha masat e duhura ligjore.

2.2. PËRCAKTIMI I DETYRIMIT TATIMOR

2.2.1. Detyrimet tatimore përcaktohen siç parashikohet në ligjet e veçanta tatimore. Për këtë përdoren mënyrat e njohura të përcaktuara në këto ligje që janë :

- a) Vetëvlerësimi dhe vetedeklarimi i detyrimit tatimor. Kjo mënyrë përdoret në përgjithësi për tatimet indirekte si TVSH dhe akciza, si dhe për një kategori të ardhurash personale, si të ardhurat nga qeratë, të ardhurat nga emfiteoza, të ardhurat nga e drejta e autorit, përfshirë honoraret nga pronësia intelektuale dhe honoraret industriale nga patentat, emri tregetar, etj. Vetëvlerësim dhe vetedeklarim bëhet edhe për të ardhurat me burim jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë, të realizuara nga një person rezident shqiptar, etj.

- b) Parapagimi i detyrimit tatimor. Kjo mënyrë përdoret vetëm në rastin e parapagimit të tatimit mbi fitimin gjatë vitit ushtrimor. Në këtë rast, vlerësimi përfundimtar i detyrimit tatimor bëhet në momentin e paraqitjes së deklaratës vjetore të të ardhurave të tatueshme (të fitimit dhe humbjes) .

- c) Mbajtja në burim. Kjo mënyrë përdoret kryesisht për tatimin mbi të ardhurat personale si:

për pagat, për interesat, dividendet, huatë, kalimin e pronësisë, lojërat e fatit, sipas përcaktimit në ligjin "Për tatimin mbi të ardhurat".

Por ciladoqoftë mënyra e përcaktimit të detyrimit tatimor, organet tatimore kanë për detyrë të kontrollojnë saktësinë e përcaktimit të të gjithë detyrimeve tatimore. Nëpërmjet kontrolleve, mund të kryhet verifikimi i saktësisë së deklarimeve tatimore për tatimin mbi fitimin, për TVSH-në dhe për të gjithë llojet e tjera të detyrimeve tatimore.

Nëse nga një kontroll i ushtruar për tatimin mbi fitimin, rezulton se fitimi i deklaruar nga tatimpaguesi mbi bazën e deklaratës vjetore të të ardhurave të vitit ose viteve paraardhës nuk është i vërtetë, organet tatimore korrigjojnë jo vetëm detyrimin tatimor të vitit ose viteve paraardhëse, por mbi bazën e këtyre detyrimeve të korrigjuara, ndryshojnë edhe kështet e parapagimit të tatimit mbi fitimin për vitin korent. Për këtë qëllim, ato respektojnë të gjithë standardet e njohura të kontrollit, duke njoftuar njëkohësisht, në mënyrë zyrtare, tatimpaguesin e kontrolluar.

Në të njëjtën mënyrë veprohet edhe në rastet kur nga kontrollet e ushtruara nga organet tatimore rezulton se tatimpaguesi i kontrolluar nuk ka deklaruar e paguar të gjitha detyrimet tatimore. Edhe në këtë rast, pra, organet tatimore njoftojnë zyrtarisht tatimpaguesin për vlerësimin e detyrimit të ri tatimor të bërë lidhur me të.

2.2.2. Organet tatimore bëjnë vlerësim të detyrimit tatimor të tatimpaguesve me metodat alternative të përcaktuara në nenin 36 të ligjit, duke improvizuar situatën reale të tyre nëpërmjet rikarakterizimit të transaksioneve të kryera nga ana e tyre gjatë një periudhe tatimore të caktuar. Një gjë e tillë vendoset të bëhet nga organet tatimore vetëm nëqoftëse egzistojnë kushtet e mëposhtme :

a) Kur tatimpaguesi për një periudhë të caktuar tatimore nuk ka deklaruar detyrimet tatimore të tij siç përcaktohet në ligjet specifike tatimore. Kështu për shembull nëse një tatimpagues nuk paraqet deklaratën mujore të TVSH-së për një periudhë tatimore të caktuar apo për disa periudha tatimore (muaj), organi tatimor pasi ka zbatuar të gjitha procedurat paraprake të përcaktuara në ligjin dhe në udhëzimin "Për TVSH", ka të drejtë të bëjë vlerësim nga zyra të detyrimit tatimor të këtij tatimpaguesi. Në të njëjtën mënyrë veprohet edhe në rastet kur tatimpaguesi nuk paraqet deklaratat e tjera tatimore, si deklaratën e të ardhurave të tatueshme (bilancin e veprimtarisë

ekonomiko financiare) të një viti të caktuar, deklaratën e akcizës, deklaratat e tatimit mbi të ardhurat personale për ato kategori të ardhurash për të cilat deklarimi sipas ligjit përkatës është i detyrueshëm.

b) Kur gjatë kontrollit të kryer nga organet tatimore nuk gjendet dokumentacioni i duhur për përcaktimin e detyrimit tatimor ose kur ky dokumentacion është me të meta të tilla serioze të cilat nuk lejojnë paraqitjen e situatës reale të tatimpaguesve dhe llogaritjen e detyrimeve të tyre tatimore, kemi të bëjmë me një situatë të tillë për shembull në rastet kur gjatë kontrollit tatimpaguesi nuk paraqet asnjë dokument për transaksionet e kryera gjatë një periudhe tatimore, nuk ka mbajtur asnjë regjistrim siç përcaktohet në ligjin "Për kontabilitetin", në ligjin "Për TVSH-në", në ligjin "Për tatimin mbi të ardhurat" dhe në ligjin "Për dokumentimin dhe mbajtjen e llogarive për tatimet". Kemi të bëjmë gjithashtu me një situatë të tillë edhe në rastet kur gjatë kontrollit provohet se tatimpaguesi nuk ka paraqitur një pjesë të dokumentacionit ose të regjistrimeve si dhe kur dokumentacioni dhe regjistrimet e paraqitura janë dukshëm me të meta, të pavërteta dhe të pabesueshme.

Në kushtet e përcaktuara në pikat "a" dhe "b" më sipër, organet tatimore janë të detyruara të përdorin metodat alternative të vlerësimit tatimor, të përcaktuara në nenin 36 të ligjit, duke vepruar si më poshtë :

- Në situatën kur tatimpaguesi nuk ka paraqitur një deklaratë tatimore për një periudhë të caktuar siç përshkruhet në pikën "a" më sipër, organet tatimore, do të kryejnë një kontroll në vend të situatës së tatimpaguesit. Kur kryerja e kontrollit në vend nuk është e mundur, organet tatimore bëjnë vlerësim tatimor nga zyra për periudhën përkatëse tatimore. Për të bërë këtë vlerësim, organet tatimore gjykojnë mbi bazën e të dhënave që mund të disponojnë për këtë tatimpagues sic janë për shembull të dhënat e periudhave të mëparshme tatimore, të dhënat për importet, të dhënat për transaksionet e kryera me fonde buxhetore (të marra në degët e thesarit) apo me fonde të donatorëve të ndryshëm, të dhënat e siguruara nga klientet apo furnitorët e tatimpaguesit, të dhënat për numurin e punonjësve, të dhënat për çmimet e mallrave apo shërbimeve të kryera nga tatimpagues të tjerë të ngjashëm, etj. Kjo mënyrë e vlerësimit tatimor përdoret sidomos lidhur me detyrimet tatimore për TVSH-në. Vlerësimi tatimor nga zyra mbi bazën e këtyre të dhënave bëhet vetëm pasi ndaj tatimpaguesit janë respektuar të

gjitha procedurat e përcaktuara në ligjin dhe në udhëzimin "Për TVSH". Vlerësimi tatimor nga zyra i kryer si më sipër i dërgohet tatimpaguesit zyrtarisht dhe ky shërben njëkohësisht si njoftim detyrimi dhe kërkesë për të paguar. Vlerësimi tatimor nga zyra mund të bëhet edhe për detyrimet tatimore për tatimin mbi fitimin, në rastet kur ushtrimi i kontrollit në vend është i pamundur, jo për arsye që kanë të bëjnë me punën e organeve tatimore, por me faktin se tatimpaguesi nuk gjendet apo ai refuzon të kontrollohet. Vlerësimi tatimor nga zyra për këto raste, bëhet duke u bazuar në të dhënat e periudhave të mëparshme, kapacitetet dhe aktivet që zotëron tatimpaguesi, në numurin e të punësuarve, llojin e veprimtarisë, etj. Tatimpaguesi ka të drejtë të apelojë vlerësimin tatimor sipas procedurave të parashikuara në ligj.

Sic përmendet në pikën "b" më sipër, kur gjatë kontrollit të kryer nga organet tatimore nuk gjendet dokumentacioni i duhur për përcaktimin e detyrimit tatimor ose kur ky dokumentacion është me të meta të tilla serioze, të cilat nuk lejojnë paraqitjen e situatës reale të tatimpaguesve dhe llogaritjen e detyrimeve të tyre tatimore, organet tatimore përdorin metodat alternative të përcaktimit të detyrimeve tatimore. Në të gjitha këto raste, organet tatimore, kanë të drejtë të rikarakterizojnë transaksionet e tatimpaguesit, duke improvizuar një situatë sa më reale të tij në mënyrë që të përcaktojnë detyrimet tatimore nëpërmjet vlerësimit tatimor, i cili i jepet tatimpaguesit në përfundim të kontrollit. Për të bërë një gjë të tillë, organet tatimore gjykojnë mbi bazën e të dhënave që mund të disponojnë për këtë tatimpagues siç janë për shembull të dhënat e periudhave të mëparshme tatimore, të dhënat për importet, të dhënat për transaksionet e kryera me fonde buxhetore (të marra në degët e thesarit) apo me fonde të donatorëve të ndryshëm, të dhënat e siguruar nga klientët apo furnitorët e tatimpaguesit, të dhënat për numrin e punonjësve, të dhënat për çmimet e mallrave apo shërbimeve të kryera nga tatimpagues të tjerë të ngjashëm, të dhënat për kapacitet dhe aktivet që zotëron tatimpaguesi, etj. Vlerësimi tatimor i kryer si më sipër i dërgohet tatimpaguesit zyrtarisht dhe ky shërben njëkohësisht si njoftim detyrimi dhe kërkesë për të paguar këtë detyrim. Tatimpaguesi ka të drejtë të apelojë vlerësimin tatimor sipas procedurave të parashikuara në ligj.

c. Organet tatimore bëjnë vlerësim të detyrimit tatimor me metodat alternative edhe në rastin kur, tatimpaguesit manipulojnë dukshëm e në mënyrë të qartë me çmimet e shitjes së mallrave apo të shërbimeve. Për të bërë vlerësimin tatimor, në këtë rast, administrata tatimore merr për bazë çmimet reale të tregut. Çmimet reale të tregut përcaktohen në bazë të kontroleve e sondazheve të herëpashershme të administratës tatimore pranë tatimpaguesve. Këto sondazhe apo kontrole janë të përpikta në vend dhe kryhen posaçërisht për të konstatuar çmimet reale të shitjes nga ana e tatimpaguesve në momente të caktuara. Ato kryhen në mënyrë të befasishme, 3 deri në 4 herë në muaj, dhe shoqërohen kurdoherë me anë të një proces-verbalkonstatimi, të cilët futen në dosjen e tatimpaguesit. Kontrole apo sondazhe të tilla kryhen sidomos pranë tatimpaguesve më të mëdhenj dhe për një numër të kufizuar mallrash apo shërbimesh.

2.2.3. Tatimpaguesit që kryejnë furnizime mallrash apo shërbimesh janë të detyruar të afishojnë çmimet e shitjes së mallit apo të shërbimit që furnizojnë, pavarësisht nga natyra e furnizimit dhe nga statusi i blerësit. Kjo dispozitë është e detyrueshme për të gjithë tatimpaguesit si për ato që bëjnë furnizime mallrash apo shërbimesh me pakicë, ashtu dhe për ato që bëjnë furnizime mallrash apo shërbimesh me shumicë, pavarësisht nga fakti se janë tatimpagues që i nënshtrohen dhe janë regjistruar në tatimin mbi biznesin e vogël apo i nënshtrohen dhe janë të regjistruar në tatimin mbi vlerën e shtuar. Për tatimpaguesit që furnizojnë mallra apo shërbime me pakicë, kjo do të thotë se ato janë të detyruar të afishojnë në mënyrë të dukshme çmimin e çdo malli apo shërbimi që ato furnizojnë. Kurse tatimpaguesit që furnizojnë mallra apo shërbime me shumicë, në bazë të kësaj dispozite janë të detyruar gjithashtu që të kenë disponibile në vendin e furnizimit listën e çmimeve të mallrave apo shërbimeve që furnizojnë. Kjo listë i vihet në dispozicion administratës tatimore sa herë që kjo e fundit e kërkon një gjë të tillë.

2.3. PAGIMI I DETYRIMEVE TATIMORE

2.3.1. Detyrimet tatimore paguhen në degët e bankave, në agjensitë bankare dhe në zyrat postare, organet qendrore drejtuese, të të cilave kanë marrëveshje me Drejtorinë e Përgjithshme të Tatimeve. Në këto marrëveshje përcaktohet lloji i detyrimit që do të arkëtohet për llogari të organeve tatimore, vendi i arkëtimit të këtyre detyrimeve, kushtet që duhet të plotësohen dhe mënyra e dhënies së informacioneve për pagesat e arkëtuara.

2.3.2. Detyrimet tatimore paguhen sipas afateve të përcaktuara në ligjet e veçanta tatimore.

Detyrimi mujor për tatimin mbi vlerën e shtuar paguhet brenda datës 14 të muajit pasardhës.

Askush nuk mund të shtyjë afatin e pagesës së këtij detyrimi.

Për llojet e tjera të detyrimeve tatimore, në raste të veçanta e të argumentuara nga tatimpaguesi, Drejtori i Përgjithshëm i Tatimeve, me kërkesën e tatimpaguesit, mund të lëshojë një autorizim me shkrim për miratimin e zgjatjes së afatit të pagesës. Zgjatja e afatit të pagesës nuk mund të jetë më shumë se 30 ditë nga afati i përcaktuar në ligjet e vecanta tatimore. Autorizimi për miratimin e zgjatjes së afatit të pagesës së një detyrimi tatimor për tatimpaguesit që kërkojnë një gjë të tillë jepet në rastet e mëposhtme :

- Kur tatimpaguesi provon se nuk mundet ta respektojë afatin për shkaqe shendetësore të tij ose të stafit të tij që merret me përgatitjen e deklaratës tatimore të tatimit mbi fitimin, të tatimit mbi të ardhurat personale apo të ndonjë tatimi tjetër;

- kur tatimpaguesi i të ardhurave personale provon se nuk mund të bëjë deklaratën e të ardhurave personale të tij për shkaqe objektive, si në rastin e kryerjes së shërbimit ushtarak, etj;

- kur tatimpaguesi provon se për arsye objektive e të argumentuara nuk mund të respektojë afatet ligjore të deklarimit tatimor.

Në çdo rast, zgjatja e afatit të pagesës nuk ndërpret llogaritjen dhe pagimin e interesave. Ato llogariten dhe paguhen duke marrë për bazë afatin në të cilin duhej të paguheshin detyrimet, siç përcaktohet në ligjet e veçanta tatimore.

Për tatimpaguesit që kërkojnë shtyerje të afatit të deklarimit dhe pagesës së një detyrimi tatimor, Drejtori i Përgjithshëm i Tatimeve mund të kërkojë garanci. Kërkesa për garanci bëhet me shkrim dhe i dërgohet tatimpaguesit. Garancia jepet nga njëra prej bankave, klient i të cilës është tatimpaguesi që kërkon shtyrjen e afatit të pagesës. Në këtë rast banka që lëshon garancinë, bëhet garantë për detyrimin e tatimpaguesit. Pasi tatimpaguesi paraqet dokumentin e kësaj garancie, Drejtori i Përgjithshëm i Tatimeve autorizon miratimin e zgjatjes së afatit të deklarimit dhe pagesës së detyrimit tatimor.

2.3.3. Në zbatim të nenit 41 të ligjit, për shkaqe që kanë të bëjnë me gjendjen e keqe të përkohshme financiare të tatimpaguesit, ky i fundit mund të kërkojë të paguajë me këste një detyrim tatimor të papaguar. Organet tatimore mund të pranojnë pagesën me këste të një detyrimi vetëm në rast se tatimpaguesi paraqet një garanci. Garancia jepet nga njëra prej bankave, klient i të cilës është tatimpaguesi që kërkon pagesën me këste. Në këtë rast banka që lëshon garancinë, bëhet garante për detyrimin e tatimpaguesit. Kur plotësohen kushtet e mësipërme, organet tatimore pranojnë pagesën me këste të detyrimit tatimor, duke hartuar në këtë rast një marrëveshje me shkrim me tatimpaguesit. Pagesa me këste nuk mund të pranohet për një periudhë më të gjatë se 9 muaj nga momenti i hartimit të marrëveshjes. Pagesa me këste e një detyrimi tatimor nuk ndërpret llogaritjen e interesave për të gjithë detyrimin. Pranimi i pagesës me këste të një detyrimi tatimor të papaguar, nga organet tatimore, do të thotë se gjatë periudhës për të cilën është rënë dakort për pagimin me këste, ndaj tatimpaguesit nuk mund të merren masat e nxjerrjes me forcë të detyrimeve tatimore të përcaktuara në nenet 45 e 46 të ligjit (nxjerrja e vendimeve Ekzekutive për bllokimin e llogarive bankare, sekuestrimin e pasurisë, mbylljen e veprimtarisë, etj.). Këto masa merren vetëm pasi ka përfunduar afati për të cilin është pranuar pagesa me këste dhe kur tatimpaguesi nuk ka respektuar derdhjen e kësteve në shumën e duhur dhe në afatin e caktuar.

2.3.4. Një tatimpagues, i cili paguan detyrimin e tij tatimor, që përbëhet përvec shumës së tatimit të papaguar edhe nga dënime administrative e interesa, dhe tatimpaguesi nuk mundet të paguajë të gjithë shumën e detyrimit menjëherë, shumat e paguara nga ai llogariten për likuidimin në fillim të interesave, më pas të dënimeve administrative dhe në fund të tatimit të papaguar. Kështu për shembull në qoftë se për një tatimpagues që paguan 500 mijë lekë nga detyrimi i tij tatimor prej 1 milion lekë, i cili përbëhet nga 600 mijë lekë tatim të papaguar, 100 mijë lekë dënim administrativ (gjobjë) dhe 300 mijë lekë interesa, detyrimi i tij i mbetur tatimor është 500 mijë lekë dhe ky detyrim është vetëm tatim i papaguar. Në këtë rast interesat dhe dënimet administrative janë likuiduar plotësisht, kurse nga tatimi i papaguar është likuiduar vetëm 100 mijë lekë. Për shumën e mbetur të tatimit të papaguar prej 500 mijë lekë, vazhdohet të llogariten interesa deri në datën e likuidimit të të gjithë shumës.

2.3.5. Në rastet kur një tatimpagues nuk paguan shumën e plotë të detyrimit tatimor brenda afateve të përcaktuara në ligjet e veçanta tatimore, ai detyrohet të paguajë ineteresa mbi shumën e detyrimit tatimor të papaguar, duke filluar nga data në të cilën pagesa ka qenë e detyrueshme, deri në datën në të cilën ajo kryhet. Interesi për mospagimin e detyrimeve tatimore brenda afateve të përcaktuara llogaritet 5 për qind për muajin e parë apo një pjesë të tij dhe 2 për qind për muajt

pasardhës ose pjesë të tyre. Interesi minimal që zbatohet për detyrimet tatimore të papaguara nuk mund të jetë më i vogël se 10 për qind. Në zbatim të neneve 44 dhe 75 të ligjit, interesat llogariten mbi detyrimet e papaguara tatimore për TVSH, për akcizat, për tatimin mbi fitimin dhe për tatimin mbi të ardhurat personale.

Në çdo rast interesat konsiderohen pjesë e pandarë e detyrimit tatimor të tatimpaguesit. Interesat mbledhen duke respektuar të gjitha procedurat, sipas të cilave mbledhen edhe tatimet e papaguara dhe derdhen në llogarinë përkatëse të të ardhurave tatimore.

Për detyrimet e paguara në afat që lidhen me tatimin mbi biznesin e vogël nuk llogariten interesa sipas paragrafit të mësipërm, por zbatohen dënime administrative (gjyba për pagesë të vonuar).

2.4. MBLEDHJA ME FORCË E DETYRIMEVE TATIMORE

2.4.1. Procedurat e zakonshme të mbledhjes me forcë të detyrimeve tatimore, fillojnë vetëm pasi ndaj tatimpaguesit, që ka detyrime të prapambetura të papaguara, janë ndërmarrë të gjitha masat paraprake dhe janë respektuar të gjitha procedurat e njoftimit të përcaktuara në ligjet e veçanta tatimore. Procedurat e zakonshme të mbledhjes me forcë të detyrimeve tatimore fillojnë pavarësisht nëse tatimpaguesi ka apeluar apo jo detyrimin e tij tatimor. Për zbatimin e nenit 45 të ligjit, organet tatimore procedojnë siç përcaktohet me poshtë :

- Urdhërojnë çdo bankë që mban llogaritë e tatimpaguesit, të paguajë nga gjendja e llogarisë bankare të këtij tatimpaguesi detyrimet e papaguara tatimore të tij. Për këtë, kryetari i degës së tatimeve të rrethit përkatës nxjerr një vendim ekzekutiv i cili është i detyrueshëm për t'u zbatuar menjëherë nga bankat që kanë llogari të tatimpaguesit, duke kaluar nga llogaria e tatimpaguesit në llogarinë e organit tatimor përkatës një shumë sa detyrimi tatimor i tatimpaguesit ose të gjithë gjendjen e llogarisë bankare, kur ajo është më e vogël se detyrimi tatimor. Vendimi ekzekutiv është i pari në radhën e pagesave.

2.4.2. Procedurat e jashtëzakonshme të mbledhjes me forcë të detyrimeve tatimore të papaguara= fillojnë vetëm pasi më parë janë ndërmarrë të gjitha veprimet e përcaktuara në nenin 45 të ligjit "Procedurat e zakonshme të mbledhjes me forcë të detyrimeve" dhe në pikën 2.4.1. më sipër, të këtij udhëzimi. Pra, zbatimi i nenit 46 "Procedurat e jashtëzakonshme të mbledhjes me forcë të detyrimeve" ndërmerret për tatimpaguesit me detyrime tatimore të papaguara ndaj të cilëve nuk është bërë e mundur mbledhja e detyrimeve nëpërmjet vendimit ekzekutiv të nxjerrë për bankat nga kryetari i degës së tatimeve të rrethit përkatës apo nëpërmjet vendimit ekzekutiv të nxjerrë për të tretët që i kanë borxhe tatimpaguesit me detyrime tatimore të papaguara ndaj organeve tatimore.

Për zbatimin e nenit 46 të Ligjit, organet tatimore, aplikojnë procedurat e jashtëzakonshme për mbledhjen me forcë të detyrimeve duke vepruar si me poshtë :

a) Kryetari i degës së tatimeve të rrethit përkatës, për të gjitha llojet e detyrimeve tatimore të papaguara me përjashtim të detyrimeve për TVSH-në, nxjerr një vendim ekzekutiv, në bazë të të cilit urdhërohet sekustrimi i pasurive të biznesit të tatimpaguesit. Ndërsa për detyrimet e papaguara për TVSH-në, vendimi ekzekutiv nxirret nga Drejtori i Përgjithshëm i Tatimeve në bazë të propozimit të kryetarit të degës së tatimeve të rrethit përkatës. Shuma e pasurive që urdhërohet të sekuestrohen sipas Vendimit Ekzekutiv të mësipërm nuk mund të jetë më e madhe se shumta nëpërmjet të cilës sigurohet pagimi i detyrimit tatimor të papaguar nga tatimpaguesi. Vendimi ekzekutiv zbatohet nga Policia Tatimore. Kur zbatohet masa e sekuestrimit, fillimisht sekuestrohen pasuritë e luajtshme të biznesit të tatimpaguesit me detyrime të papaguara tatimore dhe kur është e nevojshme kalohet në sekuestrimin e pasurive të paluajtshme të biznesit të tij (këtu nuk bëhet fjalë për pasurinë shtëpiake individuale). Pasuritë e sekuestruara kalojnë në favor të shtetit dhe llogariten të konfiskuara brenda 30 ditësh nga nxjerrja e vendimit ekzekutiv të sekuestrimit. Ato shiten sipas akteve normative në fuqi. Të ardhurat e arkëtuara nga shitja e tyre, pasi, zbriten shpenzimet e ruajtjes dhe të shitjes, përdoren për likuidimin e detyrimit tatimor të papaguar. Pjesa e të ardhurave që mund të mbetet mbas likuidimit të të gjithë detyrimit tatimor të papaguar i kthehet tatimpaguesit.

b) Në qoftë se edhe pas nxjerrjes së vendimit ekzekutiv për sekuestrimin e pasurive të tatimpaguesit, për arsye të ndryshme, nuk arrihet të paguhet detyrimi tatimor i tatimpaguesit, atëherë ndaj këtij të fundit bëhet denoncim në organet e Prokurorisë, në bazë të nenit 181 të Kodit Penal. Për të bërë denoncimin, fillimisht dega e tatimeve të rrethit përkatës i propozon Drejtorit të Përgjithshëm të Tatimeve të autorizojë denoncimin e tatimpaguesit me detyrime tatimore të papaguara. Drejtori i Përgjithshëm i Tatimeve, pasi sigurohet se ndaj tatimpaguesit janë zbatuar të gjitha masat e duhura

administrative për mbledhjen e detyrimit të papaguar, autorizon kryetarin e degës së tatimeve të bëjë denoncimin në organin e prokurorisë së rrethit përkatës. Pas marrjes së këtij autorizimi, kryetari i degës detyrohet të përgatisë dosjen dhe të bëjë menjëherë denoncimin.

3. MASAT NDËSHKUESE NDAJ TATIMPAGUESVE SHKELËS

3.1. DËNIMET ADMINISTRATIVE

3.1.1. Në zbatim të nenit 47 të ligjit, për shkeljen e dispozitave të legjislacionit tatimor jepen dënime administrative (gjoba). Dënimet administrative jepen në përputhje me përcaktimet e bëra në ligjet e veçanta tatimore dhe në nenet 49 deri në 53 të ligjit "Për procedurat tatimore në Republikën e Shqipërisë".

Në çdo rast, dënimet administrative (gjobat) konsiderohen pjesë e pandarë e detyrimit tatimor të tatimpaguesit. Ato mbledhen duke respektuar të gjitha procedurat sipas të cilave mbledhen edhe tatimet e papaguara dhe derdhen në llogarinë përkatëse të të ardhurave tatimore.

Në rastet kur tatimpaguesi kryen më shumë se një shkelje, jepen dënime administrative (gjoba) të vecanta për secilën shkelje.

3.1.2. DËNIMET PËR SHKELJET LIDHUR ME REGJISTRIMIN E TATIMPAGUESVE

Në zbatim të pikës 1.a. të nenit 49 të ligjit, tatimpaguesi konsiderohet i papajisur me Certificate (i paregjistruar) në këto raste :

- Kur tatimpaguesit me qarkullim më të madh se kufiri i regjistrimit për TVSH-në, nuk janë të pajisur me Certifikatën e Ushtrimit të Veprimtarisë dhe njëkohësisht me Certifikatën e NIPT-it. Në këtë rast tatimpaguesit dënohen me gjobë në masën 100 mijë lekë.

Të papajisur me certifikatë (të paregjistruar) konsiderohen edhe çdo filial, degë apo njësi e një tatimpaguesi që nuk është pajisur me certifikatën sekondare të NIPT. Në të gjitha këto raste tatimpaguesit dënohen me gjobë 50 mijë lekë.

- Kur tatimpaguesit me qarkullim më të vogël se kufiri i regjistrimit për TVSH-në (tatimpaguesit e biznesit të vogël) nuk janë pajisur me Certifikatën e Ushtrimit të Veprimtarisë për vitin përkatës ushtrimor dhe për çdo njësi në të cilën tatimpaguesit ushtrojnë veprimtari. Në të gjitha këto raste tatimpaguesit e qyteteve të kategorisë së parë dënohen me gjobë në masën 50 mijë lekë, tatimpaguesit e qyteteve të kategorisë së dytë me 40 mijë lekë, tatimpaguesit e qyteteve të kategorisë së tretë, 30 mijë lekë dhe tatimpaguesit që zhvillojnë veprimtari në fshat apo veprimtari ambulante 20 mijë lekë.

Në zbatim të pikës 1.b. të nenit 49 të ligjit, tatimpaguesit kryejnë shkelje nëse nuk u njoftojnë organeve tatimore ndryshimet e mëposhtme :

- ndryshimin e emrit;
- ndryshimin e adresës së selisë dhe të filialeve, degëve apo njësive;
- ndryshimin në formën juridike
- krijimin ose hapjen e filialeve, degëve apo njësive të reja;
- ndryshimet në llojin e veprimtarisë ekonomike.

Për mosnjoftimin e ndryshimeve të mësipërme, të gjithë tatimpaguesit e biznesit të madh dënohen me gjobë 50 mijë lekë, kurse të gjithë tatimpaguesit e biznesit të vogël me gjobë 20 mijë lekë.

Kur edhe pas vendosjes së gjobave të mësipërme, tatimpaguesit vazhdojnë të ushtrojnë veprimtari pa u pajisur me certifikatë, kryetari i degës së tatimeve të rrethit përkatës nxjerr një vendim ekzekutiv, në bazë të të cilit urdhërohet vendosja e sekuestros mbi pasuritë e biznesit të tatimpaguesit dhe mbyllja e aktivitetit të tij. Ky vendim ekzekutiv ekzekutohet nga Policia Tatimore.

3.1.3. DËNIMET PËR AGJENTËT TATIMORE

Mosllogaritja, mosmbajtja dhe mostransferimi në buxhet në mënyrë korrekte dhe në kohën e duhur i tatimeve të mbajtura në burim, si dhe mostransferimi në buxhet i taksave të arkëtuara përbën

shkëlje dhe agjentet tatimorë, në këtë rast detyrohen të paguajnë, përveç detyrimit tatimor edhe një gjobë të barabartë me këtë detyrim.

Mosmbajtja e regjistrimeve për pagesat e bëra për çdo tatimpagues të veçantë, si dhe për tatimet e taksat e mbajtura për kto pagesa, të cilat janë transferuar në buxhet, përben shkelje dhe dënohet me gjobë hvern e par me 10 mij lek dhe në rast prsritjeje me 50 mij lek.

Në zbatim të nenit 50 të ligjit, agjentët tatimor të ngarkuar me mbledhjen e tatimeve dhe taksave, janë të detyruar t'u japin në çdo kohë organeve tatimore, të dhëna për tatimet dhe taksat e transferuara në buxhet. Ato janë të detyruar, gjithashtu, të bëjnë çdo muaj akt-rakordime për tatimet dhe taksat e mbledhura.

Mosdhënia e dokumentacionit të kërkuar nga organet tatimore për kontrollin e saktësisë së llogaritjeve, të mbajtjes në burim dhe të pagimit të tatimeve e taksave përbën shkelje dhe dënohet me gjobë në masën 50 mijë lekë.

3.1.4. DËNIMET PËR MOSDHËNIE INFORMACIONI

Në zbatim të neneve 51 e 65 të ligjit, një tatimpagues i cili gjatë kontrollit të organeve tatimore nuk jep të gjitha informacionet e kërkuara, dokumentet, regjistrimet, etj., kryen shkelje e cila dënohet me gjobë 100 mijë mijë lekë.

Në zbatim të nenit 51 të ligjit, personat të cilët në bazë të nenit 66 janë të detyruar të japin në mënyrë automatike (pa kërkesë) informacione të ndryshme për organet tatimore dhe nuk e bëjnë një gjë të tillë, dënohen me gjobë 200 mijë lekë. Të detyruar për të dhënë informacione në mënyrë automatike, pa kërkesën e organeve tatimore janë sistemi gjyqësor, Drejtoria e Përgjithshme e Doganave, Zyrat e Regjistrimit të Pasurive, si dhe të gjithë punëdhënësit.

Në zbatim të nenit 51 të ligjit, personat të cilët në bazë të nenit 67 janë të detyruar të japin informacione përkundrejt kërkesës me shkrim të organeve tatimore dhe nuk e bëjnë një gjë të tillë, dënohen me gjobë 200 mijë lekë. Të detyruar për të dhënë informacione si më lartë janë :

- shoqëritë e sigurimeve,
- shoqëritë tregëtare,
- bankat dhe institucionet financiare,
- fondet e investimeve,
- agjentët e pasurive të palujtshme,
- personat e përfshirë në transaksione shitblerjesh,
- institucionet dhe personat juridikë vendas apo të huaj, për pagesat ndaj personave jorezidentë.

3.1.5. DËNIMET PËR MOSDOKUMENTIM

Ruajtja, përdorimi dhe transportimi i mallrave justifikohet në çdo rast me dokumentin përkatës. Për çdo rast që kemi të bëjmë me shitje të mallrave, tatimpaguesi shitës është i detyruar të lëshojë faturën përkatëse të shitjes, e cila në rastin kur shitësi është tatimpaguës i regjistruar në TVSH do të jetë faturë tatimore me TVSH me numër serial dhe në rastin kur shitësi është tatimpagues i biznesit të vogël faturë e thjeshtë shitjeje. Në këto raste, transportuesi, qoftë ky shitësi apo blerësi, është i detyruar të ketë një nga faturat e mësipërme. Në rastin kur nuk kemi të bëjmë me shitje të mallrave, por me lëvizje të brendëshme të tyre (nga magazina në magazinë, apo nga qendra e tatimpaguesit drejt filialeve apo degëve të tij), lëvizja dokumentohet me dokumentin e shoqërimit të mallit, i cili do të ketë formën dhe përmbajtjen sipas formularit bashkëngjitur këtij udhëzimi. Mos dokumentimi me një nga dokumentat e mësipërme i mallrave në ruajtje, në përdorim apo në transport është shkelje dhe dënohet si më poshtë :

Për tatimpaguesit e biznesit të vogël, me gjobë 30 mijë lekë për çdo rast, dhe

Për tatimpaguesit e regjistruar në TVSH, me gjobë 50 mijë lekë për çdo rast.

Këtu nuk bëhet fjalë për shkeljet që kanë të bëjnë me mosleshimin e faturës së TVSH, e cila dënohet siç përcaktohet në ligjin "Për TVSH" dhe në Udhëzimin për zbatimin e tij.

3.1.6. DËNIMET PËR MOSLEJIMIN E HYRJES DHE TË KONTROLLIT.

Moslejimi nga tatimpaguesit i hyrjes dhe pengimi për kryerjen e kontrollit nga ana e organeve

tatimore apo përpjekjet e tatimpaguesve për të ndaluar veprimin e organeve tatimore direkt apo indirekt, vetë ose nëpërmjet një personi tjetër, konsiderohen shkelje të këtij ligji dhe dënohen :

a) Tatimpaguesit e regjistruar për TVSH dënohen me gjobë 1 milion lekë .

b) Tatimpaguesit e regjistruar për tatimin mbi biznesin e vogël që ushtrojnë veprimtari në qytete dënohen me gjobë 20 mijë lekë, kurse tatimpaguesit e biznesit të vogël që ushtrojnë veprimtari në fshat me 10 mijë lekë.

3.1.7. SHKELJET DHE DËNIMET PENALE

Fshehja e qëllimshme e të dhënave me synimin për t'u shmangur nga pagimi i detyrimeve tatimore përbën shkelje penale. Në këtë rast, organet tatimore janë të detyruara të zbatojnë fillimisht të gjitha procedurat e nxjerrjes së detyrimeve dhe marrin të gjitha masat administrative. Pasi janë marrë të gjitha masat administrative për tatimpaguesin në fjalë, kryetari i degës së tatimeve të rrethit përkatës, në zbatim të nenit 180 të Kodit Penal, i propozon Drejtorit të Përgjithshëm të Tatimeve të autorizojë denoncimin e tatimpaguesit. Drejtori i Përgjithshëm i Tatimeve, pasi sigurohet se ndaj tatimpaguesit janë zbatuar të gjitha masat e duhura administrative, autorizon kryetarin e degës së tatimeve, të bëjë denoncimin në organin e prokurorisë së rrethit përkatës. Pas marrjes së këtij autorizimi, kryetari i degës detyrohet të përgatisë dosjen, të bëjë menjëherë denoncimin dhe të ndjeke hetimin dhe gjykimin e çështjes.

3.1.8. SHKELJET DHE DËNIMET PËR KRYERJEN E ARKËTIMEVE DHE PAGESAVE ME LEKË NË DORË

Kryerja me lekë në dorë e transaksioneve të shitblerjes që e kalojnë vlerën 1 milion lekë përbën shkelje si për shitësin, ashtu dhe për blerësin dhe dënohet me një gjobë sa 5 për qind e vlerës së transaksionit të kryer. Gjoha vendoset njëkohësisht si për shitësin, ashtu dhe për blerësin.

3.1.9. SHKELJET DHE DËNIMET PËR MOSAFISHIMIN E ÇMIMEVE TË SHITJES

Mosafishimi i çmimit të shitjes së mallrave apo shërbimeve, përbën shkelje dhe dënohet me gjobë 50 mijë lekë për tatimpaguesit e regjistruar për Tatimin mbi Vlerën e Shtuar dhe 10 mijë lekë për tatimpaguesit e biznesit të vogël.

3.1.10. SHKELJET DHE DËNIMET PËR KLIENTËT

Kushdo që blen mallra e shërbime, është i detyruar të kërkojë e të pajiset me dokumentin e blerjes, që mund të jetë faturë TVSH-je, faturë e thjeshtë ose kupon tatimor (i lëshuar me arkë regjistruese).

Mospasja e një prej dokumenteve të mësipërme nga ana e blerësve individë dënohet me gjobë me vlerë 500 lekë.

Mospasja e një prej dokumenteve të mësipërme nga ana e blerësve tatimpagues të biznesit të vogël dënohet me gjobë me vlerë 20 mijë lekë.

Mospasja e një prej dokumenteve të mësipërme nga ana e blerësve tatimpagues të regjistruar në TVSH dënohet me gjobë me vlerë 30 mijë lekë.

4. APELIMET TATIMORE

4.1. PROCEDURAT E APELIMIT TATIMOR

4.1.1. Për çdo akt zyrtar të organit tatimor, që prek tatimpaguesin në lidhje me shumën dhe mënyrën me anë të së cilës janë përcaktuar detyrimet tatimore, me bazën ligjore të përcaktimit, me kërkesat për rimbursim, me vendimet e veçanta ekzekutive apo çdo veprim (ose mosveprim) të parregullt të organeve tatimore apo të punonjësve të saj, tatimpaguesit kanë të drejtë të apelojnë me shkrim. Apeli i paraqitet organit tatimor të shkallës më të ulët të ankimimit për detyrimin përkatës, brenda 30 ditëve nga marrja e njoftimit, dhe ai duhet të përmbajë periudhën përkatëse tatimore, shumën e detyrimit tatimor dhe të dënimit administrativ që kundërshtohet, si dhe çdo të dhënë tjetër që tatimpaguesi gjykon se është e nevojshme për të argumentuar ankimimin e tij. Për çdo apelim tatimor, tatimpaguesi duhet të paraqesë bashkëlidhur një kopje të përcaktimit të detyrimit tatimor.

Organet tatimore përkatëse e shqyrtojnë kërkesën për apelim të tatimpaguesit brenda 30 ditëve nga data e paraqitjes së kërkesës. Nëse tatimpaguesi nuk është dakort me vendimin e organit më të ulët

tatimor, vendimi mund të apelohej në organin tjetër më të lartë të hierarkisë së apeliimeve tatimore, brenda 30 ditëve nga marrja e vendimit të shkruar.

4.1.2. Hierarkia e apeliimit tatimor në rrugë administrative, nga shkalla më e ulët, tek shkalla më e lartë, për çdo lloj tatimi është si më poshtë :

Për tatimet dhe taksat vendore, shkallë e parë e apeliimit janë organet e qeverisjes vendore dhe shkallë e dytë e apeliimit- Komisioni i Apeliimit të Tatimeve në Ministrinë e Financave.

Për tatimet dhe taksat nacionale, me përjashtim të Tatimit mbi Vlerën e Shtuar, shkalla e parë e apeliimit është kryetari i degës së tatimeve të rrethit përkatës dhe shkalla e dytë e apeliimit është Komisioni i Apeliimit të Tatimeve në Ministrinë e Financave.

Për Tatimin mbi Vlerën e Shtuar shkalla e parë dhe e vetme e ankimit administrativ është Drejtori i Përgjithshëm i Tatimeve.

4.1.3. Vetëm pas përfundimit të apeliimit tatimor në rrugë administrative, tatimpaguesit kanë të drejtë të vazhdojnë ankimin në sistemin gjyqësor për çdo lloj tatimi dhe takse nacionale e vendore.

Një çështje nuk mund të shqyrtohet në një nivel më të lartë apeliimi pa u shqyrtuar në nivelin më të ulët.

4.2. PROCEDURAT E SHQYRTIMIT TË APELIMEVE TATIMORE

Organi tatimor përkatës, gjatë shqyrtimit të apeliimit tatimor, ka të njëjtën të drejtë si edhe organi që përcakton detyrimin tatimor fillestar. Ai nuk kufizohet vetëm në çështjet e ngritura në apeliim, por ka të drejtë të njihet me të gjitha problemet tatimore. Tatimpaguesi ka të drejtë të paraqitet vetë për të shpjeguar çështjet e apeliimeve tatimore. Apeliimi tatimor nuk mund të tërhiqet nëse zbulohen fakte që vërtetojnë se shumica e detyrimeve të caktuara nuk është e mjaftueshme.

Detyrimi i tatimpaguesit nuk mund të ndryshohet gjatë shqyrtimit të një apeliimi tatimor përveç rastit kur rezulton se detyrimi tatimor i tatimpaguesit është më i madh se ai për të cilin tatimpaguesi ankohet dhe ky detyrim shtesë ka ardhur për shkak të gabimeve të kryera nga inspektori / inspektorët e kontrollit, dhe jo për shkak të zbulimit të fakteve të reja. Në këtë rast, inspektori / inspektorët që kanë kryer kontrollin mbajnë përgjegjësi administrative ose penale, në përputhje me nenin 26 të ligjit "Për procedurat tatimore në Republikën e Shqipërisë".

Drejtoria e Përgjithshme dhe degët e saj shqyrtojnë kërkesën për apeliim të një tatimpaguesi dhe marrin vendime mbi bazën e kontrolleve dhe përcaktimeve të tyre të mëparshme tatimore, në bazë të informacionit të caktuar dhe të mbështetur në të gjitha argumentet e tatimpaguesit. Vendimi i marrë përcakton shumën e detyrimit tatimor, sipas mënyrës që organi përkatës tatimor e quan të arsyeshme. Vendimi, duhet të japë një shpjegim të shkurtër dhe i dërgohet tatimpaguesit jo më vonë se 30 ditë nga data e paraqitjes së apeliimit.

Komisioni i Apeliimit vendos, mbi bazën e të gjithë të dhënave që ka, pa u kufizuar në propozimet e palëve apo në detyrimin tatimor të përcaktuar më parë. Kur Komisioni i Apeliimit Tatimor shqyrton një apeliim dhe dega është e mendimit se detyrimi tatimor i përcaktuar duhet të ndryshohet, të dyja palët thirren për t'u paraqitur përpara Komisionit. Vendimet e Komisionit të Apeliimit të Tatimeve janë të pavarura. Ato nuk mund të ndikohen, influencohen apo diktohen nga asnjë autoritet tjetër, kushdoqoftë ai. Për të marrë vendimet e tij, Komisioni është i veshur me të gjithë autoritetin e nevojshëm për shqyrtimin e ankesave të tatimpaguesve, përfshirë këtu të drejtën për të bërë hetime, verifikime dhe rillogaritje të detyrimeve tatimore të përcaktuara. Vendimet e Komisionit të Apeliimit të Tatimeve merren me shumicë votash. Vendimi i dërgohet tatimpaguesit, jo më vonë se 30 ditë nga data në të cilën është paraqitur kërkesa për apeliim.

Tatimpaguesi, pasi ka ndjekur të gjitha shkallët e ankimit administrativ të parashikuar në këtë ligj, ka të drejtë t'i drejtohet gjykatës.

5. KONTROLLI TATIMOR

5.1. Punonjësit e organeve tatimore kanë të drejtë të verifikojnë vërtetësinë e deklarimit dhe të pagesës së detyrimeve tatimore të tatimpaguesve në juridiksion të rrethit përkatës. Inspektorët e Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve e kanë këtë të drejtë për të gjithë tatimpaguesit e vendit, pavarësisht nga rrethi ku është regjistruar tatimpaguesi që kontrollohet. Për këtë, ato kontrollojnë kontabilitetin e tatimpaguesve, duke përfshirë edhe dokumentacionin mbi të ardhurat, fitimin, kapitalin

dhe marrëdhëniet financiare me të tretët. Organet tatimore kanë gjithashtu të drejtë të kontrollojnë saktësinë e të gjithë dokumenteve që kanë të bëjnë me veprimtarinë ekonomike, saktësinë e mbajtjes së regjistrimeve, tatimet dhe kamatat përkatëse, pagesën e detyrimit tatimor, dënimet administrative dhe interesat, deklaratat periodike si edhe dokumente të tjera që kanë të bëjnë me përcaktimin e detyrimit tatimor. Për të kontrolluar vërtetësinë e deklarimit dhe pagesës së tatimit mbi fitimin, organet tatimore për efekte tatimore mund të ndryshojnë rezultatin financiar të tatimpaguesve, edhe nëse ky rezultat është i certifikuar më parë nga ekspertë kontabël. Pra, ato kanë të drejtë të nxjerrin një rezultat financiar fiskal të ndryshëm nga rezultati financiar tregtar të nxjerrë nga tatimpaguesit.

Gjatë ushtrimit të një kontrolli, organet tatimore kanë të drejtë të marrin kopje të çdo llogarie, regjistrimi apo dokumenti tjetër të tatimpaguesit. Ato kanë të drejtë gjithashtu, të kontrollojnë operimet e çdo kompjuteri, të arkave regjistruese apo të çdo pajisjeje tjetër dhe të marrin kopje të çdo llogarie, regjistrimi apo informacioni tjetër në këto pajisje.

Kur gjatë një kontrolli nuk gjendet dokumentacioni i duhur për përcaktimin e detyrimit tatimor ose kur ky dokumentacion është me të meta të tilla serioze të cilat nuk lejojnë paraqitjen e situatës reale të tatimpaguesve dhe llogaritjen e detyrimeve të tyre tatimore, organet tatimore përdorin metodat alternative të përcaktimit të detyrimeve tatimore. Në të gjitha këto raste, organet tatimore kanë të drejtë të rikarakterizojnë transaksionet e tatimpaguesit, duke improvizuar një situatë sa më reale të tij, në mënyrë që të përcaktojnë detyrimet tatimore nëpërmjet vleresimit tatimor i cili i jepet tatimpaguesit në përfundim të kontrollit. Për të bërë një gjë të tillë, organet tatimore gjykojnë mbi bazën e të dhënave që mund të disponojë ato për këtë tatimpagues, siç janë për shembull të dhënat e periudhave të mëparshme tatimore, të dhënat për importet, të dhënat për transaksionet e kryera me fonde buxhetore (të marra në degët e thesarit) apo me fonde të donatorëve të ndryshëm, të dhënat e siguruar nga klientët apo furnitorët e tatimpaguesit, të dhënat për numurin e punonjësve, të dhënat për çmimet e mallrave apo shërbimeve të kryera nga tatimpagues të tjerë të ngjashëm, të dhënat për kapacitet dhe aktivet që zotëron tatimpaguesi, etj. Vleresimi tatimor i kryer si më sipër i dergohet tatimpaguesit zyrtarisht dhe ky shërben njëkohësisht si njoftim detyrimi dhe kërkesë për të paguar këtë detyrim.

Pas çdo kontrolli, punonjësit e organeve tatimore duhet të paraqesin një raport me shkrim ku të përshkruhen në detaje rezultatet e kontrollit të ushtruar nga ana e tyre. Tatimpaguesi ka të drejtë të mbajë një kopje të këtij raporti dhe të paraqesë observacionet e veta me shkrim.

Kur në përfundim të një kontrolli arrihet në konkluzionin se tatimpaguesi ka fshehur me dashje të ardhurat e tij me synimin për të mos paguar të gjitha detyrimet e tij tatimore, organet tatimore janë të detyruara të zbatojnë fillimisht të gjitha procedurat e nxjerrjes së detyrimeve dhe të marrin të gjitha masat ligjore administrative. Pas marrjes së këtyre masave, në zbatim të nenit 180 të Kodit Penal, për tatimpaguesin në fjalë, kryetari i degës së tatimeve të rrethit përkatës fillon procedurën e denoncimit penal siç përcaktohet në pikën 3.1.7 të këtij udhëzimi, në organet e prokurorisë.

Për të ushtruar kontrole punonjësit organeve tatimore paraqesin identitetin e tyre.

5.2. Gjatë ushtrimit të kontrollit tek tatimpaguesi, kur për shkak të vështirësive që paraqet ky kontroll (të cilat vijnë nga procesi teknologjik që zbaton tatimpaguesi, nga lloji specifik i veprimtarisë etj) është i nevojshëm mendimi i specialistit të fushës përkatëse, punonjësit e organeve tatimore kanë të drejtë të kërkojnë asistencën e ekspertëve të këtyre fushave. Megjithatë, informacioni konfidencial që ka të bëjë me sekretin tregtar dhe rezultatin financiar të tatimpaguesit nuk i jepet ekspertit.

5.3. Pesëmbëdhjetë për qind e të ardhurave tatimore, të arkëtuara dhe të pa apeluar nga tatimpaguesit, që rrjedhin nga zbulimet e kryera nga organet tatimore, përdoren nga këto të fundit për investime të ndryshme, për shpërblimin e punonjësve, etj. Kurse 5 për qind e këtyre të ardhurave, të arkëtuara dhe të paapeluara, përdoren për shpërblimin e informatoreve të mundshëm që kanë dhënë informacionet nëpërmjet të cilave është arritur të kryhet zbulimi i të ardhurave.

6. DHENIA E INFORMACIONIT

6.1. DHËNIA AUTOMATIKE E INFORMACIONIT

6.1.1 Për të siguruar llogaritjen e saktë të detyrimeve tatimore, organet tatimore përdorin çdo burim të mundshëm informacioni të vlefshëm për këtë qëllim.

Personat fizikë dhe juridikë, si edhe organizmat e ndryshme qeveritare janë të detyruar t'i

japin organeve tatimore informacione të ndryshme për përcaktimin sa më të saktë të situatës ekonomiko- financiare të tatimpaguesit, të detyrimit të tij tatimor etj. Ato janë gjithashtu të detyruar të lejojnë organet tatimore të shqyrtojnë të gjitha dokumentet tatimore dhe çdo dokument tjetër që shërben për llogaritjen e saktë të detyrimeve tatimore.

6.1.2. Detyrohen të japin informacionet e duhura, në mënyrë automatike, pa kërkesën e organeve tatimore, të gjithë personat e mëposhtëm:

a. Sistemi gjyqësor, për të gjitha rastet kur tatimpaguesit pushojnë aktivitetin, shpërndahen, ose pësojnë ndryshime thelbësore brenda kuptimit të ligjit nr. 7638, datë 19.11.1992 “Për shoqëritë tregtare”. Gjykatat njoftojnë organet tatimore për të gjitha vendimet që marë lidhur me mbylljen e veprimtarisë, me shpërndarjen e shoqërive, si dhe me ndryshimet thelbësore që pësojnë shoqëritë (ndryshime të cilat në bazë të ligjit "Për shoqëritë tregëtare", njihen me vendim gjykate), brenda 5 ditëve nga dita e marrjes së vendimeve. Kur bëhet fjalë për detyrime tatimore të papaguara nga shoqëritë të cilat kërkojnë të çregjistrohen, gjykatat nuk mund të nxjerrin një vendim përfundimtar derisa organet tatimore të vërtetojnë se janë paguar të gjitha detyrimet tatimore. Gjykata dërgon në organet tatimore një kopje të vendimeve gjyqësore së bashku me kërkesën e tatimpaguesit.

b) Organet doganore janë të detyruara të shënojnë në fletën e çdoganimit të importeve dhe në fletën e doganimit të eksporteve numrin e identifikimit të tatimpaguesit sipas certifikatës së TVSH-së, kodin fiskal të tij, vitin dhe vendin ku është regjistruar tatimpaguesi. Ato janë të detyruara të mos bëjnë veprime çdoganimi e doganimi të mallrave kur tatimpaguesit nuk paraqesin certifikatën e regjistrimit si tatimpagues dhe certifikatën e TVSH-së.

Drejtoria e Përgjithshme e Doganave, i dërgon zyrtarisht Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve sipas përcaktimit të bërë në një akt - marrëveshje të lidhur midis dy Drejtorive të Përgjithshme, të dhëna analitike të tatimpaguesve që kanë kryer importe dhe eksporte gjatë muajit. Ky informacion duhet të përmbajë domosdoshmërisht të dhënat identifikuese të tatimpaguesit si emrin tregtar të tij, NIPT-in, vlerën doganore dhe detyrimet tatimore të paguara në Doganë. Të dhënat e dërguara janë të ndara për secilin tatimpagues dhe për çdo rreth.

c) Zyrat e Regjistrimit të Pasurive janë të detyruara të dërgojnë në organin tatimor të rrethit përkatës, brenda datës 10 të muajit pasardhës një listë të akteve të regjistrimit të pasurisë e cila përmban llojin e pasurisë që tjetërsohet, emrin e shitësit, tatimin e paguar (të mbajtur në burim) dhe vlefë të përkatëse të pasurisë së shitur apo të tjetërsuar. Kjo listë përmbledh si rastet e kalimit të pronësisë nëpërmjet shitjes, ashtu edhe rastet e dhurimit e të trashëgimisë.

d) Punëdhënësit privatë dhe shtetërorë, janë të detyruar të dërgojnë në organin tatimor të rrethit përkatës, brenda muajit janar të vitit pasardhës, listën e të gjithë të punësuarve të vitit të mëparshëm, pagën vjetore të tyre dhe tatimin mbi pagat të mbajtur në burim në momentin e pagesës.

6.2. DHËNIA E INFORMACIONIT ME KËRKESËN E ORGANEVE TATIMORE

Gjatë një kontrolli të ushtruar tek një tatimpagues, për të përcaktuar në mënyrë reale detyrimet e tij tatimore, organet tatimore mund të kenë nevojë që të disponojnë informacione të tjera shtese për këte tatimpagues. Në këte rast, organet tatimore, kanë të drejtë të kërkojnë nga çdo person i tretë që ka marrëdhënie biznesi direkte apo indirekte me tatimpaguesin, që përkundrejt kërkesës me shkrim të organeve tatimore, të japin çdo informacion që u kërkohet. Kërkesa nga organet tatimore, bëhet me shkrim. Të gjithë personat e tretë (përfshirë këtu edhe bankat), të përcaktuar në nenin 67 të ligjit, janë të detyruar të kthejnë përgjigje dhe të japin informacionin e kërkuar nga organet tatimore brenda 30 ditësh nga data e kërkesës me shkrim të organit tatimor. Datë e kërkesës së organeve tatimore konsiderohet data në të cilën kërkesa është dorëzuar nga ana e tyre në poste apo tek personi i tretë të cilit i kërkohet informacioni (në rastin kur kërkesa dërgohet dorazi).

6.3. BUXHETI I ADMINISTRATES TATIMORE

6.3.1. Buxheti i Shtetit siguron fondet e nevojshme për funksionimin e Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve dhe të degëve të saj në rrethe, nëpërmjet akordimit çdo vit në buxhetin e Drejtorisë së Përgjithshme, të shpenzimeve sipas zërave përkatës. Shpenzimet për fondin e pagave, për sigurimet shoqërore dhe shpenzimet operative përballohen në masën 100 për qind nga Buxheti i Shtetit. Nevojat për investime përballohen nga Buxheti i Shtetit dhe nga fondet që i lihen Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve sipas nenit 19 të Ligjit.

6.3.2. Në zbatim të nenit 19 të ligjit, Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve i lihet 1 per qind e të ardhurave tatimore të arkëtuara. Shuma që i lihet Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve përdoret për qëllimet e mëposhtme :

a) Jo më pak se 60 për qind e të gjithë shumës për investime të ndryshme dhe për trainimin e punonjësve të administratës tatimore qendrore dhe të degëve të tatimeve.

b) Deri në 40 për qind e të gjithë shumës për shpërblimin e punonjësve të Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve dhe të Degëve të Tatimeve në rrethe.

Fondi që i lihet Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve krijohet në fund të çdo dymujori, mbi bazën e realizimit të të ardhurave tatimore të dymujorit. Për dymujorin e fundit të vitit, ky fond krijohet brenda muajit dhjetor në bazë të të dhënave të 11 mujorit dhe realizimit të pritshëm të muajit dhjetor. Mbas daljes së rezultateve të dymujorit përkatës dhe rakordimit të tyre me degët e thesarit e të buxhetit, Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve llogarit shumën që i takon të përdorë për nevojat e saj dhe i kërkon Drejtorisë së Thesarit e të Buxhetit në Ministrinë e Financave të urdhërojnë xhirimin e shumave në llogarinë përkatëse të Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve.

Në zbatim të nenit 19 të ligjit, pranë Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve funksionon Këshilli i Tatimeve, që përbehet nga Drejtori i Përgjithshëm i Tatimeve, i cili është edhe Kryetar i këtij Këshilli, nga zëvendës drejtorët e përgjithshëm dhe drejtori i personelit, financës e shërbimeve.

Mënyra e shpërndarjes sipas zërave të shpenzimeve të fondeve që i lihen Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve, përcaktohet nga Këshilli i Tatimeve. Ndërsa ndarja sipas rretheve dhe mënyra e administrimit të këtyre fondeve bëhet nga Drejtori i Përgjithshëm i Tatimeve.

Në zbatim të nenit 20 "Burimet njerëzore të administratës tatimore", punonjësit e Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve, gëzojnë statusin e nëpunësit civil dhe trajtohen në përputhje me rregullat dhe kriteret e përcaktuara në ligjin Nr.8549, datë 11.11.1999, "Për Statusin e Nëpunësit Civil" dhe të gjitha dispozitave nënligjorë të dala në zbatim të këtij ligji. Ndërsa punonjësit e degëve të tatimeve në rrethe do të vazhdojnë të trajtohen sipas dispozitave të Kodit të Punës, duke lidhur kontrata midis tyre dhe Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve.

6.4. SHFUQIZIME.

Me hyrjen në fuqi të Ligjit "Për Procedurat Tatimore në Republikën e Shqipërisë", Ligji nr. 7681, datë 04.03.1993 "Për administrimin e tatimeve e taksave në Republikën e Shqipërisë" me ndryshimet përkatëse, shfuqizohet.

Në datën e hyrjes në fuqi të ligjit "Për procedurat tatimore në Republikën e Shqipërisë", interesat për pagesë të vonuar të detyrimit për tatimin mbi të ardhurat personale, të detyrimit për tatimin mbi fitimin dhe të detyrimit për akcizen, llogariten dhe paguhen sic përcaktohet në nenin 44 të Ligjit të mësipërm dhe në pikën 2.3.5. të këtij udhëzimi. Kjo do të thotë se për një detyrim tatimor që i përket një periudhë tatimore para hyrjes në fuqi të këtij ligji, interesat për pagesë të vonuar për periudhën para hyrjes në fuqi të ligjit llogariten sipas ligjeve të veçanta tatimore në fuqi në atë periudhë, kurse për një detyrim tatimor që i përket periudhës pas hyrjes në fuqi të këtij ligji, interesat për pagesë të vonuar llogariten sic përktohet në nenin 44 të ligjit.

Me hyrjen në fuqi të këtij udhëzimi, udhëzimi nr.7, datë 12.03.1993 "Për zbatimin e ligjit "Për administrimin e tatimeve dhe taksave në Republikën e Shqipërisë", së bashku me ndryshimet përkatëse, shfuqizohen.

FATURE SHOQERIMI

Nr. Serise: Data: _____ Ora: _____

Data:/...../.....
Nr. Fatures:

EMRI I NISESIT: _____

ADRESA: _____

TELEFONI: _____

NIPT: _____

KODI FISKAL: _____

ADRESA E NISJES: _____

EMRI I PRITESIT: _____

ADRESA: _____

TELEFONI: _____

NIPT: _____

KODI FISKAL: _____

ADRESA E MBRRITJES _____

Fletorja Zyrtare gjendet:

- Në çdo njësi postare të çdo qyteti;
- Pranë Qendrës së Publikimeve Zyrtare:
Rr.Qemal Stafa, pranë ndërtesës së Prokurorisë së Përgjithshme.

U dorëzua për shtyp më 12.4.2002
Doli nga shtypi më 16.4.2002

Tirazhi: 4230 copë	Formati: 60x88/8
--------------------	------------------

Shtypshkronja e Qendrës së Publikimeve Zyrtare
Tiranë, 2002

Çmimi: 200 lekë